

Revistă premiată cu medalia și diploma „Pamfil Șeicaru” pentru literatură 2008 și „Premiul de excelență” al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România 2011-2012

Climamate

167

Director fondator: Ion Iancu Vale

Director editor:

Anul 18

prof.dr. Gheorghe-Valerică Cimpoaia

ianuarie 2024

Director imagine: Anton Gagi

literare

Revistă literară și de cultură românească

Fondată: mai 2007

Pieter Bruegel cel Tânăr - peisaj de iarnă

Climate literare

CUPRINS

Mihai Eminescu / Poezii... 3
Ghe. Valerică Cimpoacă / Să fim purtători de iubire... 4
Anton Gagiu / Un poet fermecător ... 6
Dan Gîju / Despre Eminescu și dictatura militară ... 7
Vasile Didoacă Dojană / Poezii ... 9
Mihai Batog Bujeniță / Controversele ... 10
Ghe. C-tin Nistoroiu / Alteța sa regală, Calul ... 12
Gabriela Căluțiu Sonnerberg / Anul normalizării ... 14
Mircea Deciu / Civilizația primordială ... 15
Voicu Constantin / Poezii ... 17
Ada Stuparu/ O nouă imagine a lui Radu Stanca...18
John Xenea / Athinganoi ... 20
Jolie Târnoveanu / Lumea nebuni (i) lor ... 22
Johnny Ciatlos. Deak / Între știință și spiritualitate ... 23
George Petrovai / Limba ce-o vorbim ... 24
Cristian Grigore / Poeme ... 25
Aurelia Oancă / A scrie, a citi, a transmite ... 26
Anca Sârghie / Vocația identității naționale ... 28
Ghe. Andrei Neagu / Oul de zăpadă ... 30
Nelu Mihăilă /...despre „Poeme târzii ” ... 32
Elena Buică / Scriitorul Nicolae Bănicioiu ... 33
Alensis de Nobilis / Poezii ... 34
Gruia Cojocaru / La porțile cerului ... 35
Constantin Miu / Cronică - I..I. Vale ... 38

INFO CLIMATE

Coperta 1:
Pieter Bruegel cel Tânăr
„Peisaj de iarnă”

CONTURI PENTRU DEPUNERI DESCHISE LA BANCA TRANSILVANIA TÂRGOVIȘTE
RO54 BTRL 01601201U02393XX - pentru depuneri în LEI - RO 04 BTRL EURCRT00U0239301 - PENTRU
DEPUNERI ÎN EURO (SWIFT: BTRLR022) - USD: RO44BTRLUSD CRT00U0239301

Redacții asociate - România:

Bacău, Bistrița, Brașov, Cluj-Napoca, București, dev, Focșani, Iași, Suceava, Turnu-Severin, Hunedoara, Mangalia, Olănești, Dragnea, Ploiești.

Alte țări: Anglia, Australia, Belgia, Canada, Danemarca, Elveția, Franța, Germania, Gibraltar, Israel, Italia, Macedonia, Portugalia, Republica Moldova, Serbia, Spania, SUA, Ucraina.

Redactor șef: Ion Iancu Vale

Redactor șef-adjunct: prof.dr. Gheorghe Valerică Cimpoacă

Colegiul redacțional: Anton Gagiu, Florea Turiac, George Piteș, Vasile Didoacă Dojana, Ion Teodor Palade, Sebastian Drăgan, Carmen Georgeta Popescu, Elena Oprea

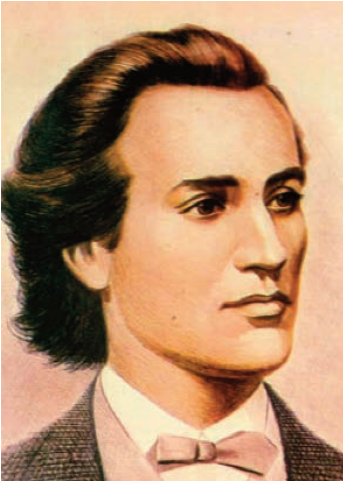
Fondatori:

Ion Iancu Vale
Mircea Cotârță
Sebastian Drăgan

Colaboratori principali: Mihai Antonescu, Nicolae Bălașa, Elena Buică, Roni Căciularu, Luca Cipolla, George Coandă, Florian Copcea, Melania Cuc, Emilia Dănescu, Mircea Drăgănescu, George Filip, Dan Gîju, Dimitrie Grama, Dragoș Niculescu, Djamel Mahmud, Menuț Maximilian, Gavril Moisa, Octavian Mihalcea, Monica Mureșan, Ștefan Lucian Mureșanu, Florin Vărlan Neamțu, George Petrovai, Vavila Popovici, Georgeta Resteman, Puiu Răducanu, George Roca, Viorel Roman, Dorel Schor, Claudia Serea, Gabriela Căluțiu Sonnenberg, Al. Florin Țene, Baki Ymeri, Virginia Mateiaș, Gheorghe Neagu, Mihai Merticaru, Ioana Stuparu.

Răspunderea deontologică a materialelor publicate aparține exclusiv semnatarilor

Revistă editată de Societatea Culturală și Prietenie „LA NOI ACASĂ” Târgoviște ISSN 1843-035X
Revista apare în colaborare cu Societatea Scriitorilor Târgovișteni
Tehnoredactare: Mariana Briceag; Secretariat: Reta Sofronie Iancu; Administrare site: Dorin Let

Mihai EMINESCU

Fiind baet paduri cutreeram

Fiind băiet păduri cutreieram
Și mă culcam ades lângă isvor,
Iar brațul drept sub cap eu mi-l puneam
S-aud cum apa sună-ncetișor:
Un freamăt lîn trecea dîn ram în ram
Și un miros venea adormitor.
Astfel ades eu nopti întregi am mas,
Blând îngânat de-al valurilor glas.

Răsare luna, -mi bate drept în față:
Un rai dîn basme văd printre pleoape,
Pe câmpi un val de arginție ceată,
Scîlipiri pe cer, văpaie preste ape,
Un buciom cântă tainic cu dulceață,
Sunând dîn ce în ce tot mai aproape...
Pe frunza-uscate sau prin naltul ierbii,
Părea c-aud venind în cete cerbii.

Alături teiul vechi mi se deschide:
Din el ieși o tânără crăiasă,
Pluteau în lacrimi ochii-mi plini de vise,
Cu fruntea ei într-o maramă deasă,
Cu ochii mari, cu gura-abia închisă;
Ca-n somn încet-încet pe frunze pasă,
Călcând pe vârful micului picior,
Veni alături, mă privi cu dor.

Și ah, era atâta de frumoasă,
Cum numa-n vis o dată-n viața ta
Un înger blând cu fața radioasă,
Venind dîn cer se poate arăta;
Iar păru-i blond și moale ca mătasa
Grumazul alb și umerii-i vădea.
Prin hainele de tort subțire, fin,
Se vede trupul ei cel alb deplin.

Povestea codrului

Împărat slăvit e codrul,
Neamuri mii îi cresc sub poale,
Toate înflorind dîn mila
Codrului, Măriei sale.

Lună, Soare și Luceferi
El le poartă-n a lui herb,
Împrejuru-i are dame
Și curteni dîn neamul Cerb.

Crainici, iepurii cei rezezi
Purtători îi sunt de vești,
Filomele-i țin orchestrul
Și izvoare spun povești.

Peste flori, ce cresc în umbră,
Lângă ape pe potoci,
Vezi bejănii de albine,
Armii grele de furnici...

Hai și noi la craiul, dragă,
Și să fim dîn nou copii,
Ca norocul și iubirea
Să ne pară jucării.

Mi-a părea cum că natura
Toată mintea ei și-a pus,
Decât orișice păpușă
Să te facă mai presus;

Amândoi vom merge-n lume
Rătăciți și singurei,
Ne-om culca lângă izvorul
Ce răsare sub un tei;

Adormi-vom, troieni-va
Teiul floarea-i peste noi,
Și prin somn auzi-vom buciom
De la stânele de oi.

Mai aproape, mai aproape
Noi ne-om strânge piept la piept...
O, auzi cum cheam-acuma
Craiul sfatu-i înțelept!

Peste albele izvoare
Luna bate printre ramuri,
Împrejuru-ne s-adună
Ale Curții mândre neamuri:

Caii mării, albi ca spuma,
Bouri nalți cu steme-n frunte,
Cerbii cu coarne rămuroase
Ciute sprintene de munte -

Și pe teiul nostru-ntreabă:
Cine suntem, stau la sfaturi,
Iară gazda noastră zice,
Dându-și ramurile-n laturi:

- O, priviți-i cum visează
Visul codrului de fagi!
Amândoi ca-ntr-o poveste
Ei își sunt așa de dragi!

Ai noștrii tineri

Ai noștrii tineri la Paris învață
La gât cravatei cum se leagă nodul
Ș-apoi ni vin de fericesc norodul
Cu chipul lor isteț de oaie creață.

La ei își casca ochii săi nerodul,
Că-i vede-n birje răsucind mustața,
Ducând în dînt țigara lungăreață...
Ei toată ziua bat de-a lungul Podul.

Vorbesc pe nas, ca saltimbanci se strâmbă:
Stâlpi de bordel, de crâșme, cafenele
Și viața lor nu și-o muncesc - și-o plîmbă.

Ș-aceste mărfuri fade, ușurele,
Ce au uitat pân' și a noastră limbă,
Pretind a fi pe cerul țării: stele.

Numai poetul

Lumea toată-i trecătoare,
Oamenii se trec și mor
Ca și miile de unde,
Ca un suflet le pătrunde,
Treierând neconținut
Sânul mării infinit.
Numai poetul,
Ca păsări ce zboară
Deasupra valurilor,
Trece peste nemărginirea timpurilui:
În ramurile gândului,
În sfintele lunci,
Unde păsări ca el
Se-ntrec în cântări.

În căutarea adevărului (84). Să fim purtători de iubire, nu de dreptate.

„Nu conteaza cât de mult faci, ci câtă dragoste pui în ceea ce faci.” - Maria Tereza

Gheorghe Valerică CIMPOCA

Prof.dr. Gheorghe Valerică CIMPOCA

Din timpurile cele mai vechi, gânditorii au analizat problema dreptății și adevărului. Au văzut că oamenii de-a lungul timpului au idei noi, scopuri diferite, alte condiții de viață, că toate aceste probleme, deloc ușoare, depind de moralitatea societății, iar politica se ocupă de definirea lor. Dreptatea este una dintre virtuțile importante ale omului cu care el poate deosebi binele de rău. Cu ajutorul dreptății se pot soluționa contradicțiile existente sau unele noi apărute, deoarece ea, dreptatea, se măsoară în raport cu anumite norme morale sau juridice care exprimă reguli comportamentale bazate pe anumite valori. Am crezut, când eram copil și adolescent, că noi oamenii suntem purtători de dreptate și mai apoi de iubire, deoarece, speram că dreptatea aduce în primul rând înțelegerea și pacea între oameni. O dată cu maturizarea și cu aprofundarea bibliei am descifrat adevărata credință care mi-a fost cultivată în familie, în special de mama. Există o dreptate omenească și una Dumnezeiască. Dacă cea Dumnezeiască este neschimbătoare, cea omenească s-a dovedit a fi schimbătoare. Oamenii se contrazic între ei, contrazicându-și uneori propria conștiință; se prefac folosind minciuni care îi pot ajuta să dobândească ceva material, bani sau putere. Când sunt prinși cu minciuna, ei pot motiva că nu au stăruit suficient asupra problemei, adică asupra afirmației anterioare. Aceasta poate fi un adevăr, dar poate fi și o minciună. Adevăr este când nu ai cunoscut datele problemei în amănunt și ai emis o eroare prin care ai făcut o nedreptate unui alt om sau unei colectivități. Dar când ai făcut-o intenționat, spre folosul tău – ai mințit, ai pângărit dreptatea. Și cum dreptatea omenească a ajuns să fie manipulată de marile puteri ale planetei, s-a ajuns la mari neînțelegeri între popoare, s-au pornit războaie în care pier zeci de mii de oameni, au migrat milioane de oameni spre țări mai bogate care să le asigure

condiții de trai mai bune și stabilitate. Adevărul oamenilor este acum ascuns și folosit din ce în ce mai mult neadevărul, care este promovat prin minciună și manipulare. Majoritatea mijloacelor de propagandă (posturi de televiziune, posturi de radio, internet, ziare și reviste) sunt finanțate de bogății planetei, care difuzează non stop minciuni. Nedreptatea poate fi făcută sub masca unei așa numite dreptăți, ascunzând sentimentul vădit al urii și al răzbunării. Înseamnă voință de putere pentru a-ți realiza ambițiile folosind cuvinte, discursuri, gesturi și o judecată fără conștiință morală. Esențial este ca omul să creadă în dreptate și să lupte pentru ea. Dreptatea nu înspiră teamă, ci curaj, pe când nedreptatea te poate înspăimânta, timora și chiar distruge sufletește. Și cel care a suferit nedreptatea pierde uneori acea căldură sufletească care a avut la bază încrederea, demnitatea, voința și conștiința. Dreptatea însoțeste dragostea întotdeauna (și invers), dar vicelanul diavol le-a separat în mintea noastră ca și cum ar fi lucruri distincte, și de cele mai multe ori trâmbițăm sus și tare cu dreptatea noastră, **iar dragoste nu avem față de aproapele**. De foarte multe ori se întâmpla ca noi să avem o fărâma de dreptate, iar aproapele să aibe o altă fărâma de dreptate. Și fiecare trage pe bucățica lui de dreptate din orgoliu mergând de la cele mai mici conflicte până la desfaceri de prietenii și căsnicii. Iar la urmă rămâne fiecare cu bucățica lui de dreptate și cu mult amar în suflet, căci dreptatea singură nu ține de cald nimanui. Dreptatea pe care o promovăm noi oamenii este o iluzie, depinde de fiecare cum înțelege și cum o aplică. Cu dreptatea noastră avem pe planetă numeroase războaie, dezastre naturale, sărăcie, foamete. Societatea nu este așezată pe dragoste și, uneori, nici familia, căutăm chiar și între soți, dreptatea. **Cine are ultimul cuvânt...? Dreptatea adevărată se bazează numai pe iubire și vine de la Dumnezeu**, Creatorul universului, al cerurilor și al pământurilor. Cerurile și pământurile au fost despărțite de ape și apoi a urmat fcrea lumii.

Apa este liantul universului și are cea mai mare importanță pentru noi oamenii. Ea este sfântă și de

aceea trebuie păstrată această stare. În fiecare an, pe planeta Pământ se sărbătorește Boboteza, ziua în care slujitorii bisericilor creștine sfințesc apele. Boboteza este marea sărbătoare creștină a începutului de an, când se sfințesc apele și, prin ele întregul univers. O sărbătoare pe care românii o celebrează din adâncul istoriei. Orice sfințire de apă se raportează la sfințirea apelor de către Hristos, în momentul botezului. La Botezul Domnului suntem într-un moment foarte special. E un moment, pe de o parte de revelație maximă și de **trecere de la legea dreptății, a vechiului testament, la legea iubirii, din Noul Testament**. În biserică se spune că înainte dreptatea lui Dumnezeu precumpănea, era legea dreptății, a unei răsplătiri echivalente, sau a unor pedepși echivalente. Și, deodată, începe legea iubirii, exact ce se spune că aduce Hristos: **Lege nouă am adus vouă, să vă iubiți unul pe altul. La botezul domnului începe Legea iubirii**. Acum este momentul în care Hristos își capătă, cumva, acreditarea întru misiune. De ce zic că-și capătă acreditarea: pentru că în vechiul Israel nu puteai înainte de 30 ani să faci nimic, nicio misiune, deoarece, erai într-o ascultare, nu puteai să vorbești, nu puteai să te asculte lumea. Credibil erai abia după 30 ani. Atunci societatea considera că bărbatul este matur și nu numai societatea iudaică. Botezul Domnului este legat în Biblie și de apariția Duhului Sfânt, sub formă de porumbel. Este un moment rar în istoria biblică – **revelația Sfintei Treimi**. Această revelație s-a petrecut doar de trei ori: prima dată, la stejarul din Mamvri (celebra treime a vechiului testament), pe care toată lumea o cunoaște din icoana lui Andrei Rubliov. Cred că este cea mai cunoscută icoană din lume, **icoana Sfintei Treimi**. A doua oară, se petrece la botezul Domnului și mai târziu, la Schimbarea la Față. La Bobotează, e cutremurător să-l auzim pe Hristos în apele Iordanului, să-L auzim pe Tatăl, care e prezent prin glasul ce rostește din cer „**Acesta este Fiul Meu Cel iubit, întru Care am binevoit, pe Acesta să-L ascultați**”, și pe Sfântul Duh, în chip de porumbel. Această relevare a Sfintei Treimi la Iordan este foarte importantă. Momentul este extraordinar, cutremurător în felul în care apare fiecare: **Tatăl prin glas, Fiul Lui Dumnezeu prin Cuvânt și Duhul Sfânt care e porumbel**. Deci, momentul ăsta este esențial pentru toată istoria omenirii de atunci încolo. **O consider trecerea de la o lume dreaptă la o lume a iubirii**. Trecerea nu poate fi bruscă, ci în trepte, pentru a fi înțeleasă mai bine. Trecerea aceasta necesită un efort care trebuie făcut permanent. Noi am vrea să fim drepecți, să ne

considerăm drepecți când judecăm pe alții și avem măsurile noastre cu care măsurăm, dar vrem ca noi să fim măsurați cu iubire. Eu mă uit la mine: fac o mică greșeală, e clar că este a mea, dar pe undeva, găsesc cauze care m-au dus aici, la scuze, și aș vrea să mi se treacă cu vederea, măcar să fie acoperită cu iubire, adică omul să știe că am greșit, dar să nu mă pedepsească prea aspru, să mă lase în pedeapsa conștiinței mele. ăsta este un efort permanent, la care mi se pare că nu avem altă ieșire decât în credință, în biserică. Pe de altă parte, ne poate ajuta foarte mult cultura, arta, poezia, pictura, muzica, dar în final, **cunoașterea Adevărului ne vine din biserică, de la Dumnezeu**. Sigur, preoții au un mare rol. Ei sunt purtători de iubire, nu de dreptate. E foarte greu căci și ei sunt oameni, așteaptă iubirea, o doresc, au nevoie de ea. Toți avem nevoie de această iubire care trebuie să fie delicată, discretă, cum era Dumnezeu când a venit în fața lui Ilie: ca o briză. Avem nevoie de această iubire ca o briză, care să ne ajute să respirăm mai bine, să supraviețuim propriilor noastre mulțumiri de sine, chiar nemulțumiri de lume, nemulțumiri de multe feluri. Și atunci, dacă primim o iubire ca o briză, de la cineva, de la un copil, de la soție, de la nepoți, de la un prieten, de la cineva străin. Dacă cineva îți zâmbește, zâmbetul acela îți aduce o iubire care e dincolo de iubirea unui om, e Dumnezeu care îți zâmbește prin el și încearcă să te încurajeze și să te facă să mergi mai departe cu încredere. Că nu e ușor mersul prin lumea aceasta! Ființa umană are înrădăcinat adânc, pe lângă simțul dreptății și cel al adevărului, și pe cel al iubirii. Prin iubire se ajunge la adevăr și dreptate, deoarece, îți dă putere să învingi orice obstacol. Einstein spunea despre iubire: „**Există o forță extrem de puternică, pentru care, cel puțin până în prezent, știința nu a găsit o explicație formală. Este forța care include și guvernează totul, este chiar în spatele oricărui fenomen care are loc în univers și încă nu a fost identificată de noi. Această forță universală este IUBIREA**”. Sensibilitatea umană percepe modificarea inerentă a mediului înconjurător, pentru că tot ce îl înconjură pe om există, deci este un adevăr al existenței sale care asigură echilibrul său interior clădit pe drepturile sale și pe demnitatea sa. Omul nu trece pasiv pe lângă ceea ce îl înconjură, chiar dacă uneori modifică natura cu mâna sa prin inventivitate, împins de trebuințele sale strict biologice sau de cele pragmatice, de rutină.

Va urma

UN POET FERMECĂTOR

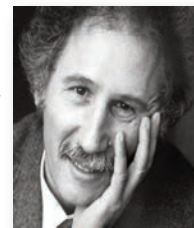
(Marin Sorescu n. 1936-d. 1996)

Anton GAGIU

Marin Sorescu a venit parcă de nicăieri, asemenea unui meteorit în literatura română și poate de aceea a adus un nou suflu acesteia, i-a dat culoare, a trezit-o la viață și a menținut-o așa într-o perioadă deosebit de grea pentru creație în general, adică cu răsuflarea cenzurii în ceafă. Vorbim aici de perioada comunistă, pentru că acest mare OM de litere a creat opera sa valoroasă aproape în totalitate în comunism, anii pe care i-a trăit după 1990 au fost dedicați mai mult activității de administrare a culturii românești îndeplinind funcția de ministru al culturii în perioada 1993-1995. Marin Sorescu a fost un creator de literatură complet, pe lângă volumele de poezie publicate a reușit și în dramaturgie, piesele sale fiind mulți ani jucate pe scenele teatrelor românești, apoi a fost un excelent traducător, romancier și a avut și preocupări pentru pictură. Prestigioasa sa preocupare în domeniul literaturii i-a adus un loc de membru titular al Academiei Române. A debutat cu volumul de versuri „Singur printre poeți” în anul 1964 la vârsta de 28 ani. El este țărănul deștept plecat dintr-o comună din Oltenia (Bulzești), care a devenit orășanul înțelept și care s-a adaptat vremurilor grele pe care poporul român le trăia atunci, cum nu a reușit nimeni altul până la el. A publicat 28 de volume, iar în anul 1966 a obținut premiulUSR pentru volumul de versuri „Poeme”, apoi pe parcursul carierei sale remarcabile a mai primit acest premiu de încă cinci ori. Stilul său este inconfundabil, ai impresia că orice poezie a sa este o parodie, uneori se auto ironizează, dar prin acest mod de a crea transmite de fapt esența gândirii sale poetice, de aceea Marin Sorescu este atât de iubit de cititorii de toate vârstele și de remarcat... ușor de înțeles, de pătruns în esența scrierii sale, fără a fi facil. El vorbește prin poezie, pentru că ai impresia că poezia sa e spusă ca o poveste la o șuetă între prieteni, iar de aici se naște o pildă, un obicei măreț, sau pur și simplu e o descoperire de epocă. Cine nu a auzit de versul „Eminescu n-a existat...?” Pentru un cititor care-l aude pentru prima dată simte cum îl trec fiori reci. Cum să spui așa ceva despre Eminescu? Dar apoi ceea ce urmează îl

cutremură pe acesta, îl trezește la realitate, sau altfel spus, îl înalță spre ceruri: „A existat numai o țară frumoasă/ La o margine de mare/ Unde valurile fac noduri albe./ Ca barba nepieptănată de eroi./ Și niște ape ca niște copaci curgători/ În care luna își avea cuiabar rotit./...Au mai existat și niște codri adânci/ Și un tânăr care vorbea cu ei,/ Întrebându-i ce se tot leagănă fără vânt,/ Și pentru ca toate acestea/ Trebuiau să poarte un nume,/ Un singur nume,/ Li s-a spus EMINESCU.” Marin Sorescu nu crează poezie, el o povestește, poemele lui sunt povești rostite parcă în seri senine când te vrăjește farmecul lunii pline și ai impresia că universul îți aparține, că e numai al tău, că urci acolo sus unde stele stau agățate de ochii universului gata să cadă atunci când poetul își termină creația. De aceea cu mintea stăpânită de puterea cuvântului, dorești ca poetul să meargă mai departe cu creația, să-l descoperi mereu și mereu, iar emoția să se descătușeze în sufletul tău și să plângi pentru câteva clipe pe măsură ce versurile și se strecoară domol prin lumina ochilor orbiți de frumusețe în suflet și rămâne acolo. Aproape toate poeziile sale sunt presărate cu ironii și autoironii, de parcă ar spune bancuri cu olteni. Marin Sorescu spunea că, „prin poezie poetul trebuie să aibă curajul să-și dezvăluie subiectivitatea, să-și deschidă sufletul până la cutele lui cele mai întunecoase, spaimile și năzuințele cele mai intime”. Poezia lui trezește în cititor spiritul ludic al copilăriei, legătura indestructibilă a omului cu natura, cu locul în care a văzut lumina zilei, apoi acolo unde a deschis ochii minții pentru a pătrunde tainele universului. Poate din acest motiv Marin Sorescu este poetul transformat din țărăn deștept, cel care aduce cu el înțelepciunea ancestrală a omului simplu în miezul literaturii de înalt nivel. Pentru că de la el până acum niciun alt poet nu a reușit să mai surprindă lumina aceea nemuritoare a vieții de la țară, deși mai mulți au încercat să facă acest lucru. Cu atât mai mare este meritul lui Marin Sorescu pentru ceea ce a creat în literatura română, cu cât opera sa a fost trimisă în lume într-o perioadă deosebit de grea pentru creație, când cenzura era neobosită și ștrangula orice încercare de a... ieși din rând. El nu a făcut compromisuri nici cu regimul de atunci, nici măcar cu el însuși, adică și-a deschis sufletul pentru cititor și viața sa a transformat-o într-o carte de la un capăt la altul. Chiar și atunci când era ministrul culturii a fost la fel de deschis, de pătruns de spiritul creației încât a sprijinit creația, dezvoltarea ei în toate domeniile și poate de aceea Marin Sorescu va rămâne în istoria literaturii române ca stâlp al creației. Din nefericire pentru creație viața sa s-a oprit la doar șaiszeci de ani, căci, dacă nu ar fi fost așa, cu siguranță literatura română era mult mai bogată cu ceea ce ar fi reușit el să așeze în templul acesteia și nu numai în literatura română, ci chiar și în cea universală.

Despre Eminescu și dictatura militară temporară¹

Dan GÎJU

Poetul Cezar Ivănescu s-a născut la 6 august 1941 în Bârlad. Tatăl său, Dumitru Ivănescu, era ofițer de carieră, medic veterinar în Regimentul de Artilerie al garnizoanei. Licențiat în filologie (Iași, 1968). În același an, debutează cu volumul de versuri *Rod* (reeditat în 1985), urmat de *Mica dramă*

(teatru, 1969), *Rod III* (1975), *Rod IV* (1977), *La Baad* (1979), *Muzeon* (1979), *Fragmente din Muzeon* (1982), *Doina* (1983, 1986), *Alte fragmente din Muzeon* (1991), *Pentru Marin Preda* (1996, proză), *Timpul asasinilor* (1997, proză), *Efebul de la Marathon* (2000) ș.a. A tradus, în colaborare cu Maria Ivănescu, *De la Zamolxis la Genghis-Han*, de Mircea Eliade. Premiul Uniunii Scriitorilor (1992). Premiul Național „Mihai Eminescu” (2000). În același an, este decorat cu Ordinul „Steaua României” în grad de cavaler. Director al Editurii Junimea (Iași), tot din anul 2000.

– Stimate domnule Cezar Ivănescu, am citit în urmă cu aproape zece ani un amplu interviu acordat de dumneavoastră cotidianului *Realitatea dâmbovițeană*, din Târgoviște, în legătură cu Mihai Eminescu, și de atunci vă tot urmăresc. Făceați acolo niște afirmații foarte frapante, dar departe de mine gândul să le reluăm cumva, deși intenția mea este să vă întreb câte ceva și despre poetul nostru - încă - național. Pentru început însă aș dori să-mi spuneți așa, simplu și direct, ce mai faceți, cum o mai duceți, ce ați mai scris?

– Ce să fac, majoritatea timpului meu este dedicat Editurii Junimea, din Iași, pe care o conduc de la începutul anului 2000, și spun asta pentru că este foarte dificil la ora actuală, în economia de piață, să conduci o editură veche, cu prestigiu, să-i menții în continuare statutul de editură națională și, în același timp, să nu faci concesii, adică să nu publici cărți din acestea vandabile, dar fără valoare literară. Editura Junimea are un statut oarecum mixt; fiind o editură de stat suntem finanțați pentru fondul de salarii de către Primăria municipiului Iași și, în același timp, funcționăm într-o economie de piață, suntem lăsați să ne descurcăm. Este dificil, spun, pentru că trebuie să-mi mențin și redactorii în slujbe, să public și cărți de mare valoare. Am avut și am în continuare noroc cu primarii Iașului – Constantin Simirad, actualmente ambasadorul României în Cuba, și, primarul în funcție la ora actuală, Gheorghe Nichita –, care au acordat subvenții editurii și proiecte pe care le-am derulat împreună. Chiar recent, o editură din

capitala Franței a publicat colecția „Românii din Paris”; e vorba despre celebritățile noastre literare ale veacului XX. Și am cumpărat această colecție destul de scumpă ca să apară în limba română, să facem o altă imagine României și românilor, să se vadă prin ce personalități anume ne-am afirmat noi cu adevărat în Europa și în lume, că de la o vreme sunt mediatizați numai aceia care, în general, ne fac deservicii. Firește, în afară de conducerea acestei edituri timpul meu este acaparat de multe alte activități ce țin de breasla noastră, a scriitorilor.

– Câte titluri ați publicat, în medie, pe an?

– În fiecare an am depășit 100 de titluri. Chiar în primul an, când am preluat conducerea, discutând cu vechiul director de pe vremea socialismului, Mircea Radu Iacoban, și l-am întrebat câte titluri reușea să tipărească el, când avea vreo 25 de angajați, șofer la scară și multe alte facilități. Știți, editurile erau puține atunci, Junimea fiind cea mai importantă și, de altfel, singura din Moldova. El mi-a spus că nu a reușit niciodată să depășească 100 de titluri așa că a rămas uimit când a aflat, ulterior, că eu am reușit să trec acest prag.

– Cu câți oameni?

– Practic, în schema Primăriei am doar șapte oameni, dar, firește, am și oameni din afara instituției pe care-i plătesc din veniturile proprii ale editurii, altminteri nu aș reuși să acopăr tot bagajul de muncă dintr-o editură.

– Deci, pentru cărțile dumneavoastră nu mai aveți timp aproape deloc.

– Este adevărat, cu atât mai mult cu cât în momentul când am preluat editura, aceasta era în faliment, nu mai tipărea cărți, era plină de datorii și așa mai departe. M-am străduit în toți acești ani să o pun pe linia de plutire, să devină viabilă, să publice cărți de valoare.

– Criticii dumneavoastră v-au remarcat spiritul creativ și distructiv, totodată, înclinația către chin, către exorcism – sau, mai exact, autoexorcism –, Dan C. Mihăilescu vorbea undeva despre „nemântuitul exorcism”, cultivarea macabrelui ș.a. Cum ați ajuns aici, în mod voluntar? Adică, după ce probabil i-ați citit pe un Villon, Baudelaire, Eminescu al nostru, Bacovia sau Arghezi ați văzut acest loc rămas relativ liber în literatura română și v-ați metamorfozat într-un continuator de factură modernă al liricii lor? Sau, pur și simplu, așa a fost să fie?

– Mai corectă și plauzibilă este prima ipoteză, în sensul că sunt – ceea ce în literatura română se cheamă – un autor cult și nu unul, dacă vreți, instinctiv. Am avut o seamă de maeștri pe care i-am respectat toată viața, cei citați de dumneavoastră plus alții, și foarte mulți autori moderni, mai ales din lirica franceză și italiană, dar vreau să vă spun că fiecare autor, pe undeva, își caută locul în propria literatură, adică el trebuie să se situeze, în raport cu cei din generația lui, în raport cu generațiile care funcționează la un moment dat în literatură. Or eu, când am debutat în literatură, în 1968, generația care practic domina literatura română era cea a lui Nichita Stănescu; o generație

puternică, numeroasă, dar care, pe undeva, neglija aspectul existențial, vital al literaturii. Era o literatură foarte bine scrisă dar împinsă spre formal, spre jocuri formale, spre exploatarea limbajului, spre ludic. Era permisivă pentru regim pentru că nu crea probleme. Cu generația mea, cu mine și cu alți colegi de generație, s-a impus în literatură, dacă vreți, linia aceasta existențială. Adică literatura să dea seama despre viață, despre teme mari ale existenței: viață, moarte, dragoste, condiție socială etc. Și sigur că pentru noi a fost puțin mai dificil și regimul nu a avut niciodată tendința să ne oficializeze. Nu fac o judecată de valoare, doar una de situație când afirm că regimului de atunci îi convenea să împingă în față niște autori formali, care mai mult se jucau cu literatura, una mai echilibrată, mai senină, care dădeau bine la imagine în comparație cu niște autori mai sumbri, mai întunecați, care dau o imagine tragică despre existență, care se atingeau de problemele profund dificile ale omului din societatea comunistă.

– Este ca în război, când pe front se moare, în cinematograful din centrul orașului nu mai difuzezi filme cu oameni care mor...

– Absolut! Și de mai multe ori, chiar și atunci, pentru că eu nefăcând politică nici atunci, nici acum în democrație, și nefiind membru PCR, ținând cont că am lucrat toată viața la o revistă literară nu mi-a fost deloc ușor, se făceau presiuni asupra mea, dar am dat interviuri și uneori, chiar surprinzător, posturile Europa Liberă, Vocea Americii citau fragmente din interviurile mele în care susțineam ideea – tipărită, de altfel, și în revista Luceafărul – ca scriitorul să nu facă politică. Pe vremea aceea, când tendința era ca fiecare scriitor să fie angajat politic, aceasta era o idee foarte curajoasă. Am susținut această idee și după revoluție...

– Ca și militarul de carieră...

– Da, ca și militarul, scriitorul trebuie să fie deasupra jocurilor politice, dar spre deosebire de militar, scriitorul trebuie să emită judecăți asupra întregii națiuni, asupra poporului în care trăiește și, oricum, totdeauna trebuie să fie de partea poporului și nu de partea politicienilor.

– De care poet român – sau universal – vă simțiți dumneavoastră cel mai apropiat, care v-a influențat cel mai mult destinul de creator, poate că și de om, totodată?

– Sigur, dintotdeauna am afirmat-o și acum, la vârsta aceasta, nu ar avea nici un rost să mă schimb, modelul meu a fost Eminescu. Am spus de nenumărate ori acest lucru, Eminescu rămâne modelul meu în primul rând pentru că este personajul exemplar din literatura română. Nici un alt scriitor român nu a cuprins, nu a avut un registru atât de larg, întâi de toate de la publicistică la poezie lirică, a acoperit cam tot ceea ce poate scrie un scriitor. Firește, că nu a reușit să finalizeze tot ce a început, pentru că știm foarte bine, destinul lui a fost tragic, practic a încetat să mai creeze la 33 de ani și a murit la 39 de ani. Dar prin faptul că a cuprins un registru atât de larg, inclusiv teatru, proză, traduceri, poezie epică..., a arătat cum trebuie să arate un scriitor român complet. Și, pe undeva, dincolo de influența altor personalități puternice, și din literatura română, dar și universală, totdeauna ciclic și periodic m-am reîntors la Eminescu cu o nouă lectură, cu o nouă înțelegere a lui,

spunând de fiecare dată că, probabil, acesta este destinul oricărui român și al culturii române, de a ajunge măcar să îl epuizăm, să îl înțelegem până la capăt pe Eminescu, așa după cum italienii trebuie să-l înțeleagă și să-l perceapă cum trebuie pe Dante, englezii pe Shakespeare... Autori fundamentali!

– Pe vremea când acordați acel interviu fluviu Realității dâmbovițene eram încă departe de Europa din punct de vedere politic, nu ca acum. Așa că vă întreb, cum se mai „acomodează”, ca să zic așa, prim mesajul ei, poezia eminesciană prin care atacă înstrăinarea de istorie și pierderea sentimentului patriei, de pildă, cu actualele concepții și politici dâmbovițene?

– Ce se întâmplă... Oricât ar fi fost de mare, Eminescu a fost marcat de veacul lui. Veacul al XIX-lea a fost Veacul Națiunilor. De la începutul lui, națiunile europene s-au trezit la viață. Știți foarte bine, au avut loc evenimente de coagulare, de întemeiere națională, de la italieni și până la români. Și era firesc ca Eminescu să aibă acesta accent fundamental național în tot ceea ce a scris. Numai că, așa cum l-am auzit pe un filozof recent că ne împiedică Eminescu să intrăm în Europa. Nu ne împiedică deloc. Toate națiunile europene, de la francezi și până la polonezi, ca și italienii, își cultivă în continuare marii lor scriitori naționaliști, deci care au pus accentul pe națiunea lor, și nu fac niciodată rabat acestei chestiuni cu intrarea în Europa. Nu marii scriitori naționaliști care au format spiritul națiunii ne împiedică – sau ne împiedicau – pe noi. Ne împiedică pegra aceasta a societății românești care și la ora de față ne face o imagine proastă, corupții și nu marile valori spirituale ne împiedică să intrăm în Europa. Am mai afirmat într-un interviu, o dată, ideea națională la Eminescu nu este de sorginte românească, ci germană. El a prizat-o în Germania, când își făcea studiile, era ideea primordială în Europa, ideea națiunilor. Și era imposibil ca Eminescu să nu prizeze această mare idee. Și mai trebuie să înțelegem un lucru. Ar fi vai și amar de viitoarea Europă dacă ar ajunge un conglomerat de populații fără culoare națională! Europa va fi puternică, cu adevărat, cum spunea și Mircea Eliade, și vocea ei va fi ascultată în lume, dacă își va păstra fiecare națiune culoarea ei națională, specificul și particularitățile ei și în același timp va forma o confederație de state cu o politică și cu un program mare și generos. Nu trebuie să intrăm într-o entropie în care scandinavul să semene cu italianul sau englezul cu românul pentru că atunci Europa va deveni o nouă Americă și vedem acum jalea de acolo, când oamenii nu se mai simt ca trăind într-o națiune.

1. Acest interviu a fost realizat pe 9 ianuarie 2006, în casa scriitorului din București, condus fiind acolo de poetul Ion Iancu Vale, care a și asistat, de fapt, la întreaga discuție. Interesant, Cezar Ivănescu nu a mai dat nici un semn de viață după aceea, ca urmare nu a putut revizui eventualele afirmații exprimate atunci, interviul fiind publicat exact cum se vede aici în revista *Viața militară* nr. 1/2006. Pe Cezar Ivănescu aveam să-l revăd pentru a doua și ultima oară la Târgoviște, într-o seară din primăvara lui 2008, din păcate cu puțin înainte de trecerea sa la cele veșnice, pe 24 aprilie același an. (D.G.)

Va urma

POEME

Vasile DIDOACĂ DOJANĂ

Lui EMINESCU...

Lăsați-i somnul lin pe sfere
Să STEA între luceferii celești
A fost un prinț prin clipe efemere
Apoi s-a dus LUCEAFĂR în povești.
Îi stă mai bine sus să ardă
Ca soarele ce ne-ndulcește soarta,
Să ne rămână inimioara caldă
Apoi să reîntregim, în unitate, harta.
S-au spus și se vor spune multe
Doar imperfecții îi găsesc inexistente
hibe,
Urcați ca el în sferele înalte
În loc să născociți istorioare hâde.
Vor trece munți, vor trece văi
Pământul vechi se va preface...
Luceafărul va lumina pe căi
Și raza lui va tremura pe ape.

HARTA PIETĂȚII

Strămoșii nu s-au prețuit pe ei
Trăiau modest în casele mărunte,
Creșteau pe lângă animale porumbei
Și nu se-nfricoșau de vulturul de
munte.
În permanență se simțeau datori
Cu dragostea față de altul,
Satul era precum iia cu flori
Roșul horea în sărbători cu albul.
Candela le-a fost lumina cea dintâi
Sub ea cădeau trudiți în fiecare seară,
Icoana le-a rămas de căpătâi
Credința le-a ușurat mereu povara.
Puneau întâi de toate omenia,
Așa a fost trecutul nostru strămoșesc,
Apostolul Andrei a pus pe harta
pietății România,
De-atunci poporul nostru e
dumnezeiesc.

TRADIȚIA

Pe dealuri și-au durat căsuțele din
bârme
Să aibă pat unde să-și plece capul,
În luminișuri înverzite mieii puri să
zburde
Iar firul apei să le brodeze satul.
Că fără apă nu-i cu puțință viața
Știau bătrânii încă din vechime,
Din gură-n gură se transmitea povaața
De cei cărunți, la cei tineri de zile.
Ei nu aveau știință de carte,
Zestrea minții o luau din mersul lumii,
Trăiau cu ei și unii mai aparte
Ce despicau în patru firul înțelepciunii.
Locul de rugăciune a fost inițial
movila,
Crucea se înfîgea-nainte de a se naște
satul
Bunicii transmiteau de la străbuni
Pravila
Crucea veghea umilă, și răsul și
oftatul.

STRĂMOȘII

În lume toate sunt cu rânduială,
Nu poți călca-n picioare datina
străbună,
Strămoșii n-aveau în suflete-ndoială
Trăiau cinstit iubindu-se după
Scriptură.
Mulți dintre ei erau lipsiți de carte
Din viață luau preaplin de-nvățătură,
De cele Sfinte cu toții aveau parte
Și rareori scoteau pe limbă o-
njurătură.
Trăiau în fiecare zi în cumpătare
Ca pe ultima din viața lor,
Bunurile erau pentru toți, nu pentru
fiecare
Moartea nu le-a trezit vreodată un fior.
Așa au fost străbunii, acum ascunși
sub flori

Prin iederă abia le mai ghicești
mormântul,
Credința lor ne dă și azi fiori
Doar roua-i răsplătește-n dimineți cu
plânsul.

NEAMUL ACESTA

Ar trebui să mă desprind de modestie
Și să vă-mpodobesc cu perle din
adâncuri,
Pe sufletul nemuritor ce a plătit chirie
Pământului murdar, dar și răscrucilor
de vânturi.
Puține clipe fericite le-au fost încredințate
Străbunilor ce parcă au fost sortiți să
plângă,
Dar s-au sfârșit cu inimile împăcate
Convinsi că Raiul tristețea să le-o
înfrângă.
În nevoie, spre cer și-au îndreptat
privirea,
Apoi au aplecat-o în fața icoanei
înlemnite,
Neamul acesta în lacrimi și-a botezat
iubirea
S-a auzit în slăvi cu litere-ndumnezeite.

ÎN LUTUL ĂSTA...

În lutul ăsta s-au topit străbunii
Nu i-am văzut deloc la față,
Martori le-au fost salcâmi și gorunii
Cu rădăcinile în adâncimi, și azi îi
caută.
Nimic n-a mai rămas din ei acum
Doar amintirea scrijelită pe o Cruce,
Prin generații chipul s-a împrăștiat în
fum
Amintirea, tristețea-n suflet ne-o aduce.
Ne vom uni cu ei în lut
Și vom simți întâia îmbrățișare,
După final vom pune alt început
Pe chip nemaiavând deloc îndurerare.

CONTROVERSELE DIN JURUL UNEI STATUI FRUMOASE

Mihai BATOĞ BUJENIȚĂ

Continuare din numărul trecut

Mult mai interesantă este povestea legată de barba personajului reprezentat de statuie. Tetraevanghelul din 1473 al ieromonahului Nicodim, descoperit de Episcopul Melchisedec Ștefănescu în anul 1881 cel care spune că, la fila 266 pe verso, este: „adevăratul și autenticul portret al marelui Ștefan”, a servit de-a lungul timpului drept model și sursă de inspirație nu numai pentru scrierea și ilustrația medievală ci și pentru pictura murală bisericească din perioada următoare. Lucrarea își datorează gloria virtuților sale artistice, unanim recunoscute, dar și faptului că în cuprinsul acesteia este redat faimosul portret votiv al lui Ștefan cel Mare, considerat drept cea mai veridică imagine a marelui voievod. Reprezentat în postură de dona-tor, îngenunchiat la picioarele Fecioarei care tronează, alături de fiul ei pe un jilț de lemn sculptat, voievodul îi oferă lui Iisus, cu amândouă mâinile, Tetraevanghelul executat din porunca sa. Portretizat la vârsta deplinei maturități, Ștefan are chipul rotund și energic, ochii albaștri și ageri, sprâncenele groase și arcuite, nasul drept, mustața plină, plețele blonde și ondulate, fruntea înaltă și boltită. Nu are barbă, iar pe creștet poartă o coroană măreață, de aur, cu cinci fleuroni și caboșoane albastre și roșii. Este înveșmântat într-o mantie largă și scurtă, fără mâneci, de factură occidentală, confecționată dintr-un brocart roșu presărat cu flori galbene, de aur. Pe sub mantie poartă o tunică de catifea, tot roșie, cu mâneci lungi și strâmte, strânsă în talie cu un cordon negru. Cizmele sunt de asemenea roșii, iar pantalonii i se mulează pe pulpe. Prin urmare, un portret care dorește să arate în primul rând măreția personajului marcată de straiiele sale cu influențe imperiale bizantine și, așa cum era firesc la acea vreme, trece în plan secund înfățișarea reală a acestuia adaptând-o prin schematizare nevoilor de imagine.

A doua reprezentare realizată tot în timpul vieții domnitorului este cea de la Mănăstirea Pătrăuți, județul Suceava, o ctitorie ștefaniană realizată în 1487 în satul cu același nume, aflat la numai câțiva kilometri de municipiul Suceava și implicit de cetatea de scaun. Biserica este pictată în stilul umanismului bizantin, specific Paleologilor și conține scene unicate, remarcându-se prin culorile folosite, fiind atestat un adevărat "galben de Pătrăuți". Interesant pentru discuția noastră este însă tabloul votiv în care apare voievodul Ștefan cel Mare, oferind această ctitorie Mîntuitorului. Totodată, pictura arată și succesiunea la tron, lângă voievod și soția sa Maria Voichița, aflându-se Bogdan al III-lea cel Chior, desemnat urmaș al tatălui său, împreună cu domnițele Maria și Ana. Având în vedere că pictura a fost realizată în 1487, Ștefan cel Mare, așa cum era el văzut de artiștii vremii, avea cincizeci de ani. Schimbările sunt vizibile, față de portretul din Teatraevangheliarul din 1473. Voievodul dă unele semne de supraponderalitate, fiind cunoscut faptul că suferea de gută. Poartă, de asemenea, o barbă roșcată, scurtă, bine tunsă. Portul său este tot de inspirație bizantină, dar oarecum diferit față de cel din reprezentarea de la Humor. În orice caz Ștefan cel Mare păstrează plețele lungi și blonde, sprâncenele arcuite și emană aceeași senzație de forță și autoritate.

Și dacă ar trebui să ni-l imaginăm pe domnul Moldovei comparând între ele portretele păstrate obținem imaginea rămasă în scrieri ca fiind a unui "om nu mare de statu", dar probabil cu un trup foarte vânjos, cu fața rotundă și plină, cu o frunte largă, cu ochi albaștri, cu părul lung și blond lăsat în plețe pe spate, cu mustața de asemenea blondă, iar în unele etape ale vieții, cu barbă. Rana de la glezna stângă l-a făcut, cel puțin în ultimii ani, să șchiopăteze. De altfel, medicul venețian Matteo Muriano observa, la 1502, că Ștefan "arata bine la trup pentru vârsta sa, dacă această meteahnă nu l-ar fi chinuit".

În concluzie, putem spune că nici problema bărbii nu este concludentă așa că ar trebui să observăm în primul rând senzația de maiestate, de prestanță, de forță și chiar de putere pe care această lucrare, statuia la care ne referim, o transmite privitorului. Nici nu mai vorbesc de echilibru și armonie! Este, fără îndoială, o lucrare de mare prestigiu artistic și exprimă exact ceea ce ar trebui să simțim atunci când ne gândim la acest mare voievod! Să nu uităm că el a fost cel care a domnit vreme de patruzeci și șapte de ani, cea mai lungă domnie a epocii medievale din Țările Române, a umilit oastea mult superioară pe care Imperiul Otoman condus atunci de Mehmet al II-lea Cuceritorul Bizanțului o trimisese pentru a-l scoate din scaun, că a fost și Conte de Transilvania, iar prin controlul asupra

Valahiei putem spune că a fost primul domnitor care a realizat o unire a teritoriilor locuite prioritar de români.

- Da, dar până la sfârșit tot a plătit tribut otomanilor!

- De asta vă spun eu că istoria nu este așa cum o citim prin cărți, ci așa cum o înțelegem în contextul social al vremurilor în care s-au desfășurat evenimentele! Plata tributului, întreruptă o vreme, a fost renegociată cu Poarta și adusă în termeni rezonabili, iar asta i-a permis domnitorului să nu mai facă alte cheltuieli cu războaiele împotriva otomanilor și să se concentreze pe nord acolo unde și polonezii aveau unele interese, iar regatul polonez condus de ducii lituanieni nu era deloc unul pașnic fiind și el la apogeul puterii sale militare. A fost deci o acțiune diplomatică de mare succes, deși când citim despre ea nu ni se pare deloc așa!

Dar pentru că tot am discutat despre barba voievodului vă invit să vedem și cam cum a evoluat această adevărată podoabă facială masculină de-a lungul timpurilor. Evident nu voi face referiri la societățile aflate în afara conceptului de civilizație cele pentru care părul în general este precum blana animalelor cu aceleași funcții și destinații. Nici nu mai vorbesc de fauna care trăiește în această blană respectiv insectele parazite ori despre mirosurile aferente.

Cu totul altfel se pune problema în societățile civilizate acolo unde putem observa chiar un adevărat cult pentru îngrijirea bărbii. Cea mai veche societate din istoria cunoscută a omenirii, cea sumeriană, își reprezintă zeii ca fiind purtătorii unor bărbi foarte îngrijite, cu o evidentă funcție decorativă, iar regii sau personajele importante ale societății sunt precum zeii, purtători de barbă, dar o barbă asupra căreia s-a lucrat cu unelte specializate precum ondulatele din zilele noastre. Spre deosebire de personajele importante, oamenii de rând nu prea par preocupați de cultivarea acestei adevărate podoabe faciale. Poate că nici nu aveau dreptul să o poarte!

Cel mai interesant caz este însă la egipteni acolo unde cultura tradițională le cerea să-și îndepărteze orice urmă de pilozitate de pe corp, însă zeii lor aveau o barbă foarte ciudată, aceeași pe care faraonii o purtau la marile ceremonii. O barbă falsă, dar se pare indispensabilă atunci când se dorește sublinierea naturii divine a faraonului. Persanii, cei care preluaseră multe cutume ale civilizațiilor mesopotamiene, purtau și ei bărbi foarte îngrijite pe care le și vopseau, de regulă, în roșu.

Civilizațiile antice ale Europei au promovat și ele portul bărbilor mai ales la persoanele importante în ierarhia socială, iar în Evul Mediu aproape că nu întâlnim personaj de notorietate care să nu aibă barbă.

Să nu uităm nici faptul că renașterii au redat chipul lui Dumnezeu Tatăl ca fiind un bătrân falnic și care are o frumoasă barbă albă precum neaua. Inspirată de scrierile biblice această imagine sugerează atemporalitatea personajului, măreția sa, dar și înțelepciunea deoarece simbolul bărbii a fost legat întotdeauna de înțelepciune sau măcar de o impresionantă cunoaștere atunci când se referă la oameni.

Precum bine știm și Mântuitorul, care era considerat în primul rând Învățător, este purtător de barbă. Și discuțiile ar putea continua și chiar dezvolta pe această temă care, ce dezamăgitor, nu pare a fi de interes pentru cercetătorii de istorie... Așa că vă las vouă această provocare măcar pentru faptul că uitate, iar a trecut o jumătate de zi, iar noi ne-am întins la povești... O fi cafeaua de vină sau firea noastră cea dornică de a afla mai multe despre lumea în care trăim? Cine știe...

În drum către casă, mă gândesc la provocarea conului Alecu și îmi vine în minte faptul că majoritatea cunoscuților mei, mai ales după ieșirea la pensie, își lăseseră barbă! Mă rog, nu precum boierii pe care țarul Petru cel Mare îi băgase în friguri dacă nu se bărbierau așa cum o făcea el, dar fiecare își găsisse un anumit stil de barbă, ceea ce, trebuie să recunosc, le sublinia într-un fel individualitatea, lucru foarte important totuși mai ales că venea după o îndelungată perioadă în care regimul dictatorial își manifestase autoritatea și în acest domeniu, iar barba era privită cam ca un semn de rebeliune.

Cred că există totuși unele resorturi tainice ale noastre referitor la acest aspect, unele de care bine că nu s-a ocupat Freud, că precis descoperirea el ceva incestuos în asta. Păcat că nu mă pot sfătui cu Kity, pisicuța, deoarece ea, înțeleaptă cum e, m-ar fi luminat și pe mine! Mde, rasa lor nu este purtătoare de barbă, așa că va trebui să aștept până intru în dialog cu un țap...

Încep să cred și eu că am băut o cafea cu cine știe ce adaosuri misterioase...

Alteța Sa regală – CALUL (partea I-a)

Gheorghe Constantin
NISTOROIU

„Dintre toate animalele
patrupede create, CALUL este cea
mai aristocrată ființă!”

(VALAHIEL Monahul)

Doamne, cât de minunat este zborul în lupta pentru Neam al Calului nostru carpatin! Calul pare să fi atins măreția Cavalerului Trac, vitejia Eroului valah, jertfa Martirului carpatin, suișul înaripat al zeului **Mithra** și urcușul serafic cu caleașca la Cer a Sfântului **Ilie** Tesviteanul!

În istoria omenirii soarta **Calului** e intrinsec legată de destinul Omului, respectiv al Călărețului: fie țaran, ostaș, amazoană, rege, nobil, împărat, cavaler, general, haiduc ori sfânt. **Calul** a fost hărăzit de Dumnezeu, Omului creat, pentru diversitatea vieții, armonie, familie, carieră militară, eclezială, princiară, monarhică, martiriu, urcuș mistic, serafic, prin inteligență, fidelitate, curaj, rezistență, eleganță, apărare, ajutorul de toate zilele, basm, baladă, folclor etc.

Calul a fost partenerul de muncă, camaradul de luptă, de retragere, de biruință, prietenul de ceremonial, de nuntă, de încoronare, de înmormântare, de reprezentare iconografică. Prima mare, regală cucerire a Omului în istorie a fost îmblânzirea mândrului și nobilului **armăsar**, stabilindu-se o legătură de filiație **Cal – călăreț**, de care se va lega soarta și destinul lor în vâltoarea vieții, a luptelor și în gloria biruințelor. **Calul** și **călărețul** trebuie să aibe multe virtuți în comun: agerime, instinct, curaj, risc, intuiție, putere, însuflețire, stăpânire de sine, asumarea riscului, neîngenunchere în fața primejdiei, strălucire, măreție pe calea triumfală etc. Deseori, în lupte, prigoane, Calul i-a salvat viață stăpânului, contribuind la birunța încercărilor. **Alteța Sa regală – Calul e nobila făptură ce renunță la sine și se jertfește pentru stăpânul său! Calitățile cele mai dezvoltate ale Calului au fost instinctul și fidelitatea față de stăpân.** În antichitate **Calul alb** a fost atributul profetului pelasg **Apollo**. Mitologia ni-l înfățișează pe zeul **Mithra** urcând la cer în carul soarelui, precum profetul **Ilie**, al aceleiași seminiții pelasge care s-a

înălțat la ceruri într-un car de foc tras de bidivii săi cu aripile ca văpaia. (4 Regi, 23,11) În curgerea istoriei ne întâlnim și cu Steaua **INOROGULUI – Licorna albă**, ca simbol al fastului, al purității și al puterii. În China antică, **Inorogul** era emblema regală, imperială, simbolizând virtuțile monarhice. Prin

cornul său din mijlocul frunții, simbolizează, „săgeată spirituală, rază solară, **sabia lui Dumnezeu...** În iconografia creștină, o reprezintă pe **Fecioara Maria adumbrită de Duhul Sfânt...** În evul mediu devenise **simbolul încarnării Cuvântului lui Dumnezeu în sânul Fecioarei Maria.**” (Bertrand d’Astorg, *Le Mythe de la dame a la licorne*, Paris, 1963) **Alteța Sa-Calul alb**, fiind imaginea frumuseții desăvârșite este simbolul măreției patrupele! **Calul alb**, în general, aparține Cavalerului, Eroului, Cuceritorului, precum și la alegerea de papă, care acorda privilegiu unui prinț sau unui monarh de a-i ține calul de frâu, în veșminte pontificale, plimbat prin Cetatea *eternă*, sub aclamațiile unei mulțimi pestrițe și derutate.

Calul alb este un cal de ceremonie folosit de un prinț la încoronarea ca rege sau de un rege la încoronarea ca împărat ori de un Sfânt când primește Coroana veșniciei de la Împăratul Hristos, precum Marele Mucenic dac **Gheorghe** – purtătorul de biruință și alți Sfinți. **Calul alb** este în mod expres călărit de **Cel** numit **Credincios și Adevărat**, respectiv de **Împăratul HRISTOS**, însoțit de îngerii Săi, călări pe cai albi, în viziunea getului Apostol Ioan. „*Și am văzut cerul deschis și iată un Cal alb, și Cel ce ședea pe el se numește Credincios și Adevărat și judecă și războiește întru dreptate. Iar ochii Lui sunt ca para focului și pe capul Lui sunt cununi multe și are nume scris pe care nimeni nu-l înțelege, decât numai EL. Și este îmbrăcat în veșmânt stropit cu sânge și numele Lui se cheamă: Cuvântul lui Dumnezeu. Și oștile din cer veneau după EL, călare pe cai albi, purtând veșminte de vison alb, curat... Și pe haina Lui verde și pe coapsa Lui are nume scris: ÎMPĂRATUL Împăraților și DOMNUL Domnilor.*” (Apocalipsa 19, 11-16)

La *Întrarea triumfală în Ierusalim*, Mântuitorul **Iisus Hristos** călărea un **asin alb**, neprihănit, în semn de smerenie. La a **Doua Venire**, Mântuitorul **Hristos pogoară pe un cal alb**, ca autoritate imperială, absolută. În Catedrala **Auxerre**, o frescă tăiată de o cruce ortodoxă îl înfățișează, în mijloc, pe **Hristos călare pe un cal alb**. **EL** ține în mâna dreaptă un sceptru regal verde, semnificând puterea imperială

asupra neamurilor. În cele patru colțuri, **Îl** însoțesc îngeri, cu aripile întinse și călări pe cai albi. **Un cal alb purtând o aureolă cu cruce** înlocuiește Mielul la altarul subteran al Bisericii Notre-Dame din Montmorillon. **Calul** constituie unul din arhetipurile fundamentale pe care omenirea și le-a înscris în memoria ei universală. „*Caii nu se războiesc cu alte animale, nu se luptă între ei pentru hrană, trăiesc în pace... Mare la trup, calul este dintre toate animalele cel mai bine făcut și cel mai elegant... Înălțându-și capul, calul pare că vrea să se ridice deasupra stării sale de patruped; din această nobilă atitudine, el îl privește pe om drept în față, ochii îi sunt vioi și bine deschiși, urechile bine făcute și de mărime potrivită. Coama i se potrivește de minune, îi împodobește gâtul și îi dă o înfățișare puternică și mândră; coada, atârând stufoasă, îi acoperă și îi termină trupul într-un mod foarte plăcut privirii.*” (Buffon, *Pagini din „Istoria Naturală”*, Ed. Ion Creangă, p.15) **Instituția cavaleriei** nu este o inițiere cavaleriească a Occidentului medieval, cum greșit s-a înțeles ori încă se mai crede, ci a aparținut prin excelență **Arhanghelului Mihail – Voievodul Oștirilor Cerești**, care a predat-o **Traciei Mari**, sub ipostaza **CAVALERULUI TRAC**, aristocratul cel mai nobil întru virtuțile cardinale, superior spiritual oricărui prinț ori monarh. **Arhanghelul Mihail** e prin excelență protectorul adevăraților CAVALERI, dar și al luptătorilor. Idealul cavaleresc este nedespărțit de o anume fervoare religioasă, eroico-mistico-hristică. „*Actul de bravură al arhanghelului Mihail, scrie Hulzinga, a fost cea dintâi ispravă și izbândă în lupta de cavaleri, făptuită vreodată; de acolo a purces taina cavaleriei.*” (HUID, 78) Bătrânul rege Merdran, îl aseamăna prin neprihănire pe Cavaler cu măreția princiară a florilor de Crin, de Trandafir și de Duh Sfânt. „*Ești crinul neprihănirii, trandafirul dreptății, floarea virtuții cea ca para focului, întrucât flacăra Sfântului Duh arde în tine cu mare tărie.*” (BEGG, 227) **Cavalerul trac a fost arhetipul ales de prințul trac Gheorghe, sfântul mare mucenic biruitor! Cavalerismul trac** presupunea o eleganță aristocrată, o autoritate regală și o dăruire serafică față de Dumnezeu, de Patrie și de Străbuni. El aparținea unei vechi caste militaro-mistico-spirituale, a cărui deviză cobora din prima lege a firii hărăzită de Atotcreatorul, primului mare neam ales, al varainilor, ramaiășilor, militilor, hiperboreilor, pelasgilor, geto-dacilor, care grăia: „*Varain, să nu ucizi! Să învingi prin forța spiritului tău!*” În curbura dintre Moldova de Sud și Muntenia de Nord, afirmă Pavel Coruț, „*a fost Țara Varankilor sau Varainilor. Către nord-vest, în munți, se întindea Țara Luanei (Vrancea de azi), iar din Bucovina până la curbura Carpaților, se întindea Țara Ramaiășilor.*” (Pavel Coruț, *Lumina Geto – Daciei*, Ed. Miracol, București-1994, p. 14) Varainii, ramaiășii,

hiperboreii, pelasgii, traco-geto-dacii au fost aprigi și destoinici călăreți, dar **Sciții** s-au situat deasupra tuturor, ca cei mai iuți, cei mai temuți și cei mai iscusiți luptători din întreaga Cavalerie tracă, a lumii. Lor le-a urmat ramura babilonienilor, care foloseau calul în scopuri războinice, „*întâi pentru tracțiune, apoi pentru călărie.*” (Sir W. Ridgeway, *Origin and Influence of the Toughbred Horse*, Cambridge, 1905) Cea mai înfloritoare apocă a **Calului** în istorie a început în Tracia Mare. Bidivii traci ating apogeul în Dinastia carpatină a geto-dacilor. Considerat a fi patrupedul favorit al Castelor și al zeilor/ profeți este recunoscut pentru inteligența și frumusețea lui. El are personalitate și asemeni omului geto-dac iubește libertatea. De aceea trebuie cucerit de fiecare dată.

Calul aparține laturii eroice a vieții pământene, astfel că Omul și l-a făcut prieten, camarad, devenind la rândul său **CAVALER**, în jurul cărora s-au țesut mulțime de legende. Mitologia greacă îi atribuie origine divină. „*El s-a născut din unirea a două mari divinități: Poseidon și Demeter. Primul cal se cheamă Arion; un mare muzician îi va purta mai târziu numele... Confratele Pegas, născut din capul Meduzei, s-a aliat cu muzele pentru a-i duce pe poeți spre înălțimile imaginației, iar în teogonia lui Hesiod, el este cel ce îi aduce lui Zeus fulgerul și trăznetul.*” (P. Decharme, *Mythologie de la Grece antique*, Paris, 1884, p. 327) Ulterior pentru clasele privilegiate, Calul de rasă, semn al bogăției a devenit apanajul nobleței. **Caii carpatini – bidivii iuți ca fulgerul** făceau parte din marea familie a războinilor și eroilor geto-daci, care deseori i-au purtat spre biruință, continuitate, neatârnavă și dăinuire. Richard Lewinsohn, afirma fără exagerare: „*Calul a fost cauza căderii Imperiului roman de Apus... În lunga listă a marilor conducători militari romani, se găsește un singur general de cavalerie veritabil: Marc Antoniu.*” (Richard Lewinsohn, *O istorie a animalelor*, Ed. Meridiane, p. 166). Marele șef mongol **Genghis Han** a creat instituția **Yam**, un serviciu poștal călare, „*pentru a menține suveranitatea în domeniile cucerite. Marco Polo, pretinde că acel serviciu era asigurat de trei sute de mii de cai...*” (Harold Lamb, *Genghis Han*, Philadelphia, 1944, pp. 162-170) Inițierea cavaleriească a Apusului medieval prezintă și ea analogii cu întreaga simbolistică a **Calului – Alteța Sa regală**, care însoțește căutarea spirituală. Cavalerul dăinuie strălucitor în literatura evului mediu, dar și în cea modernă. Chiar în afara istoriei sale, ideea de **Cavalere** e un tip superior de umanitate, de spiritualitate, chiar un element al culturii universale. Inițierea cavaleriească presupunea **idealul cavaleresc**, rezumat prin lealitatea totală față de o credință, de un monarh sau de femeia adorată. „*Cezar este cel care a desemnat prin termenul de*

→ Continuare în pag. 14

ANUL NORMALIZĂRII ANORMALULUI

Gabriela Căluțiu Sonnenberg

Privind înapoi cu descumpănită mirare, nu pot numi anul 2023 altfel decât *Anul normalizării anormalului*. Un an în care conflictele armate au devenit o știre „normală”; un an în care a te

îmbolnăvi de Covid a devenit un fapt divers; un an în care victoriile populștilor periculoși sunt la ordinea zilei; un an în care declinul climatic ne-a ajuns la os, sufocându-ne la propriu. Contabilizăm aproape inercial derapajele, incapabili de a le mai înțelege gravitatea, pentru că ne asaltează în ritm mult prea accelerat.

În 2023 am ajuns să ne bucurăm nu de progres, ci de încetinirea regresului. Dau un exemplu, inflația crește în continuare, dar o face cu o rată mai puțin accelerată decât cea la care se așteptau analiștii. Dacă acesta e singurul gen de informație pozitivă pe care ni-l pot furniza știrile, atunci situația este gravă, zic eu.

Pe mine, anul 2023 m-a consternat. Abia aștept să scap de el. Dar nu vreau să-l supăr, pentru că, oricât, mi-a dat voie să-l supraviețuiesc. Un fapt, care nici pe departe nu mai este ceva de la sine înțeles.

→ Continuare din pag. 13

cavaleri – equites, întreaga clasă a războinicilor celți, opunându-i clasei sacerdotale-druides.” (Jean Chevalier/ Alain Gheerbrant, *Dicționar de Simboluri*, vol. 1, A-D, Artemis-1994). „*Cavaleria imprimă un stil războiului, la fel și dragostei și morții. Dragostea este trăită ca o luptă și războiul ca o dragoste. Cavalerul se sacrifică și pentru una și pentru alta, până la moarte. El luptă împotriva tuturor forțelor răului, inclusiv a instituțiilor societății atunci când ele violează exigențele sale interioare.*” (ibid., p. 263). În vremea Cruciadelor creștine, în deșertul arid, caii mari ai europenilor apuseni au fost o adevărată povară pentru cruciați. Au pierit în masă și unii și alții, spre satisfacția arabilor. Pentru turniruri, adesea în onoarea doamnelor aristocrate, au fost folosiți de asemenea cai masivi. Deși întrecerile erau sângeroase, maniera luptei era cavaleriească. Învingătorul, primea calul, armura și răscumpărarea adversarului. **Geoffroi de Preuilly**, un cavaler francez din Touraine, a instituit o Chartă a turnirurilor în veacul al XI-lea, pentru întreaga Europă feudală... Pentru un astfel de turnir **Henric al II-lea**, regele Franței a plătit cu viața în anul 1159. (A. Schultze, *Das*

Despre anul 2024 n-aș vrea să mă pronunț apocaliptic, deși nu se naște sub auspicii favorabile. Inima mă îndeamnă să nu-l condamn din start, mintea mă previne însă că va fi sărac cu darurile. Mă aștept să fie plin de răsturnări. Dinamica, de fapt, ar trebui să fie un lucru bun; numai ea induce progresul. Mă tem însă că generația noastră nu-l va mai prinde; evoluțiile acestea tind să dureze decade și secole. Momentan ne zbatem în zona incertă a începutului nebulos.

Terenul politic le stă deschis liderilor țipători, asta dă de gândit. Cetățenii, nemulțumiți de prestația modestă a conducătorilor anteriori, îi vor vota în continuare. Ca an al alegerilor, 2024 va schimba fața lumii. Probabil în rău, pentru că nimeni nu știe încotro să se îndrepte, fapt care lasă loc de acțiune oportuniștilor hazardați.

Ce putem face noi? Ca de obicei, să cultivăm echilibrul ponderat și întrajutorarea în mediul proxim, sperând să se propage și dincolo de „insulele” familiei și cercurilor noastre private. Și să cultivăm putere în noi, pentru că facerea de bine este infinit mai extenuantă decât comiterea răului. Nu știu nici eu de ce este așa; lucrurile ar trebui să fie invers, după părerea mea. De parcă universul ar opune intenționat rezistență armoniei, favorizând entropia. Iată un subiect la care merită reflectat. Poate în decursul anului viitor.

LA MULȚI ANI !, CU ÎNCREDERE, RĂBDARE ȘI FĂRĂ SĂ UITĂM DE TOT CE FRUMOS!!!

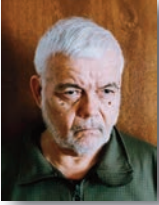
Spania, decembrie 2023

hofische Leben zur Zeit der Minnesanger, Leipzig, 1889, vol. II, pp. 106). Legendele trace vorbesc despre faimoșii Cavaleri și Caii lor celebri, că aveau o frumusețe, o inteligență și o eleganță asemănător de fascinantă și de izbitoare! Între ramurile călăreților s-a numărat și hoarda hunilor, descrisă de celebrul trac din Antiohia, **Ammianus Marcellinus**: „*hunii și caii lor erau de o urâțenie respingătoare. Aveau corpuri diforme; se hrăneau cu rădăcini sălbatice; erau țințiți pe caii lor; puneau carnea crudă sub șa pentru a o încălzi puțin călărind, fiindcă nu o frigeau niciodată... Caii erau osoși, păroși, cu corpul lung și scund, cu trenul posterior jos, capul mic, picioarele scurte și puternice... Din laptele iepelor hunii produceau *kumys*, o băutură fermentată și hrănitoare.*” (Ammianus Marcellinus, *Historia Romana*, XXXI)

Eseul este închinat în mod expres tuturor **CAVALERILOR României Tainice**, de pretutindeni, iubitori de frumusețe și eleganță privind natura **Alteței Sale regale – CALUL - 1 IANUARIE 2024 + Punerea numelui Domnului; Sf. Ier. Vasile cel Mare- (Gheorghe Constantin Nistoroiu-Cavaler de Clio)**

Civilizația primordială a omenirii scufundată sub valurile istoriei convenționale și mistificărilor

Mircea DECIU

În anul 2009 sunt descoperite picturile parietale din peștera Coliboaia din munții Bihorului, Parcul Național Apuseni. Sunt apreciate că ar avea o vechime cuprinsă între 23.000 și 35.000 de ani aparținând vârstelor *Gravettianului* sau *Aurignacianului*, fiind cele mai vechi desene de pe Terra. La o estimare mai riguroasă ar fi fost realizate acum 30.000 de ani. Una dintre aceste reprezentări este curioasă. Ea arată oameni, adulți și copii, alături de vite cornute mari, ce par a fi vaci domestice. Un grup de animale în număr de șapte, din care la un exemplar se vede doar conturul, sugerează că ar fi vorba de o turmă. Un alt animal, o vacă adultă, este separat de cârdul mare fiind mânătată de un om alături de un vițel cu contur slab. În spatele omului sunt doi copii jucându-se. Mai jos stau pe genunchi alți doi adulți, probabil femei. Una dintre ele pare să facă un foc. Multe nedumeriri pleacă de la un desen ce pare a sugera că ar fi vorba de o piele de animal întinsă pe un cadru, ori într-o împrejmuire. Nu pare a fi o scenă de vânătoare pentru că de regulă astfel de reprezentări arată animalele în mișcare, ori aici par blânde și relativ nemișcate, acceptând apropierea oamenilor parcă fără teamă. Scena pare a fi una pastorală și nu una de vânătoare. În astfel de reprezentări oamenii ar avea în mâini arcuri cu săgeți ori lănci. Vedem ceva similar cu desenele din Africa sahariană de care o desparte un interval de cel puțin 10.000 de ani. Acolo sunt scene cinegetice dar și pastorale.

Dacă aceste desene reprezintă o turmă de vaci și oamenii care le păstoresc, deja unul dintre mituri a căzut. Abia în neolitic, deci după vreo 10.000 de ani, oamenii civilizației neolitice domesticesc animalele. Firește, ei sunt mai întâi cultivatori de plante, căci nu-i așa, doar istoria ne spune, ei trec de la vânători-culegători la cultivatori. Și acest proces ar fi avut loc numai în Orientul Mijlociu, în așa-numita *Semilună Roditoare*. Dar dacă lucrurile stau chiar așa, după cum arată aceste desene de pe pereții unei peșteri din paleolitic. Când iernile din timpul glaciațiilor nu îngăduiau cultivarea plantelor oamenii, oamenii aceia au domesticit mai întâi animale. Lor le erau la îndemână și cu mai mare folos pentru a

supraviețui. De la vânători pe timpul iernilor lungi, mai ușor devin și păstori. Culegători erau numai în scurtele veri și doar atât, cultivarea nu ar fi adus prea mult.

Dar dacă ei erau niște supraviețuitori ai unei civilizații obligați la un trai bazat pe vânătoare ce au reinventat domesticirea animalelor după multe generații. Și se pare că au existat civilizații mult mai vechi pe Terra. Civilizații dinainte de crearea lui Adam.

Scrierile Naacali, vechi de 70.000 de ani din Tibet, vorbesc despre *Imperiul uighur*. El ar fi durat din era *Tertiară* până în *Pleistocen*, când un cataclism de proporții îi pune capăt. Supraviețuiesc niște colonii în zona *Mării Caspice* în vremurile preistorice. *Cărțile lui Manus* menționează aceste scrieri străvechi. Popoarele de rasă albă au stăpânit acest mare imperiu fiind descendenții *uighurilor*.

Imperiul uighurilor de rasă albă s-a întins de la Pacific până în zona Moscovei de azi. Spre nord era delimitat de *Oceanul Arctic* iar spre sud se întindea spre Iran, India și Indochina, toate provincii înglobate în imperiu. Colonii izolate erau răspândite pe tot teritoriul Europei. La apogeul acestui imperiu clima era mai caldă iar relieful era diferit. Lanțul *alpino-carpato-himalaian* nu se înălțase iar deșertul *Gobi*, inima *imperiului uighur*, era un șes neted, jos și fertil. Undeva la sud de lacul *Baikal* era capitala. Locurile erau străbătute de râuri cuprinzând și lacuri întinse, adevărate mări interioare. Astăzi lacuri în inima Asiei, cum sunt lacul *Lob-nor* și lacul *Balhaș*. Poate construcțiile ciclopice din Urali datează din vremurile acelea. Ruinele de la *Arkaim* poate ar fi doar o urmă rămasă până în epocile târzii preistorice.

Cataclismul magnetic produs în *Pleistocen* duce la scufundarea continentului mamă. *Continentalul Mu* era locul unde a înflorit civilizația primordială a omenirii de unde proveneau civilizațiile din celelalte continente. Ca urmare a dezastrului planetar, apa din Pacific produce un uriaș val-tsunami ce mătură suprafețe întinse din nord-estul Asiei până în Alaska. Mai precis apa revărsată a oceanului se întindea de la gurile Lenei din Siberia până spre cursul superior al Yukonului. Mărturie stau cadavrele de mamuți, rocile și pietrișul adunate de puhoiul de ape.

Rusul *Kozlov* face săpături la *Kara-Khota* din Asia Centrală urmând indicațiile din scrierile găsite în Tibet. Descoperă orașe îngropate adânc în deșert. Le datează stratigrafic corespunzând vârstei *Tertiare*.

Din *continentalul Mu* scufundat în apele Pacificului ar rămas numai un lanț de insule sau arhipelaguri. Activitatea puternică seismică și vulcanică ar fi scufundat și o insulă într-o perioadă mai târzie. O menționează portughezul *Da Silva* în 1580. El l-a însoțit pe *Francis Drake*. Multă vreme pământurile scufundate ar fi modificat culoarea apei oceanului spre brun, fapt semnalat și de o navă britanică în anul 1855.

Mai spre noi, savantul caldeean *Berosos* evocă fapte foarte vechi atestate mai târziu și de Biblie. El spune că

ar fi vorba de cinci diluvii, ori Biblia vorbește doar de unul. Din fericire, el a fost luat în considerare de alții mai târziu. În epoca modernă se pare că este ignorat. Lucrurile au fost oculte și au căpătat o aură de <*mister inițiativ*>. Ceva ce s-ar bănuși, dar nu ar trebui să se știe. *Nicolo Zeno* în sec. XVI și după el *Carlo Troya* (sec. XVIII) îi evocă pe *geți* studiind scrierile lui *Berosos*. *Iordanes* însă vorbește de *goți*. Cu o precizare, sursele, inclusiv Biblia, nu ne vorbesc despre popoare în sensul actual, ci despre strămoși și genealogii indicând filiația.

Geter este părintele *geților*, el fiind unul dintre cei patru fii ai lui *Haran-Aram*, menționați și în Biblie. Sub presiunea *assiriană* a primului rege-*Nino* el pleacă spre nord și se stabilește în Scandinavia-peninsula *Scandza*, atunci cu o climă mai blândă decât astăzi. *Geter*, părintele, se stinge în noua patrie și mulți rămân acolo, dar al doilea fiu, *Berig*, se reîntoarce în *Scitia-Getia*. Așadar există o explicație pentru *goții* de mai târziu considerați astăzi ca germanici. După cucerirea *Daciei* ei, *geții*, revin masiv în aria ponto-danubiană. Firește, *Tacitus* îi descrie ca fiind germani, le spune *gotoni* și îi plasează pe atunci undeva prin Polonia de azi.

Pretenția unor savanți de a ne explica istoria noastră se bucură de multe ori de o atestare în izvoarele scrise. Dar sunt toate de încredere?! Cărturarul de bună credință le cântărește. Dar dacă și el aparține vreunei școli sau alteia?! Însă întotdeauna se bucură și de o susținere din partea <*publicului larg*>. Calea spre o amăgire prin mistificări și mituri false este deschisă. Nu văd că ar fi necesare mai multe lămuriri.

Astăzi noi suntem mult familiarizați cu clișee. *Columna lui Traian* și *Tropaeum Traiani* reprezintă <*actele de naștere ale poporului român*>. Așa cum astăzi <ne încântă> <*moștenirea habsburgică*> și <*schimbarea gărzii imperiale austriece*> la Alba-Iulia - <*Alba-Carolina*>. Sunt doar <*obiective turistice*> nevinovate, care aduc numai bani! Oare este așa!? Mă tem că este mult mai mult. Mă tem că uităm ce am fost și acum jucăm iresponsabil după muzica altora.

Nu se spune ce a fost în locul celebrului *Tropaeum Traiani* încropit cu *metope* foarte vechi. Se afirmă că el a fost înălțat acolo pentru a comemora o victorie romană în timpul războaielor purtate de *Traian* în *Scythia Minor* împotriva *dacilor*. Grigore Tocilescu este precursorul falsului perpetuat sub Ceaușescu, atunci se face reconstrucția <*monumentului roman*>. Tot ilustrul înaintaș face scăpate, adică aruncate în Dunăre, 5 *metope* iremediabil pierdute. În multe *metope* apar chipuri de perși. Dar nicio înfruntare de pe teritoriu dobrogean în timpurile acelea nu a fost cu perșii. În una dintre scene un <*legionar roman*> ține în lanțuri doi barbari în straie lungi până la glezne. Nu par a fi *daci*. Și nici cămașa de zale a soldatului nu pare a fi de luptător roman. Veșmintele femeilor *dace* nu sunt la fel cum se văd pe *Columnă*. Pe nici o *metopă* nu apar *cavalerii roxolani*, deși stepa dobrogeană era pentru ei relativ apropiată. Nu mai vorbim de emblemele și simbolurile ce nu se regăsesc pe niciun monument ori construcție

romană. Mai mult, acest monument de tip mausoleu nu se regăsește nicăieri în nicio provincie a Romei. Însă pe câteva *metope* câțiva luptători sunt de proporții gigantice. Nu cumva peste monumentul, străvechi și pentru acea antichitate, s-a dispus un alt monument ridicat cu vechile *metope*. Nu cumva acolo este o mărturie foarte veche a unei victorii a neamului *get*. Chiar evocând o legătură mai de demult cu vremurile titanilor.

Dar istoria au scris-o întotdeauna învingătorii. Adică, Occidentul. Și noi am rescris-o cu obediență. Cu prea multă obediență!

Dacă privim scena *cataphractorilor roxolani* urmăriți de cavaleria romană de pe *Columna lui Traian* găsim, alături de dramatismul ei, cheia prin care înțelegem legătura dintre *daci* și *călăreții stepelor răsăritului*. *Roxolanii* nu erau mult diferiți de eroii *daci* reprezentați acolo. Aveau alte veșminte și foloseau alte arme. Poate și ei ar fi avut o castă asemănătoare cu a *dacilor*, poate erau chiar *zalmoxieni*. Ulterior și romanii au înființat cavaleria grea a *cataphractorilor*. Nu întâmplător *goții* răspândesc această armă după ce <*rezolvă*> imperiul muribund al Occidentului european. Cavaleria grea, arma cavalerilor cruciați de mai târziu, provine de fapt din Răsărit. Stilul triumfalist-imperial-occidental nu se dezmente. Dar rămâne ca unul mistificator, ba chiar mincinos. Doar istoria o scriu învingătorii...

Participarea *turanicilor* la formarea poporului român se tot reia și se tot dezbate. Fără îndoială au fost prezenți pe aici, dar nu se poate vorbi de o elită conducătoare războinică, suprapusă peste românii de rând. *Basarab* nu se regăsește nici ca o rădăcină antropomică în limbile turcice de azi. Nici nu se poate vorbi de o participare la etnogeneză, cum ar dori alții să explice. Asta pentru că neamul românilor era deja format de cel puțin de două mii de ani. Iar românii aveau o elită războinică. **Asta spre deosebire de Occident, unde într-adevăr s-au impus elite noi războinice-militare. Aceste elite au fost formate tot în Răsărit și chiar aici, în aria ponto-danubiană.**

Ignorăm niște evidențe cu bună știință. Pe *tăblițele de la Sinaia* sunt menționați *sciții-aramii* și *sarmații*, adică înaintașii *roxolanilor*. *Sarmigetusa-Sarmizegetusa* denotă o frăție *geto-sarmatică*, deci origini comune. Cetatea *Genucla*, menționată acolo, dar neidentificată de istoricii noștri, însă având o localizare foarte posibilă pe malul Dunării din Dobrogea-vechea *Dunogetia*, sau *Scythia Minor*, cum au denumit-o romanii. Acolo a fost locul de naștere al celui devenit zeu, *Zalmoxe*. Pe *tăblițe* era numită și *cetate scitică*. *Sciții*, dar ulterior și *sarmații*, proveneau din leagănul de la Carpați. Se deosebeau de *geții* și *dacii zalmoxieni* prin practica deformării capului. Practică evocată și de documentele <*apocrife*> de la Sinaia. Craniile lor stau mărturie și-i deosebesc de *geto-daci*. Provin firește din *gorganele-kurganele* lor unde își îngropau căpeteniile. Iar strămoșii noștri își ardeau morții.

Va urma

POEME

Constantin VOICU

ÎNVĂȚĂTORUL

*Sunt de profesie copil,
Dar unul ce-a crescut mai mare.
Prin viață mă strecor tiptil
Ca un bondar bătrân pe-o floare.*

*Și apa rece din izvoare
O sorb în cel mai tainic stil,
Căci printre cărțile școlare,
Mereu, mereu voi fi copil.*

*Și chiar învățătorul care,
Copil fiind, la clasa-ntâi,
Va trebui să-nalțe soare,
Școlarilor; la căpătâi.*

*Trăiesc aici, într-o cetate,
A limbii noastre românești,
În care inima îmi bate
Ca un poem de Văcărești.*

*De-aceea eu, copilul vieții
Și-al școlii noastre de-o ființă,
Mă lupt să schimb cu brazda feții
Profesiunea în credință.*

*Nu vreau în rând cu militanții,
Prin viață mă strecor tiptil,
Căci nu-s învățător. Ca alții.
Sunt de profesie copil.*

*Și nu umblați, copii, ca mine,
Așa bătrân bondar pe-o floare,
Dați patriei ce se cuvine,
Și limbii românești culoare.*

DIN ZI ÎN PAȘTE

*Două sărbători ni-s astre,
Marea și ortodoxia;
Munții vremurilor noastre,
Cântecul și poezia.*

*Cum să naști, dintr-o fecioară,
O sămânță foarte vie,
Coborând, dintr-o mioară
Marea lumii veșnicie?*

*Moș Crăciun, dintr-o poveste,
Într-o iesle prea săracă,
Nu a fost, și totuși, este,
Cum n-a fost, și totuși, dacă...*

*Nu e singur, dar e Unul,
Spre a fi, și-a ne cunoaște:
Cel ce vine cu Crăciunul,
Și- nviază- n zi de Paște.*

COLINDE, COLINDE

*Nici nu știți, nici cum, de ce,
Timpul trece repede,
Căci mi-au venit cu colindul
Să nu-mi treacă vremea, timpul.*

*Că mi s-au pus la fereastră
Toți copiii dumneavoastră,
Din chitare și din strune.
Doamne, ce frumos a-mi spune!*

*Cântecul, din străvechime,
Mi l-au pus copiii-n rime,
Și l-au pus, de la strămoși,
Toți copiii cei frumoși.*

*Nici nu știți, cât mi-s de dragi,
Copiii voștri cu fragi,
În obraji, și în colinde,
Că nu îi mai pot cuprinde.*

*Și nu îi mai pot urma,
Fiindcă ies din vremea mea.*

ANOTIMPUL CREDINȚEI

*M-am întors, și eu, în timp,
Și-am trecut, și eu, sub masă:
Pe deasupra, anotimp,
Dedesubt, lumea frumoasă.*

*Nu credeam să mai trăiesc,
Lumea, a copilăriei,
Să sărut, și să cinstesc
Picioarele veșniciei.*

*Sus, era IISUS, pe cruce,
Din picioare, -i curgea sânge,
Pentru lumea ce se duce,
Și păcatul ei a-l stinge!*

*Doamne, iartă-ne, că noi,
Nu știam ce era mărul...
Și-am mușcat, din el, și-apoi,
Am văzut ce-i...adevărul!*

RENAȘTE ROMÂNIA MARE

*Iar vine Anul Nou, români,
Copiii noștri dau în floare,
Că-n Ochii lui Iisus, cei buni,
RENAȘTE România Mare.*

*În noaptea cea mai luminată,
Și cea mai lungă, dintre nori,
Iisus lumină ne arată
Și pentru anii următori.*

*Și dacă moarte nu există,
Ci numai foc, în adormire,
O, Țară tristă, nu fii tristă,
Că-s mulți români pentru unire!*

*La focul mic de lumânare,
Rugați-vă, copii, sfios,
Să facem România Mare
Mireasa lui Iisus Hristos!*

O NOVĂ IMAGINE A LUI RADU STANCA, OMUL CETĂȚII

Ada STUPARU

Cercetarea vieții și a operei lui Radu Stanca a rămas un punct de referință în activitatea științifică a universitarei Anca Sîrghie de-a lungul carierei sale, începând din anul 1981, când și-a susținut teza

de doctorat, *Radu Stanca – studiu monografic*. Aceasta a deschis drumul spre publicarea celorlalte patru consistente volume, a numeroaselor articole și conferințe publice dedicate poetului și omului de teatru, al cărui destin s-a legat definitiv de orașul de pe Cibin. La 40 de ani după acel început, universitara sibiană descifrează prin volumul *Radu Stanca și Sibiul* o sensibilă conexiune între elementul biografic, evoluția scriitorului ca persoană, particulară și socială, și dimensiunea geografică, amprenta locului unde și-a petrecut două decenii din viață (1940-1961). Apărut deja în două ediții, volumul este abilitat, în acest fel, să furnizeze un bogat inventar de informații, noi evaluări și interpretări aprofundate, vizând o existență creatoare marcată puternic de specificul și atmosfera Sibiului. Așa cum își intitulează Anca Sîrghie volumul, *Radu Stanca și Sibiul*, alături de ființa în jurul căreia se înlănțuie povestea, orașul devine un al doilea personaj al operei, cu propria istorie și evoluție.

Procedând sistematic, după o temeinică cercetare în presă, în biblioteci și arhive, Anca Sîrghie oferă cititorului un tablou detaliat al vieții și activității creatoare a lui Radu Stanca, unicul cerchist stabilit după al Doilea Război Mondial în vechiul burg, unde a găsit un cadru în consonanță cu propria personalitate și un timp favorabil scrisului. Acestea sunt reperele fundamentale în care autoarea își dimensionează studiul.

Un amplu *Cuvânt-înainte*, intitulat *Drumul de la un articol aniversar la o nouă carte despre Radu Stanca*, precizează scopul principal al lucrării, acela de a-l descoperi pe adevăratul Radu Stanca, cel care fusese nevoit să facă față traumatizantelor condiții ale noii ordini ideologice și politice postbelice din România socialistă, în care nu a înțeles niciodată să se integreze. Gândul de a redacta un text aniversar s-a transformat în planul unei lucrări ample, în care Anca Sîrghie și-a propus să valorifice numeroasele informații inedite, pentru o completă prezentare a raportului dintre biografia omului social și cea a

creatorului. Volumul se axează, prin urmare, pe ceea ce a însemnat viața omului Radu Stanca în perioada sibiană, dar și pe ceea ce a dat specificitatea orașului care l-a adoptat, unde a devenit acel „spirit de elită al Transilvaniei din secolul al XX-lea”. Evenimentele sunt descrise cu rigurozitatea și acribia cercetătorului, dar pretutindeni se vor regăsi puternice accente ale implicării sufletești, formulări de adevărată poeticitate, mai cu seamă în intuirea resorturilor interioare care au determinat o astfel de simbioză.

Foarte importantă, asigurând autenticitatea, prima parte a volumului *Radu Stanca și Sibiul* cuprinde o descriere a fundalului în care se va integra tabloul existenței sibiene a scriitorului. Bine documentate sunt capitolele *Obârșii transilvane și Preludii clujene*, dedicate formării tânărului Radu Stanca în familie și în instituțiile de învățământ din capitala culturală a Transilvaniei, pentru a ajunge la Sibiu, odată cu mutarea Universității „Regele Ferdinand I” de la Cluj, în condițiile Diktatului de la Viena din 30 august 1940. Aici, tânărul Stanca descoperă atmosfera propice studiului din bibliotecile orașului și o viață culturală care îl hrănește spiritual. Recunoscut ca poet și publicist, la Sibiu, Radu Stanca se va afirma ca o identitate creatoare inconfundabilă, inspirată de atmosfera baladescă găsită în orașul-burg. Anca Sîrghie se oprește cu prioritate asupra acestei particularități a Sibiului, care i-a determinat lui Radu Stanca întreaga existență.

Experiența din perioada de formare sibiană este investigată în amănunțime, scriitoarea aducând în capitolul *Radu Stanca, student la Sibiu* multe completări necesare înțelegerii climatului cultural în care tânărul se integrează. Atenția se îndreaptă spre descrierea vieții universitare, care înseamnă studiu și cercetare, dar și participare la cea artistică, muzicală și teatrală, așa cum Sibiul oferea în acele vremuri: o perioadă de mare îmbogățire intelectuală, pe care creația poetică a lui Radu Stanca nu va întârzia să o reflecte. Înțelegând importanța acestei laturi creative, Anca Sîrghie îi decretează poeziei statutul definitoriu, procedând la o fină interpretare în capitolul *Primatul poeziei în afirmarea tânărului Radu Stanca*. Firește, meritul este al omului, dar și al locului care îl înconjoară cu trecutul, vraja și farmecul lui. „Atmosfera Sibiului a fecundat geniul poetului în plin elan creator.”, afirmă autoarea, care evocă, într-un veritabil tablou de epocă, și alte numeroase personalități, precum Lucian Blaga, I. Negoițescu, Șt. Aug. Doinaș, E. Todoran, I.D. Sîrbu, Eta Boeriu etc., cu care Radu Stanca și-a intersectat drumul creației în burgul

transilvan. De mare interes este modul în care poetul-publicist s-a manifestat în cadrul Cenaclului studentesc "Octavian Goga" și, mai ales, în acela al selectului Cerc Literar de la Sibiu, constituit în anul 1943, cu tinerii de elită sosiți de la Cluj în refugiu. Și aici, contribuțiile documentare sunt fundamentale, pentru redimensionarea acestei speciale manifestări, cu drept de integrare în context european. Numeroasele surse bibliografice sunt examinate în amănunțime, pentru a evalua o construcție îndatorată spiritului creator al membrilor, dar și al Sibiului „care a găzduit, învăluind cu trena sa romantică miraculoasă creșterea în mănunchi a cerchiștilor.” Cu judicioase argumente, autoarea stabilește rolul precumpănitor al lui Radu Stanca în ceea ce chiar el va defini *Resurecția baladei*, pe care o va ilustra prin propria creație.

În cercetarea sa, Anca Sîrghie se ocupă laborios și de prezența lui Radu Stanca în presă, chiar din vremea studenției, supunând examinării, în mod cu totul special, articolele apărute în „Transilvania”, prestigioasa revistă de la Sibiu. Acum se produce apropierea tânărului de teatru, unde el se va remarca în anii următori ca actor, regizor și teatrolog de înaltă clasă. Prezentarea vieții culturale din Sibiu aceluși timp este mereu în strânsă conexiune cu descrierea orașului medieval, „oraș al umbrelor”. În atmosfera atât de particulară a burgului de pe malurile Cibiului „și timpul este reversibil”, așa cum îl vedea Radu Stanca în pagini descriptive de un lirism desăvârșit. Tot astfel este prezentată viața muzicală a Sibiului, în care integrarea este firească pentru un iubitor al artei sunetelor, din care poetul Radu Stanca adeseori se inspiră. În acest context, se plasează cultivarea baladei ca specie epică, având infiltrații dramatice și lirice, a cărei identitate particulară o dă acest iubitor al mitologiei populare. Aprofundări necesare se regăsesc și în capitolul *Sibiul baladistului Radu Stanca*, unde poezii ca: *Întoarcerea*, *Nocturnă* (Intru-n Sibiu...), *Liliacul*, *Fata cu vioara*, *Concert de orgă*, *Un cneaz valah la porțile cetății*, *Balada studentescă*, *Tristețe înainte de luptă*, *Silentium nocturn*, *Seară medievală*, *Lamentația poetului pentru iubita lui*, *Corydon*, *Hebrietas Cibiensis*, *Ascultătorul de cuțite*, *Sonet* (Nu vreau să intru!) etc. își trag sevele din atmosfera orașului-burg.

La fel de importantă și detaliat prezentată este activitatea omului de teatru Radu Stanca, văzut ca actor, regizor, dramaturg și teatrolog. Autoarea urmărește istoria teatrului în Sibiu, orașul unde Radu Stanca s-a înfruptat cu entuziasm din acel *spiritus loci*, în acord cu vocea sa interioară. Drumul pe care pornește în plin elan creator se contura promițător. Schimbările politice survenite după război prăbușesc însă planurile cerchiștilor sibieni.

Anca Sîrghie se oprește îndelung asupra evoluției profesionale a lui Radu Stanca. Angajarea la Teatrul din Sibiu, ca actor și mai apoi ca regizor, dă autoarei

posibilitatea să prezinte o primă perioadă de remarcabile realizări scenice, una rodnică și pentru autorul dramatic, scrisul fiind singura supapă de eliberare a presiunilor impuse de noul regim politic. Identificând *Izbânzi și neîmpliniri ale regizorului Radu Stanca*, autoarea cercetării desfășoară o panoramă a vieții teatrale, în care niciuna dintre piesele dramaturgului sibian nu s-a bucurat de lumina scenei. Acestei nemulțumiri i se adăugau alte două amenințări: perspectiva șomajului, în cazul nealinierii la imperatiile partidului unic și cea a bolii fără vindecare. Atitudinea de opoziție la îndoctrinare și refuzul proletcultismului socialist definesc o personalitate care s-a condus după reperiile culturii veritabile de care Radu Stanca avusese parte în deceniile interbelice. Așa cum se desprinde din întreaga existență, el a ales să se împotrivescă falsului prin arta autentică, fără a-i face vreodată concesii. Repercusiunile nu vor întâzia.

Un capitol aparte este rezervat unei iubiri legendare, aceea pentru Dorina Ghibu. Bazată pe documente și confesiuni de certă veridicitate, relatarea poveștii de dragoste dintre Radu și frumoasa actriță, care i-a devenit soție, a modului în care ei s-au împlinit ca familie, cu destin tragic, dar cu mari izbânzi profesionale, poate constitui, sub pana sibienței Anca Sîrghie, o pagină de autentică vibrație românească. Momentele dramatice cu care s-a confruntat familia Stanca sunt investigate cu o profundă și empatică putere de analiză. Atenția scriitoarei revine spre finalul volumului la ceea ce a însemnat *Teatrologul Radu Stanca*, dar, mai ales, la contribuția sa originală prin cele 15 piese de teatru, la modul în care legenda și fantezia istorică se contopesc într-o operă de o unicitate evidentă. Sibiu va păstra în deceniile următoare modelul școlii scenice pe care regizorul Stanca a creat-o pentru tinerii actori, cu care a dobândit realizări, aplaudate în urbe și în turnee prin țară, unele semnalate prin premii la nivel național.

Modul în care s-a produs receptarea operei lui Radu Stanca, mai ales după nedreptul său sfârșit, prin publicații sau puneri în scenă, ca și evenimentele culturale dedicate scriitorului s-au constituit în forme de recunoaștere a prestigiului acestuia, crescător în anotimpul postum. Tot astfel este așezarea unui bust al scriitorului, făurit de sculptorul Ioan Căndea, în fața Teatrului Național din Sibiu care îi poartă acum numele. Anca Sîrghie nu uită să menționeze totuși că opera stanciană merită o mai consistentă punere în valoare, îndeosebi la Teatrul Național "Radu Stanca", unde piesele lui nu au mai văzut lumina rampei de câteva bune decenii.

Cu o bogată ilustrare și indicații bibliografice riguroase, volumul *Radu Stanca și Sibiu* va rămâne, cu siguranță, un document exegetic de referință.

ATHINGANOI (Eseu)

John XENEA

REZUMATUL UNUI DESTIN

Vă invit într-o călătorie fantastică, într-o lume inaccesibilă multora, cu legi proprii, total diferită de cele cunoscute nouă. Nu putem să judecăm ci doar să privim cum se perindă prin fața ochilor noștrii hotarele nestatornice ale vieții. Copii îmbrăcați în aur, fecioare dansând îmbrăcate în rochii pline de galbeni, palate cu turle în soare, locuite de oamenii oacheși, sensibili și vulcanici, conectați cu natura și toate elementele ei. Povestea lor, parcă ruptă dintr-un timp apus, aparent primitiv, o voi relata așa cum am simțit-o eu. Fiecare dintre voi are libertatea de a-și imagina și contura acest crâmpei de viață dulce și amar.

Lumea aceasta este doar un vis pe care-l trăim așa cum destinul ni-l așterne la picioare. Cu ochii de mură sălbatică și buze ca petalele de catifea, cu picioarele goale frământând pământul din care vin, tinerele țigănci cu părul negru dat pe spate își ondulează șoldurile, lăsând bănuții de aur să cânte în jurul mijlocului lor fraged, chemând vântul, stârnind patimi și furtuni, ele cu farmecul lor de abanos își unesc mâinile formând un cerc de lumină. Și-n centru este elementul ce-i reprezintă, ce-i încălzește, ce-i cheamă și îi caută, focul. Între țigani și foc, există un raport special, este element al nomazilor.

ORIGINI

Acești frumoși nomazi ce-au plecat din India acum 1400 de ani și care fac parte din ramura indo-ariană, iubesc să-și doarmă somnul în crângurile scaldate-n lumina lunii și se trezesc cu soarele-n gene și cu tălpile pline de praful subțire și neted al drumurilor nesfârșite. Flăcăi lați în spate, calcă mândri și apăsat fără nici un fel de teamă, pe spinarea lutului care-i primește ca pe niște prieteni dragi. Copiii unei populații nomade de origine hindusă, iubesc și se aruncă în apele rezeziale vieții, țipând și jucându-se cu existența.

Kalderas „căldărarii” trec drept cea mai închisă castă a țăganilor, excelând printr-o istorie aparte. Ei au migrat din India către Stepa Rusă. Aceștia au reușit să-și păstreze intactă identitatea, cu puternice influențe slave, sunt ușor de deosebit. Albi, frumoși, cu femeile lor robuste, cuceresc privirile printr-o ținută aparte și-un mister de neegalat. Acești romi căldărari păstrează încă tradiția de-a ascultă glasul bulibașei și-al staborului “Kris- Krisinitori”. Krisinitori sunt instanța judecătorească formată din bătrânii grupului. În ochii altora, obiceiurile nunților țigănești ale caldararilor, apar ca barbare, cearceaful din noaptea nunții trebuie să fie pătat cu sânge, femeia trebuie să fie fecioara, asta este o normalitate la ei. Iubesc corturile, căruțele colorate și-au păstrat stilul tradițional, uimind în permanentă prin

naturalețe și exotism. Staborul „divanul țigănesc” judecă strict problemele din interiorul etniei, însă refuză categoric să judece crima, aceasta fiind transferată judecării statului de drept. Trebuie punctat aici, faptul că judecata țigănească, stabor “kris” este cu mult mai veche decât Codul Civil Românesc și are la baza cele trei valori: respect, onoare, corectitudine.

Staborul nu privează pe nimeni de libertate. Dacă legea este încălcată de mai multe ori, cel inculpat este exclus din comunitate „lucru foarte dureros pentru oricare dintre membrii ei”.

Tinerii sunt juruiți “jurați” unul-altuia de mici, fără a se putea opune și de-aici o mulțime de povești cu iz dramatic și apăsător. Una din ele face obiectul acestui caz pe care-l voi reda cu multă acuratețe și echidistant. Eu sunt doar martorul ce privește spectacolul, martor care nu-l influențează, nu-l oprește, nu-l judecă, doar îl aduce în lumina reflectorului. Poate fi o lecție, o învățătură sau o banală poveste de viață a unor semeni ce fac parte dintr-o altă măsură a timpului. Nu o putem înțelege, nici aproba, dar nici nu-i putem întoarce spatele ca și cum n-ar exista.

Iubirea nu se-nvață/ Se simte,/ Iubirea nu se-atinge/ se-adulmecă, ea este parfumul care/ îl învăluie pe om și nu-i dă pace, /ea este starea de grație/ ce ridică ființa

la starea de neființă.

Evanghelia să-ți fie destin căldărarule și iată acum minunea: cerșetorii s-au schimbat la față în predicatori, iar țigancă vrăjitoare, care pân’ mai ieri slujea porților întunecate, astăzi este clarvăzătoare.sau oachesi, cu trupuri robuste sau firave, cu minți înguste sau iluminați, cerșetori sau împărați./ **NUNTA DE AUR** - Soarta nestatornică/ De schimbare-i dornică/ Schimbă miera în pelin/ Sau face din apă, vin.

Acest caz tulburător și unic în manifestarea lui, a adus uimire în sufletul meu și m-a determinat să-l immortalizez, să-i dau un nume: „MURA DE AUR”.

Carpaciu Brândușa, o copila de 13 ani, născută la Potcoavă, județul Olt, ce și-a unit destinul cu mai tânărul ei soț, Mihai Marius de 10 ani, născut tot în aceeași localitate. Această nuntă s-a celebrat la data de 12 septembrie 2009 în zodia Fecioarei. Acești copii, promiși unul-altuia de către părinți și-au petrecut copilăria împreună, fiind atât vecini cât și verișori de gradul doi. N-au putut să-și aleagă sortitul, părinții au făcut asta, ei n-au avut nimic de adăugat, s-au supus și-atât. Nu știu dacă acest ritual este bun sau nu, nu-l neg nici nu-l aprob, dar după cum știm, după zi vine noaptea, după lumină vine întuneric și după uniune vine destrămare.

Oamenii jelesc,/ urăsc și se îmbrățișează/ își arată tot ce au mai bun,/ după care-și ascut săbiile/iși întorc spatele,/ căci după candoare vine durere/ iar după zgomot vine tăcerea.

Brândușa „Mura”, frumoasa copilă cu ochi catifelați și pielea albă, blondă și fină ca o sculptură făcută de-un artist nevăzut, a apărut îmbrăcată în aur. Salba numără 220 de Ludovici de Aur! Fericită și plină de speranță, adulată de toți, apogeul vieții cum s-ar spune, noaptea de vis la care au participat sute de oameni, țigani căldărari și nu numai. O

nuntă la care nici regii n-ar fi putut visa, cu mese pline, mult prea pline și mii de buchete de flori... Cântece, dansuri, fetețe cu bănuți de aur la brâu, dansând în picioarele goale, strigăte de viață, bani peste tot, în aer, pe pământ, în sânul miresei, bani și bani... Manelistul Guță cu staff-ul lui înconjurat de gărzile de corp, Bercea Mondialul și multe alte figuri ale lumii lor, erau prezenți la această nuntă de vis.

PELINUL – GUSTUL AMAR AL ANULUI 2017

A fost odată ca niciodată, așa încep toate poveștile frumoase, care au și-un final fericit. În cazul de față însă, povestea n-are un sfârșit plin de minuni ci dimpotrivă. Caruselul minciunilor începe să-și facă simțită prezența. Anii au trecut, copiii au crescut și-au adus pe lume un prunc, în prezent are 6 anișori. N-au fost niște ani liniștiți pentru cei doi, copilul Marius Mihai, acum un tânăr în toată puterea cuvântului, a decis să-și consume energia în cluburi de noapte, lipsind adesea de-acasă. Tânăra soție, nemulțumită și tristă îi aducea adesea reproșuri. Soacra Murei, mama lui Marius Mihai își susținea băiatul lăsând-o pe aceasta singură, cu gândurile ei, neținând cont de frământările și lacrimile fetei. Dorințele băiatului erau din ce în ce mai mari. Își dorea o altă consoarta! În final este decisă despărțirea la data de 01.12.2017. Mura și-a luat soarta în propriile mâini, părăsindu-l pe soțul ei și mutându-se la părinții ei împreună cu pruncul. Această viață nestatornică și-a pus amprenta pe sufletul ei de copilă.

Soarta este ca o femeie frumoasă ce-și schimbă chipul așa cum doreșteși cum simte și nu te poți opune ei. Este atât de puternică pe cât pare defragilă. Când vine toamna cu ploile ei reci, vara se-ascunde într-un colț și-și așteaptă iarăși vremea. Din păcate timpul nu poate merge înapoi, nimic din ce-a fost nu mai poate fi, ziua de mâine este învăluită în mister.

JUDECATA KRISINITORILOR / STABOR

Dansul săbiilor de oțel este pe cale să înceapă. Primul stabor a avut lor la data de 19.11.2017, unde părinții fetei prin intermediul judecății țigănești au cerut restituirea salbei, adică cei 220 de bănuți de aur. Votul de neîncredere din partea părinților băiatului a venit mai devreme decât s-ar fi așteptat familia Carpaci. La stabor au fost prezenți oameni importanți din Comunitatea Romă, oamenii care-au fost de partea familiei Carpaci, pentru că vinovat era băiatul nu fata. S-a solicitat salba înapoi, dar părinții băiatului au fost împotriva și plini de revoltă s-au ridicat împotriva familiei fetei. Tatăl băiatului într-un moment de furie a pus mâna pe pistol amenințându-i pe părinții fetei. În urma acestui scandal imens s-a pus capăt staborului. A fost necesară intervenția poliției pentru ca liniștea să fie restabilită. În ziua respectivă staborul a fost amânat. Din păcate, firesc era ca-n măsura bunului simț și-al onoarei, lucrurile să fie soluționate.

A urmat un al doilea stabor, asta este o rușine printre membrii romilor, să nu se poată rezolva o situație dată în „marele consiliu al bătrânilor înțelepți”! Toți bulibașii din țară au fost prezenți și de această data la stabor, au solicitat pentrua două oară restituirea salbei. Tatăl băiatului a convenit să restituie doar 70 de galbeni în loc de 220.

Situația atingând cote alarmante, presărată cu o imensă

agitație, care cine știe unde s-ar fi terminat, s-a luat o ultima decizie. Să meargă pe mâna statului de drept, iar această pledoarie pentru dreptate, este așteptată cu sufletul la gură atât de părinții fetei, cât și de neamurile acestora.

După o anumită perioadă, părinții băiatului au cerut testul de paternitate al copilului, cu intenția de a deschide un proces de „încredințare minor”, ca să-i ia Murei și copilul. Brândușa a înțeles acest lucru imediat, pentru că este o fată foarte inteligentă și s-a opus categoric unei asemenea cereri ieșite din comun, copilul semănând leit cu tatăl său. A fost o jignire adusă Murei, o jignire care a rămas probabil ca o rană adâncă în sufletul ei și al părinților ei. Și-a închinat fecioria și sufletul lui Mihai, întreaga-i ființă și acum o asemenea bănuială, o asemenea rușine pe obrazul ei și al familiei. Au mers în instanță, dar fără sorți de izbândă.

În această lume măcinată de valorile materiale, sufletul nu are loc, se face abstracție de el, se face abstracție de morală, bun simț și onoare. Trăim vremuri tulburi în care omul joacă roluri obscure, fiind interesat doar de averi și titluri, de aur și diamante. Dar nu e departe vremea când vom striga după un pahar de apă și vom da un regat ca să-l obținem.

Aș fi vrut să trăiesc lângă Zaharia Stancu atunci când a scris „Șatra”. S-o văd așa cum a văzut-o el, cum a călătorit alături de ea de-a lungul atâtor zile, poate ani, și care s-a încheiat dramatic, așa cum toate pe această lume, urcându-vă piramidei și pe urmă se prăbușesc la bază cu toată forța.

Aș vrea să știu că pot schimba lumea, dar asta este imposibil. Uneori îmi pare că merg pe tăciuni aprinși, alteori simt că levitez sau că locuiesc într-un palat pe fundul mării. Cărui timp aparțin sau care-mi este menirea, rămâne de aflat.

Aștept tot ca un martor, să se facă dreptate în această poveste, cu care m-am tangentat deloc întâmplător, sper să fiu de ajutor. Și mai sper ca acest prunc, rod al iubirii Murei cu Mihai să crească înconjurat de iubire, de ambii părinții, care l-au dorit și l-au întâmpinat cu sărutări și dragoste. Povestea lor este doar una dintre atâtea altele cu iz medieval, aparte, cum am spus, dintr-un alt timp poate paralel cu al nostru.

RĂDĂCINA ȚIGANILOR

O șatră biblică se-arată la orizont, orânduind fumul din vatră. De sub coviltir vine un miros de rachiu. Mă crucesc, ce lume suavă se-ascunde printre noi. Delirul unui suflet, acesta-i curcubeul meu. Numele de țigan provine din grecescul *athingano* (a nu se atinge), original din Nord-Vestul Indiei și Nord-Estul Pakistanului, provin din casta Ksatriya „Castă a războinicilor”, nobili cu importante funcții în instituțiile statului. Alături de Brahmani, cei din casta Ksatriya aveau multe privilegii sociale. Există și-o legendă care spune, că această castă a războinicilor Ksatriya erau malefici, chinuind celelalte caste. Însuși Vișnu „unul din zeii principali ai religiei Hinduse” s-a încarnat într-un războinic care-a decimat întreaga castă Ksatriya cu un topor... O legendă care ascunde probabil în spatele ei o karma, o karma apăsătoare, ce-i vizează pe-acești nomazi fără loc și

→ Continuare în pag. 22

LUMEA NEBUNI(I)LOR

Jolie TÂRNOVEANU

Cine sunt?
Să mă definesc ar însemna să mă limitez, totuși, ca idee sunt... LUMINA (culoare, energie, vis și viața).
Cine am fost?
O colecție întreagă de traume tulburătoare...
Am interpretat toate rolurile sociale posibile, am purtat cu mândrie, teamă și durere toate măștile existente. O existență efemeră care m-a purtat prin Infern, însă am refuzat categoric să rămân acolo. Am descătușat artista propriei capodopere a spiritului neîmbălzit, relevând traumaturgia ființei.
M-am dezgropat, m-am responsabilizat, am ales, am ascultat tăcerea de dincolo de stelele care-mi străluceau în ochi, iar acum privesc cum în păr îmi înfrunzesc păduri, cum îmi curg râuri limpezi prin vene, cum în sufletul meu se țes primăveri pentru că soarele acol' a rămas, cum în mijlocul furtunii eu miros curcubeul...
M-am abandonat toată mie, această existență feerică creată de Universul care a dat naștere munților, pădurilor, oceanelor, galaxiilor... infinitului.
E timp pentru mine. - E timp pentru tine. - E timp pentru noi.
Eu am oprit întreaga lume și m-am deconectat de la toate normele sociale și m-am reconectat la Sinele Suprem,

→ Continuare din pag. 21

țară. Drumurile-n cumpănă și misterul unei lumi, asta sentâmpla între răsărit și apus, de multe ori habar n-avem ce frumoasă-i lumea. Dar natura îți poate spune ce valoroasă-i lumea și apa îți poate cânta această melodie unică.

DRAMA

Primii membri ai etniei au fost robi pe proprietățile mânăstirilor și pe la curțile domnești.

Povestea supraviețuirii acestui neam nu e unitară ca a altor popoare, mulți au încă o bază solidă: vechile meserii ale strămoșilor. În anul 1942-1943, deportările din păcate i-au vizat pe evreii din Bucovina și Basarabia și pe țiganii din România. Numărul victimelor masivei deportări în Transnistria e foarte greu destabilizat. Din cei 25.000 de romi, jumătate din ei copii, 11.000 au pierit, aceasta-i drama, căci au dispărut pentru totdeauna „comunități rome nomade vechi”.

REGATUL/ Nu stăpânim pământul/ Nici cerul cu-a lui stele/ Ei sunt doar visătorii

Ce trec zâmbind prin ele. /Nu există sfârșit /Ci doar un veșnic început/ Când vrei să vezi ce este mâine/ Îți scapă clipa ce-a trecut./ Și ce-aș mai spune/ Căci am spus/ A călărețului lumină/ A strălucit și a apus/ Aceasta-i viața, o

Univers, Energie, Viața, Divinitate (pentru fiecare dintre noi poartă alt nume, însă esența este aceeași). Cum este să te trezești într-un moment și să conștientizezi că întreaga ta existență s-a bazat pe o realitate iluzorie, în care ai fost prins prin diverse concepte și percepții inconștiente?!

Cum este să conștientizezi că deții capacitatea de a alege, a crea, a scrie propria poveste în totală coerență cu propriul spirit?! Într-o lume a lui TREBUIE, eu sunt ÎMI DORESC, când alții gândesc, eu simt, eu îmi cresc vibrația nu îmi urmez mintea

Mă bucur de un permanent moment prezent, trăind la capătul lumii, asemeni unui antevasin... Aici alerg cu lupii, îmi zăresc visurile-n zbor și apoi le plămădesc ușor așa cum sunt ele: parfumate, zgomotoase, entuziaste, scânteietoare, vindecătoare, sublime...

Încetșor devin unul dintre cele mai frumoase locuri de pe Pământ... Am fost mereu adeptă sentimentelor puternice, de la suferințele diabolice ale minții până la reveria spectaculară sufletului.

M-am mistuit de dorul sălbaticului mereu. Nu caut să am dreptate și nici să conving pe cineva de ceva, fiecare are propriile revelații și treziri, propria călătorie de străbătut, și fiecare hotărăște când, cum și de ce o face.

Nu există o rețetă general valabilă.

Că am trăit deghizată schimbând măști după măști, până am decis că e momentul să bat cu labelle pline de noroi în poartă spiritului profund. „La transcendență duce doar dorința constantă a individului de a simți compasiunea eternă a Divinității”.

Întotdeauna pasiunea este adevăratul răspuns și nu tehnică, iar vulnerabilitatea te face infinit... După cum spunea și Maya Angelou, încercând să fii normal mereu, nu vei descoperi niciodată cât de minunat poți fi.

grădină.

Nicio roată nu se poate opri, decât atunci când îi vine vremea. Totul s-a terminat cu bine, istoriile își încep promenada și-apoi se-ncheie pentru un timp și iarăși roata se-nvârte, mișcând în ritm de dans întreaga lume. O altă nuntă iar va fi, la palat e vreme de domnie... Brândușa „Mura” va fi din nou mireasă! Lacrimile s-au uscat, obrajii au început să ardă precum un foc și toată lumea-i fericită. Nimic nu poate sta în calea drumețului, iar destinele sunt scrise de sus. Doar Dumnezeu are un cuvânt de spus. Omul nu poate decât să spere, să se roage și să ierte. IERTAREA schimbă DESTINE.

TIGANCA NOMADĂ/ E ca o fiară sălbatică/ Plină de șoapte fierbinți/ Cu sănii în formă de măr/ Cu coapsele ca o vioară/ Și gene lungi după care suspini./ Nu cunoaște odihnă,

Doarme iepurește / Și iubește cu toată forța inimii ei. Mura, fiica lui Cornel și-a Raviei,

Mulți tânjesc la ea dar n-o pot atinge/ Căci este alunecoasă ca o iluzie,/ Dansează răsucindu-și degetele picioarelor/ În albia râului. Are mâini fine de pianistă

Și buze carnoase.

**Am numit-o pe Mura, Fecioara de Aur!*

ÎNTRU ȘTIINȚĂ ȘI SPIRITUALITATE

Johnny CIATLOȘ DEAK

**Prof dr Constantin Dulcan și dna Titiana Popa
terapeut Body Code- invitați la SALUT
ROMANESC DIN MONTREAL**

Cu deosebită onoare și bucurie UNIVERSUM VIP Studios a primit vizita a doi distinși invitați: doamna Titiana Popa terapeut Body Code și creatoarea programului de vindecare Balance & Harmony autoarea cărții „Medicina Sufletului” și domnul profesor doctor Dumitru Constantin Dulcan personalitate marcantă a lumii medicale românești și internaționale în domeniul neurologiei și psihiatriei, remarcabil om de știință și cugetător, autor a numeroase cărți medicale dar și al unor cărți de mare impact, cu un succes răsunător.

Într-un dialog de excepție am dezbătut subiecte extrem de captivante din sfera de activitate a celor doi invitați de seamă, am vorbit despre conferința ”Medicina Sufletului” pe care invitații mei o susținuseră la Montreal cu o zi înainte, dar au fost aduse în discuție și alte subiecte de actualitate, referitoare la prezentul și viitorul omenirii. O emisiune extrem de interesantă în care veți descoperi lucruri noi și care vă vor deschide noi perspective spre înțelegerea Universului, cunoaștere și dezvoltare personală.

Iată câteva informații despre invitații mei:

Dna Titiana Popa s-a născut la 30 octombrie în județul Vâlcea, România, iar în prezent locuiește în Dallas, Texas, USA fiind terapeut Body Code dar și o pictoriță foarte talentată recunoscută în țară și străinătate la numeroase expoziții internaționale. Timp de 35 de ani a pictat biserici atât în Venezuela, România cât și America. Este soție de preot iar ultima mare lucrare a sa a fost biserica din Dallas unde soțul domniei sale este preot paroh, lucrare care a durat 7 ani de zile. Are două fete și 3 nepoți iar cea mai mare bucurie a sa este să aducă bucurie și vindecare în

sufletul oamenilor. Urmând cursurile profesorului Stanley Nelson, dna Titiana Popa și-a însușit noțiunile de bază dar a creat propriul său program de vindecare Balance & Harmony, un program cu care vine în întâmpinarea oamenilor și îi învață cum să se vindece singuri în cartea „Medicina Sufletului”

Prof Dr Dumitru Constantin Dulcan s-a născut la 6 noiembrie 1938, la Mârghia de Sus, Lunca Corbului, județul Argeș, România, este un medic neurolog și psihiatru, autor de literatură filozofică și metafizică. Dintre cărțile publicate amintim: „Inteligența materiei” (1981) „Mintea de dincolo”, care abordează experiențele morții clinice, „Oglinda conștiinței” (2003) „În căutarea sensului pierdut” (2008), „Somnul rațiunii”, „Către noi înșine”, „Gândirea omului modern”, „Culmi și limite”. Este cunoscut în special pentru lucrarea sa „Inteligența materiei”, publicată în România sub o formă cenzurată în perioada comunistă, dar republicată integral și cu adăugiri după Revoluția din 1989. De profesie medic militar, cu specializările neurologie și psihiatrie, domnul profesor Dulcan și-a legat numele de Spitalul Militar Central din București, unde a condus secția de neuropsihiatrie, apoi clinica de neurologie, având gradul militar de general de brigadă începând cu 1993. Conferențiar universitar din 1993 și apoi profesor universitar din 1998, predă la Universitatea „Titu Maiorescu” din București, unde este șef al catedrei de neurologie. Este membru al unor societăți științifice naționale și internaționale (Academia Americană de Neurologie, Societatea Europeană de Neurologie, Organizația Internațională de Cercetare a Creierului), precum și președinte al Societății Române de Acupunctură. Cartea sa „Inteligența materiei” a fost distinsă în 1992, cu premiul Academiei Române pentru filozofie „Vasile Conta”. În această carte, publicată în 1981, autorul încerca să arate că „știința deținea, deja”, dovezile existenței lui Dumnezeu, manifestat în toate formele vii. Autorul susține că sistemul nervos nu este singura structură capabilă de a prelucra informație la nivelul organismelor vii și admite existența, la nivelul tuturor celulelor, a unei structuri care suplinește funcția sistemului nervos. Opiniile sale s-au alăturat celor ale unui cercetător ca Bruce Lipton(en), care bazându-se pe observații a postulat inteligența celulelor Lipton. Conform jurnalistului Marius Vasileanu, cartea „Inteligența materiei” „a fost una dintre cele mai inspirate și subversive formule de a vorbi în plin comunism despre minunile făcute de Dumnezeu” și „una dintre importante contribuții ale cercetării românești (inclusiv de ordin militar) aflată la granița dintre știință și spiritualitate”.

Vă invit cu mare drag să urmăriți acest fascinant interviu în emisiunea Salut Românesc din Montreal și vă asigur că nu veți regreta nici o secundă din timpul acordat!

Vă invit să vă abonați la canalul nostru (click pe clopoțel) pentru a nu pierde nicio emisiune viitoare iar dacă vă place emisiunea, aștept cu drag un Like! <https://www.youtube.com/@vipstudios2022>

Nu uitați dacă e vineri este emisiunea ta de suflet ”SALUT ROMÂNESC DIN MONTREAL!”

LIMBA CE-O VORBIM - CEA MAI MAREĂȚĂ CATEDRALA A ROMÂNILOR

George PETROVAI

Se spune că era odată în Sarmizegetusa un om atât de înțelept, încât putea desluși mersul vremii din bătaia vântului, lucirea stelelor și hârjoneala norilor, că pricepea șaptele vieții din ciripitul păsărelelor, din parfumul florilor și din dulcele freamăt al apelor și că fără greș își cunoștea semenii din gândurile de-abia încolțite în cugetele acestora.

Iar faima-i peste mări și țări nu era întrecută decât de bunătatea inimii lui și de extrema simplitate a vieții lui de zi cu zi. Căci din bordeiul său doar cu un prici, o masă șubredă și un cuptor cam într-o rână, nimeni nu pleca cu traista goală, ci ploaia caldă a înțelepciunii sale fără odihnă și fără hotar cădea peste sărac și peste bogat, peste smerit și peste îngâmfat, tot astfel cum soarele se dăruiește și celor buni și celor răi...

Și iată că într-o zi înțeleptul este vizitat de un înger. Pesemne că faima lui ajunsese până la ceruri, iar Dumnezeu era tare curios să știe în ce ape se scaldă acest fără pereche muritor, care – iată – zi de zi și ceas de ceas ciupește din slava ce doar Lui I se cuvine.

Iar îngerul, după ce dădu o raită prin această localitate la fel de proaspătă și curată ca izvoarele din jur, ajunse de îndată la ușa larg deschisă ziua și noaptea a bordeiului, intră, privi simplitatea tulburător îngreunată de aromele smocurilor de flori proaspete și uscate și-l întrebă de-a dreptul pe înțelept: „Este adevărat că poți citi și înțelege toate acele semne care constituie o taină de nepătruns pentru ceilalți muritori?” „Cu voia Domnului, așa este”, răspunse el cu umilință. „Dar poți tu ști chiar negânditul și inexistentul?” I-a întrebat din nou îngerul. Și înțeleptul i-a răspuns: „Așa ceva este cu puțință doar la Atoatefăcător. Căci El este dumnezeirea cu esențialitatea ei *in actu*, adică acea forță fără egal animată de voință și iubire, prin care neființa devine ființă, plinul ia locul golului, armonia alungă pentru totdeauna haosul și negânditul îmbracă veșmintele gânditului. Și tot cu voia Marelui Arhitect, unii dintre muritori cunosc harul îndumnezeirii, acea stare de inspirație și revelație care *in potentia* se cheamă o perpetuă năzuință înspre perfecțiunea divină și a cărei dulceață poate fi savurată doar de sufletele ce-și toarnă nectarul credinței în cupele cuvintelor smulse din inimi, pe care mai apoi fără cusur le rânduiesc, precum scrierile de

preț dintr-o bibliotecă, în rugăciuni și planuri cuminți de viitor. Îndumnezeirea este statornic ascendentă, iar dumnezeirea, întrucât este însăși desăvârșirea și înaltul-înalturilor, își arată bunăvoința față de creațiune, în mod deosebit față de om, prin picăturile de eternitate care sunt aduse pe Pământ de ploaia fără istov a efemerității...”

Mulțumit de cele aflate, Domnul a lungit zilele înțeleptului atât de mult, încât el, după retragerea dintre oameni într-o peșteră din munți, a putut să-i încredințeze pe semeni de iminenta coborâre pe Pământ a Mântuitorului, iar pe poporul din care făcea parte l-a binecuvântat cu nesecate bogății materiale și spirituale, de a devenit la acea vreme înaintemergător între popoarele lumii, admirat de unii, invidiat de alții, piatră de încercare pentru grosul istoricilor din zilele noastre.

...Iar noi, locuitorii de azi ai acestei guri de rai, suntem nu numai beneficiarii unei istorii mustind de inestimabile contribuții la edificarea culturii și civilizației universale (ex. venerabilele *Tăblițe de la Tărtăria*, cu mult mai vechi decât toate scrierile cunoscute până în clipa de față), ci și a limbii pe care o vorbim – cea mai măreață catedrală spirituală a românilor din totdeauna și de pretutindeni, smulsă cu forcepsul geniului colectiv din pânțele veșniciei, în care au oficiat atâția preoți curați ai acestui neam, unii (bunăoara așa ca Eminescu) până la sacrificiul suprem!

Căci limba fiecărui popor este deodată leagănul și hrana mereu vie a gândirii sale (gândirea este cu puțință în și prin cuvinte), precum și regalul vehicul de comunicare cu ceilalți, altfel spus de interacțiune cu divinitatea și cu semenii.

Cu atât mai mult în cazul românilor, care prin graiul lor străbun au fost întâii cuceritori mesianici ai Romei antice devenită imperială și care în vremurile de cumpănă ce au urmat pentru ei și provinciile locuite de ei, au făcut din limbă maica acestor locuri bântuite de nenumărate urgii și suferințe, dar și de curajul răbdării și al speranței de mai bine.

Iar ea, ca o adevărată mamă grijulie și iubitoare, i-a strâns și continuă să-i strângă în brațe pe toți vorbitorii graiului românesc, chiar și pe aceia care o necinstesc prin manelizare și nevrednice împrumuturi din alte limbi, pentru că brațele ei sunt mai duioase ca tradițiile, mai mătăsoase ca apele îmbelșugate ale Dunării și mai viguroase ca piatra caldă a Carpaților.

Tocmai de-aceea, călăuziți fără greș de maica limbă pe drumurile întortocheate ale destinului istoric, românii din trecut și-au croit tainice poteci peste munți și ape spre inima și simțirea fraților din celelalte provincii, contribuind din plin în acest chip la admirabila unitate a limbii lor, o limbă care și-a mărit farmecul prin dulceața subdialectelor, și punând în evidență ceea ce constituie adevăratul miracol al acestui popor, după cum ne înștiințează distinsul cărturar Neagu Djuvara în a sa *O scurtă istorie a românilor* (pag. 116): Dacă mai toate celelalte state europene s-au constituit pe baza unei istorii comune, România este „singura țară mare din Europa a cărei *unitate e exclusiv întemeiată pe limbă* (de altfel, pe vremuri chiar cuvântul limbă era sinonim cu neam sau popor)”!

POEME

Cristian GRIGORE

Proasta clasei - pamflet -

Erai crăiasa de poveste
Cu holde-n brațe de la tați,
Aveai ștergarul tău ca zestre
Cu chihlimbare de Carpați.

Știi prin școală un-ți-e locul
Erai frumoasă în clasa ta,
Invidia ar spune totul
Căci Armonia te chema.

Lubiți celebri te-amăgără
Nici nași iluștri n-ai avut,
Din neamul tău ce te doriră,
Fu doar o soră dinspre Prut.

Se schimbă iar orânduiala
Și clasa deci ai repetat,
O iei de la-nceput cu școala
Cu alți colegi în marș forțat.

Din zestrea ce -ai adus de-acasă
Ți-au dat tichetul rezervat,
Te-au așezat în fund de clasă
Mirați fiind c-ai întreat.

Acolo ai primit mărgele
Din peroxidul colorat
Și pumni întregi de zorzonele
Pe aurul dat la păstrat.

Ți-au dat Mc Donalds la gustare
În loc de bulzul confiscat
Și notă mică la purtare
Că un strop de apă ai secat.

De peste mări și continente
Cu ochii migdalați de dor,
Prietenii galbeni cu talente
Te tot cereau la telefon.

Dar firul fuse rupt în patru
Și ca să vezi, n-aveai nici ton,
În schimb, la un vecin mai acru
Te-au pus să sari în ajutor.

Ai vrut în clasă ca afară
Cu vise mari și-americani,
Dar vizele se terminară
Și ai rămas tot în Balcani.

Din note mari și saci de zece
Cu salbe nobile la gât,
Nu-i sigur clasa că poți trece,
Pe loc de proastă, doar atât?

Dar când te-oi sătura vreodată
De umilințe tot așa,
Să ceri la Cedo de îndată,
Că vrei schimbări în clasa ta.

Ba chiar, să mergi și mai departe
S-anunți pe bravii parteneri,
Că nu plătești oalele sparte
Ciobite de alții până ieri.

De nu, revindică și școala
Și pe profesorii din ea
C-a dat cam mult pe-afară oala
Tu, dragă Armonia mea !

Nisipul din clepsidră

Voiam să scutur de nisip
Cu mâna sticle și pahare,
Îl tot scoteam din buzunare
Și nu scăpam cu niciun chip.

Prin păr prin gură și urechi
El fuge, nici nu-l vezi cum zboară,
Când îl atingi nu vrei să doară
Prin haine noi sau haine vechi.

Nu mă lăsa nici să sărut
Când mă-ntâlneam cu fete-n gară,
Iar la cafea, la o țigară
Pe buze iar a apărut.

Dar fir cu fir l-am strâns pe tot
L-am capturat în chiup de sticle,
Olimpian ca și Pericle
Și mândru ca un matelot.

Dar vai, nisipul adunat,
Se răsuci ca o felină
Și -n corpul sticlei el suspină
Vestind un ceas ce n-a sunat.

Nu voi să văd și nici s-aud
Ursitul frânt în noaptea plină,
Obolul sticlei ce se-înclină,
Nisip obscur cât ești de crud...

Iar ca zicală din popor
Chiar de mai am un singur dor,
Când iese la lumină hidra
Atunci s-a răsturnat clepsidra.

Bunică norocoasă

O bunică norocoasă
Are patru flori în casă,
Două roze fără spini
Și doi crini fără ciulini.

Rozele-s frumoase-n cele
Poți să te mândrești cu ele.
Crinii sunt imperiali
Zici că-s neam de militari.

Când îi laudă bunica
Se alintă ca pisica,
La dojana de bunici
Se fac ghem ca doi arici.

Florile mai stau pe-acasă
Cât citesc și cât învață
Când au pus punctul la scris
Poarta-n viață s-a deschis.

Și, cum dau cu ochii-n lume
Pleacă-n zbor ca o minune,
Nu mai sunt chiar patru flori
Sunt cocorii călători.

A SCRIE, A CITI, A TRANSMITE...

Aurelia OANĂ

**(Recenzie la volumul
„Prin roua gândurilor”)**

Neobosita Mihaela CD, ne propune un nou volum „Prin roua gândurilor”, de această dată cu articole, cronici, recenzii scrise de dânsa la

cărțile care au ajuns în posesia ei. Grupate pe mai multe capitole, ne prezintă punctul de vedere al cititorului, jurnalistului, scriitorului, MIHAELA CD.

Un articol pe cât de interesant pe atât de frumos și complex, este despre „Locul unde poetul/scriitorul atinge nemurirea”. „Prin scriitură poetul, scriitorul, își asigură permanența scrierilor sale dincolo de timp și spațiu”. Fiecare scriitor care-și pune gândurile pe fila albă de hârtie, încearcă să-și prezinte punctele de vedere despre tot ce ne înconjoară, despre emoții, trăiri și sentimente. Dacă reușește să și tipărească aceste scrieri, deja face primul pas spre nemurire. Nu întotdeauna și nu fiecare scriitor are șansa să ajungă cu scriitura pe rafturile unei librării. De aceea, al doilea pas ce-l va apropia de nemurire este donarea cărților la bibliotecă. Aici este locul unde cărțile pot ajunge să fie citite de cei doritori de cunoaștere, aici se împlinește visul fiecărui scriitor de a trece hotarul spre nemurire.

Un alt punct de vedere al autoarei, ne prezintă situația presei moderne „între obscenitate și false valori”. Indiferent unde se află jurnalistul, situația este aceeași. Nu mai contează bunul simț, bunul gust, protejarea și educarea corectă a tinerei generații. „Cifrele și banii” vorbesc. „Educarea cititorului nu mai este o prioritate: Senzaționalul, fabricarea de știri de senzație, vulgaritatea, acestea au prioritate în presă. S-a ajuns ca și în

poezie să fie promovate scrierile cu un limbaj obscen, nesimțire, etc. Rolul poetului ar trebui să fie mult mai elegant, să prezinte frumosul aflat în tot și în toate, să cânte în versuri minunile lăsate în noi și în natură, să transmită un mesaj educativ cititorului. Cei care au înțeles greșit libertinismul vor scrie cu cerneala otrăvită a răului, a urâtului, care sigur nu sunt de proveniență divină.

Continuând ideea, autoarea ne prezintă articolul „Ce ușor este să faci Rău...și ce greu este să faci Bine”. Trăim vremuri în care răul prinde aripi și întunecă mințile multor oameni. Unii chiar se simt bine când fac răul altor persoane. O bârfă, o știre falsă, o dezinformare, pot distruge un suflet, o ființă, o reputație. Invidia și orgoliile sunt în floare și produc răni, uneori greu vindecabile.

„Conceptul de binele comun” sau „binele societății” a fost demult vandalizat și desființat de conceptul prost înțeles al „independenței individuale,” sau a „libertății individului”.

Nu știu dacă se vor mai îndrepta lucrurile în acest sens, dar și eu sunt de părerea că „Fă tu un bine, nu aștepta să facă alții”.

Capitolul 2 „Stropi de bucurii”, cuprinde mai multe recenzii scrise de Mihaela CD, la cărțile unor autori de prestigiu.

„Dar de suflet peste timp” la ADAGIETTO, de Aurelia Rînjea. Volumul de poezii, ediție bilingvă româno-franceză, este dedicat nepoatei sale, Alexia „cu speranța că într-o zi va descoperi comoara din sufletul ei”. Motto-ul cu care începe această carte este: „Învățați copiii să zboare, să viseze, să iubească Poezia, să-și păstreze în suflet copilăria”. Magia copilăriei stăruie în sufletul autoarei, care ne poartă în lumea de basm, prin povești, amintiri din copilărie, etc. Mihaela CD face o amplă prezentare a cărții Aureliei Rînjea.

„Construind pe nisipuri mișcătoare” Mihaela CD face o recenzie la romanul „Bianca printre castele de nisip” a scriitoarei Mara Popescu-Vasilica. Autoarea este prezentată ca „o artistă desăvârșită a condeiului, care face din scriitura sa o adevărată artă”.

Lecțiile pline de înțelepciune cuprinse între copertile romanului vor determina cititorul la cugetare, autoanaliză a propriei vieți. Când un

autor reușește să facă acest lucru cu scriitura sa, el poate atinge nemurirea, poate face legătura între cer și pământ.

„Firul vieții încâlcit de spinii lașității” este o amplă recenzie la romanul „Floarea de câmp” al Aureliei Oancă. Volumul cuprinde o călătorie în timp și spațiu a eroinei Kati, viața și greutățile întâmpinate de aceasta până în momentul despărțirii de această lume, trecând pe celălalt tărâm. Citind acest roman se naște în cititor o întrebare care îi va lumina mintea și inima: „Cum a putut răzbate această femeie prin greutățile vieții, ducându-și crucea până la capăt?”

Fiecare dintre noi avem o cruce pe care o purtăm pe umerii noștri, dar parcă unii au o povară mult mai grea. Cineva a spus: Când simt că nu mai pot, iau această carte, citesc din ea și constat că eroina a avut o viață mult mai grea decât a mea!

„Singurătatea poetului” în cartea PĂPUȘARUL, de Aurelia Rînjea, este următoarea recenzie scrisă de Mihaela CD. În acest volum „scriitoarea Aurelia Rînjea se aduce ofrandă pe sine, cititorului”

Capitolul 3 „Daruri din depărtări” cuprinde o seamă de însemnări ale autoarei cu referire la pachetele care conțin cărți personale, antologii, reviste, trimise cu drag de către autorii cu care colaborează și nu numai. Cu răbdare și minuțiozitate descrie fiecare carte, fiecare revistă. Are pentru fiecare un cuvânt de spus. Poștașul devine eroul principal în transportul acestor daruri, pe care îl prezintă cu mult farmec.

Capitolul 4 „Nestemate de cuvinte” prezintă cronicile autoarei la volumele de versuri ale autorilor: Sandu Chiva „O dragoste ce nu a disprut”, Aurelia Rînjea „Vraja iubirii în scrierile autoarei”, Simona Mișuțiu „Meseria de a fi OM”.

Apoi continuă cu „Scrieri memorabile unite într-o constelație literară de excepție”, antologia GALAXY, în patru volume, publicată de editura Globart Universum.

Cartea continuă cu capitolul 5 „Din arcada gândurilor” cuprinzând mai multe eseuri ale autoarei: „Prietenia adevărată există”, „Momentul adevărului”, „Fericirea stă ascunsă în zâmbete”, „S-a stins o regină, un simbol, Regina Elisabeta a II-a a Marii Britanii și a Canadei”.

Sentimentele, trăirile autoarei sunt prezentate ca o revărsare a sufletului, a conștiinței. Acest capitol îl încheie cu un citat al Reginei Elisabeta a II-a, lăsat ca moștenire: „E ușor să urăști, e ușor

să faci rău și e ușor să distrugi. Dar ai nevoie de o inimă mare și multă tărie pentru a iubi, a face bine, a crea!”

„Emoții literare” este capitolul cu numărul 6. „În dans grațios cu iubirea” își intitulează cronică la volumul de poeme al poetei cu suflet de artist, Carmen Doreal.

„Iubirea mai presus de toate” este titlul recenziei la romanul „Catia, gustul amar al trădării” al autoarei Mara Popescu-Vasilica. Povestea femeii care crede că a găsit iubirea, dragostea și fericirea, dar care va gusta din cupa cu gust amar a trădării.

„Firul bucuriei, un dar pentru noi toți” este recenzie la volumul „Rețete de suflet” a Gabrielei Raucă. Autoarea reușește să redea în versuri rețeta propriu-zisă, exemplificată apoi de o imagine cu produsul finit, delicatosa care te face să-ți lase gura apă. „Miracolul poeziei” este titlul recenziei la volumul „Prima Iubire, Poezia” a Aureliei Rînjea. Poetul-fizician surprinde prin emoția creațiilor sale. Ea îmbracă poezia într-o mantie de stele culese de pe cerul iubirii.

Capitolul 7 și ultimul al acestei cărți, se intitulează „Cu pana sufletului”, în care autoarea Mihaela CD are un „Dialog cu sufletul, înainte de lansare”, în care simte „emoția botezului fiecărui prunc literar”. Volumul „La Casa de Nebuni” care urma să fie lansat în țară, la Sinaia pe 3 iulie 2022, i-a produs emoții greu de imaginat. Drumul lung și obositor au sporit emoțiile autoarei, care au atins cote înalte ca și Carpații României. Aici autoarea adresează mulțumiri tuturor celor care au contribuit la editarea și lansarea acestui volum de răzvrătire a sufletului autoarei.

„Inimă de fluture” cuprinde în rândurile sale un dialog între autoare și muză, divinitate, Creator și tot ce poartă amprenta harului primit în dar de la El.

Mihaela CD încheie periplusul printre scrierile sale cu un fragment suav pe care doresc să-l redau mai jos: „Roua din gânduri se așează cu duioșie pe firul de verde crud al ierbii copilăriei, atent și firav cu o grijă precisă ca să nu strivească corola de minuni păstrată sub cupola de mărgăritar a amintirilor”

Aici mă opresc și eu, dorindu-i Mihaelei CD multă sănătate și putere să poată duce darul primit de la Dumnezeu, cât mai departe.

Felicitări și mult succes, Mihaelei CD.

VOCAȚIA IDENTITĂȚII NAȚIONALE

Anca SÎRGHIE

Continuare din numărul trecut

Românii sosiți din Dobrogea și Bucovina la începutul secolului al XX-lea, când s-au stabilit în Wood Mountain, încă dominau zona prin anii '70. Relatarea autorului este edificatoare: „În anii '20 au existat șase familii de români care populau aproape întreaga localitate. Fiecare dintre aceste familii avea între șase și zece copii. La școală, alături de copiii români, învățau doar câțiva elevi ruși și germani. Aceștia au deprins limba română pentru a comunica cu cei vreo cincizeci de copii români.”

Așadar, cea mai renumită localitate rămâne Boian, satul bucovinean care s-a transmutat în Canada cu numele său cu tot. Despre această comunitate s-au scris cărți și s-au realizat filme, în care am urmărit, la o ediție a Săptămânii Culturale de la Câmpul Românesc de lângă Hamilton, emoționante mărturisiri ale vârstnicilor, care evocau perioada de pionierat a vieții lor în Lumea Nouă. Dar ei nu uitau să vorbească și despre dorul lor de țară. „Locul unde te-ai născut are o stea a lui” spunea Regele Mihai I al României și românii plecați în lumea largă au simțit acest adevăr ineluctabil. Tehnica modernă a pătruns greu până acolo, în Boianul canadian, așa că despre un oficiu telefonic se poate vorbi doar după 22 martie 1920 când un singur telefon putea să efectueze apeluri. Însă acelea ajungeau doar până la cea mai apropiată localitate. O asemenea izolare de lume contravenea cu ideea că peste Atlantic românii s-au bucurat de o tehnică avansată în comparație cu cea din patria tocmai părăsită de ei. Desigur că telefonul a făcut progrese mari în lumea întreagă, așadar și în România, țara lor de baștină. Astfel, în 1927 se instala prima centrală telefonică automată de tip Rotary 7 A1 în clădirea Dacia din București, cu 3.000 linii telefonice. Capitala României se va mândri în 1933, când a fost pus în folosință Palatul Telefoanelor, o clădire emblematică a orașului. Desigur că rețeaua telefonică s-a întins apoi spre a cuprinde satele îndepărtate, cum era și Boianul Bucovinei. Încercăm să ne imaginăm cât de rupturi de lume se simțeau emigrații din satul bucovinean, din momentul când și-au părăsit țara natală. Ei s-au văzut

nevoiți să refacă în Lumea Nouă drumul de la Evul Mediu spre civilizația capitalistă avansată, o experiență cu adevărat dramatică. În perioada interbelică, atunci

când s-a constituit România Mare, iar pe continentul american a izbucnit criza economică ce a decepționat cetățenii Canadei și pe cei ai Statelor Unite, s-a diminuat simțitor valul plecărilor din România peste Atlantic.

Autorul monografiei urmărește sinusoida următoarelor valuri de emigrație în Canada, evoluție stopată după al Doilea Război Mondial odată cu instalarea comunismului în România. O jumătate de secol procesul a fost oprit. Nu-mi pot reprima o amintire personală, ce se leagă de acest proces și de propaganda sa, care a continuat și după Revoluția din 1989 în România. La Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu prin 1997, dacă nu mă înșel, a sosit în vizită domnul ambasador al Canadei în România din acel moment. În programul vizitei oficiale a figurat o întâlnire cu studenții Facultății de Filologie din Universitate. Cu totul surprinzător pentru noi, profesorii aflați în sală, a fost să ascultăm discursul ambasadorului care anunța că misiunea lui în țara noastră este aceea de a convinge cât mai mulți români să emigreze în Țara Frunzei de Arțar. Pe moment mi s-a părut chiar nedrept ca tinerii absolvenți de facultăți, formați în România, beneficiind de bursele statului nostru, să plece spre alte zări, unde să fie valorificată capacitatea de muncă și competența lor profesională dobândită în țara de baștină. După câțiva ani, dezideratul ambasadorului devenise o practică frecventă în țara noastră. Iată o situație seismografică pe care monografia de față o reflectă.

Capitolul Viața spirituală în comunitățile românilor canadieni reamintește de la bun început de disputa pe care a stârnit-o pe continentul american prioritatea neregistrată de prima instituție religioasă în societate românilor. De ce era ea importantă? Din felul cum prezintă autorul monografiei cele aproape 90 de biserici se desprinde ideea esențială că instituționalizarea vieții spirituale a unei comunități dovedește gradul ei avansat de civilizație. O comunitate care are viață religioasă instituțională dispune de o călăuză morală certă. Dificultatea pe care au întâmpinat-o istoricii acestei teme provenea din faptul că înainte de a avea finanțarea necesară spre a edifica o clădire de biserică, primii noștri conaționali ajunși în pământul făgăduinței au desfășurat o formă primară de slujbe religioase, ținute în casele enoriașilor. Dacă prioritatea parohiilor este cel mai adesea greu de stabilit, în schimb edificarea unor biserici nu poate lăsa loc de dubii. În cele din urmă, fiecare cult religios și-a avut propria sa istorie, iar Ștefan Străjeri asigură în monografia sa spații distincte și structurate clar pentru a le prezenta. Astfel s-a marcat începutul ortodoxiei cu consemnarea înființării în 1902 a primei biserici de acest cult din Regina, Saskatchewan, urmată de sfințirea în 2 august 1903 de Biserica Ortodoxă Română „Sf. Ilie” din Lennard. Așadar, o prioritate a Canadei în fața Statelor Unite ale Americii unde abia în 1906 s-a edificat Biserica „Sf. Maria” din Cleveland Ohio,

de altfel, una dintre cele mai faimoase edificii, nu numai sub raport arhitectural, ci și ca importanță pentru înflorirea vieții spirituale românești în America.

Clasamentele s-au stabilit în monografia lui Ștefan Străjeri și la nivelul unei provincii. Astfel autorul comentează faptul că Biserica „Sf. Gheorghe”, care și-a început în 1906 activitatea religioasă în Dysart este a doua sub raportul vechimii din provincia Saskatchewan, după Biserica „Sf. Nicolae” din Regina. Impedimentele începutului au produs o fluctuație a preoților slujitori și a lăcașelor sfinte, care, din cauza unor condiții vitrege, și-au schimbat cultul. Dar chiar și la același cult, nevoia a făcut să se modifice apartenența la o dieceză ortodoxă, fie ea grecească, fie rusă. Biserica „Sf. Ioan Botezătorul” din Shell Valley, fondată în 1919 și sfințită în 1920, avea 20 de membri, deși fusese proiectată pentru 175 de enoriași. Casa parohială era formată din doar două camere. Prima grijă a fost ridicarea unui grajd, unde să fie adăpostiți 24 cai și alături căruțele cu care credincioșii veneau de departe. Doar mai târziu s-au găsit banii necesari pentru o clopotniță. Desigur că situația s-a schimbat cu trecerea timpului. În 1939 parohia avea 500 suflete, biserica organizând o reuniune a doamnelor cu 25 de membre și un club al tineretului cu 30 de înscriși. După al Doilea Război Mondial s-a dublat numărul enoriașilor și biserica s-a extins. A fost adus un nou iconostas, toate cheltuielile fiind susținute de minerii româno-canadieni din zonă Snow Lake, Manitoba. A fost introdus luminatul electric, s-au achiziționat sfeșnice noi și cărți religioase. Apoi s-a construit o sală socială cu două etaje, astfel ca la fiecare etaj să încapă 250 persoane. Totul s-a realizat prin munca voluntară a enoriașilor, iar datoria de 8.000 de dolari a fost plătită din nunți, mese festive, evenimente de club și chiar tabere religioase care au scutit copiii să plece la distanță de o mie de km până la Vatra Românească din Michigan SUA. Prima tabără s-a organizat în vara anului 1962, iar la cea din anul următor a predat chiar prințesa Ileana, devenită maica Alexandra.

Așadar, atunci când comunitatea românilor s-a stabilizat și a dobândit avuții considerabile, bisericile au fost mărite și modernizate, edificându-se săli sociale pentru evenimente laice ori religioase, asigurându-se și parcări pentru autoturismele cu care enoriașii veneau la evenimentele organizate periodic la biserică. Prea arar preoții s-au îngrijit ca pe lângă sfintele lor lăcașe să se organizeze și spații de bibliotecă, din care enoriașii să poată împrumuta cărți în limba română. Ceea ce poate să surprindă pe cititorul nefamiliarizat cu viața românilor din Lumea Nouă, dar obișnuit cu stabilitatea bisericilor din România, unde ele dăinuie de sute de ani neclintite, este fluctuația administrativă ce caracterizează viața religioasă a românilor canadieni. Depopularea unor zone, cauzate de mecanizarea agriculturii, care a mărit fermele, și plecarea tinerilor spre orașe mari în căutare de locuri de muncă, a afectat și viața bisericilor, care seismografic s-au văzut nevoite să-și schimbe locațiile. Nu de puține

ori lăcașurile sfinte edificate cu mare efort au fost părăsite, cu cimitirele lor cu tot. Asemenea biserici de valoare arhitecturală și cimitirele aparținătoare au fost declarate de statul canadian bunuri de patrimoniu, ele fiind conservate ca atare. Este dovada că românii și-au dobândit în Canada un prestigiu cert. Înzestrat cu spiritul ordinii, monograful localizează bisericile actuale, dându-le adresele exacte spre a actualiza necesar atât poziția geografică cât și situația lor.

Capitolul 4 în monografie este consacrat Organizațiilor constituite în Canada de românii diasporeni de-a lungul timpului. O certă dovadă a faptului că statul canadian respectă istoria și valorile autentice ale românilor este prezența unui „Sat Românesc” în localitatea Val David, unde există atât o stradă numită Predeal, cât și un „Pod al Românilor”. Interesantă este activitatea desfășurată în asociațiile românilor, mai ales atunci când aceștia au idei și realizează proiecte ce îi pot individualiza. Ele au menirea să sporească bunăstarea sau formele de manifestare culturală a conaționalilor într-o țară ce încurajează democrația și afirmarea identității naționale a fiecărei comunități. Un rol propulsor a avut, spre exemplu, Asociația Română din Laval înființată în 2006, ea inițiind edificarea primei biserici românești în localitate și realizează dialogul cu patria-mumă, aducând anual în Canada elevi și profesori din România. Autorul explică de ce anii douăzeci au însemnat un deceniu al iluziilor atât pentru românii din țară cât și pentru cei din Canada, țara care după al Doilea Război Mondial a traversat o perioadă a prosperității, în timp ce în România se instala regimul comunist.

Odată cu valul de după al Doilea Război Mondial la Toronto s-a fortificat clubul social care în perioada 1948-1954 s-a manifestat ca Asociația Culturală Românească. Autorul monografiei notează ca un benedictin harnic evenimente semnificative, ajutându-ne să ne imaginăm cum a fost, spre exemplu, vizita regelui Mihai I cu regina Ana la Biserica „Sf. Gheorghe” din Toronto în anul 1992. Alte momente de manifestare politică a organizațiilor au fost cele prilejuite de vizitele președinților Ion Iliescu și Emil Constantinescu, fiecare cu o altă poveste. Detalii veți descoperi citind cartea, din care se desprinde ideea că solidaritatea ce a stat la temelia organizațiilor românești din Canada a dat puterea de a exprima o atitudine nu numai legată de patria adoptivă, ci și față de problemele actualității din țara-mamă. Sub semnul afirmării pașnice stă mobilizarea asociațiilor din zona Quebec care au ținut să marcheze centenarul stabilirii relațiilor diplomatice dintre România și schise în 16 august 1919, eveniment organizat la Consulatul general onorific al României la Montréal.

Va urma

OMUL DE ZĂPADĂ

Gheorghe Andrei NEAGU

Se înserase. După căldura și zbenguiala din timpul zilei, în curtea casei rămăsese doar omul de zăpadă. Cu căldarea pe creștete, părea mai mult decât caraghios. Din penumbra aruncată de razele lunii, dâra lăsată de culegerea zăpezii în sul, era ca o rană, ca o pată pe mantia de hermină imaculată a iernii. Copilul se ascunsese după perdeaua de muselină, pregătit să mai arunce o ultimă privire asupra omului făcut peste zid. Îl privi câteva clipe, apoi începu să urle:

- Mamăă, mamăăă, omul de zăpadă se mișcă, omul de zăpadă se mișcă...

Doamna Apostol se năpusti în cameră, aruncându-și privirile prin fereastră în direcția spre care privea copilul înspăimântat. Nu zări nimic. Omul de zăpadă străluminat de lumina lunii stătea imobil în neaua lucitoare, fără a se clinti.

- Dar nu se mișcă nimic, puiul mamei. Ți s-a părut, îi mai zise ea, luându-l în brațe de la geam, întinzându-l în pat sub cuvertură.

- Ba se mișcă, mami. L-am văzut. Era lângă geam. Se uita în casă. L-am văzut, sigur l-am văzut, continuă copilul să spună. Făcea ouă.

- Dormi, puiul mamei, dormi, îl domoli femeia, neluând seama la spusele copilului, deși un fior de teamă începu să se cuibărească și în sufletul ei.

Își dădu brusc seama că soțul ei încă nu se întorsese. „Înseamnă că iar s-a pus pe băutură. Adeseori i se întâmplase să întârzie. Fie că se încurca cu un grup de prieteni, fie că își pierdea timpul pe la cine știe ce întrunire fără de sfârșit, bărbatul își justifica timpul pierdut cu nefericirea iscată de pe urma accidentului, de unde se alesese cu un ochi de sticlă, cu o mandibulă recompusă de chirurși pe care se așezase o placă dentară mobilă. Mai ușor putea să bea decât să mănânce. Acum, odată cu strigătul

înspăimântat al copilului, femeia își dădu seama că putea să fie ceva adevărat, că s-ar fi putut să nu fie numai o închipuire a copilului. Era sătulă de farsele pe care soțul ei le făcuse de câteva ori când întârziase în ajunul Crăciunului. Odată intrasese chiar pe fereastră, dar în costumul obișnuit, nicidecum deghizat în om de zăpadă sau altceva. Acum s-ar fi putut să-i fi venit altă idee,” își spuse ea, îndreptându-se spre bucătărie.

Nu mai avu timp să ajungă până acolo. O bușitură în ușa de la intrare îi întrerupse mersul. Frigul de afară, pătrunse odată cu silueta umană, pe holul cufundat în penumbră.

- Cine-i acolo? Îngăimă ea cu glas tremurat.

Nu-i răspunse nimeni.

Își întinse mâna spre întrerupătorul ce clipea în întuneric. Lumina irupse puternic, orbind-o preț de câteva secunde. Abia de mai putu zări silueta dispărând spre ușa de la sufragerie. Era într-adevăr albă. Dar nu putea fi omul de zăpadă, nu. Prea se mișca lejer prin casa cufundată în căldură, fără a lăsa nici un semn că s-ar fi putut topi ceva înlăuntrul lui. În mod normal, admitând absurditatea cu omul de zăpadă ar fi trebuit să găsească pe covor urme de zăpadă topită. Dar nimic nu lăsa să se întrevadă acest lucru.

„Atunci ce-a fost cu silueta pe care am zărit-o?”, s-a întrebat doamna Apostol, repezindu-se spre ușa sufrageriei. Se împiedică și căzu. Capul sună sec în contact cu tocul ușii. Se cufundă în întuneric. S-a trezit când soțul bâjbâia prin întuneric s-ajungă spre bucătărie.

- Ce dra... își întrerupse el invectivele furioase, împiedecându-se de corpul soției. Geamătul ei îl făcu să se dezmeticească puțin. Se aplecă, pipăi și își retrase mâinile cu spaimă. Era ea.

- Amalia... Amalia – o strigă el încetișor de câteva ori fără nici un rezultat.

Hotărât, se ridică și aprinse lumina de pe hol. Pe fața ei, un firicel de sânge închegat era pe fruntea înaltă. O privi uluit. Nu-și putea imagina ce se întâmplase. Luă din bucătărie un prosop, îl umezi în apa rece de la chiuvetă și-i tamponă tâmplele și fruntea însângerată. Amalia își revenea încetul cu încetul.

- Ce s-a întâmplat, draga mea?

- M-am împiedicat, îi spuse ea printre gemete.

- Te-ai împiedicat?! Așa pur și simplu?! Mă uimești, nu se putu el abține.

- Nu chiar așa. Mai întâi m-a chemat copilul... Făcuse un ou de zăpadă.

- De ce? Ce are asta de-a face cu omul de zăpadă?

- Dacă mă tot întrerupi?

- Bine, bine, uite că tac. Deci era om sau ou?

- M-a chemat băiețelul ca să-mi arate că omul de zăpadă se mișcă. Și că face ouă de zăpadă.

- Ceee? Dar e absurd.

- Ai spus că n-ai să mă mai întrerupi. Uite așa i s-a năzărit băiețelului nostru.

- Și?

- Nimic. L-am culcat, l-am învelit și m-am îndreptat spre bucătărie să-mi iau un pahar cu apă. Deodată, pe hol, am zărit o siluetă strecurându-se spre ușa de la sufragerie. Credeam că te-ai făcut iarăși Moș Crăciun. N-am mai apucat s-aprind lumina și m-am împiedicat, căzând acolo unde m-ai găsit tu.

- Asta-i tot?

- Asta-i tot ce-mi amintesc. N-am găsit nici un fel de urme.

- Dar ai căutat.

- Nu. Am vrut să zic, n-am zărit nici un fel de urme. Doar silueta aia în alb.

- În alb?!

- Da, am uitat să-ți spun. Era o siluetă costumată în alb și roșu.

- Formidabil. Omul de zăpadă e alb. Silueta e albă, dar roșu? Prea multe coincidențe, mormăi el mai mult pentru sine.

Trecuseră câteva zile. Domnul Apostol intră ca de obicei în barul din apropiere. Consumatori puțini. La bar o femeie, râdea vulgar și se lipea din când în când de bărbatul îmbrăcat într-un cojocel de blană. Viscolul de afară o făcea să fie mai curajoasă decât de obicei.

- Nu vrei și tu o bucată de pișcot? îi spuse bărbatului proptindu-i în gura întredeschisă restul de pișcot.

Bărbatul o refuză, clătinând a negare cu gura închisă. Dezamăgită de refuz, femeia se adresă celuilalt bărbat care abia ce intrase ce stătea sprijinit cu coatele pe teigheaua barului. Acesta o lăsă să-i îndese restul de pișcot, deschizând gura atât cât îi permitea falca și placa dentară și lăsă să-i intre

bucata în gură. Femeia bătu din palme și-i luă paharul cu țuică sorbind o înghițitură zdravănă.

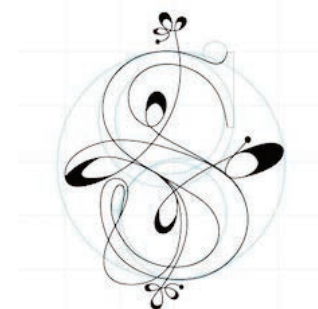
- Uite, vezi, așa se face? Eu cu țuica, tu cu pișcotul.

- Și rămâi cu cotul! îi zise celălalt bărbat care o refuzase, arătând cu mâna dreaptă spre cotul mâinii stângi.

Femeia îl săgetă cu o privire tăioasă. Se ridică și se îndreptă spre toaleta barului. Domnul Apostol, care mușcase din pișcot, se luă după ea. Fusese ațâțat. Intră în partea rezervată femeilor. O găsi pregătită să intre în cabină. Se repezi hulpav dând s-o ia în brațe, chiar atunci când ea năucită de băutura se pregătea să-și dea jos chiloții. Nu-i mai dădu. Instinctiv îi trase o palmă zdravănă intrusului, observând cu spaimă, cum un ochi sări din găoacea lui în chiuveta unde urma să se spele pe față. Bărbatul urlă de durere și-și recuperează ochiul de sticlă din vasul și din vasul chiuvetei. Ea ieși în fugă. Străbătu încăperea barului oprindu-se, afară în bătaia viscolului. Se aplecă și luă un pumn de zăpadă, pe care-l strânse în palme, până când deveni un ou lucios și tare, cu care și-ar fi răcorit obrăjii. Numai că din bar ieși urlând bărbatul cu ochiul de sticlă. Îl purta în pumn, strigând:

- Mi l-ai crăpat ordinaro! Mi l-ai crăpat!

Avea o față hâdă, de parcă orbita goală se căscase mai mult decât ar fi trebuit. Celălalt bărbat, care nu gustase din pișcot, se iți și el în pragul ușii de intrare. I-ar fi venit să-l îndemne pe cel slujit să meargă la doctor. Dar n-o făcu. Era curios. Femeia se uită la el, își privi oul de zăpadă ce devenise aproape sticlos și-l aruncă spre țeasta slujită cu putere. Aproape că nici nu-și dăduse seama de gestul ei. Oul de zăpadă se înfipse în orbita goală. Bărbatul răcni sfâșietor prăbușindu-se. Femeia o luă la goană, digerându-și frica în iuțea fugii. Oul de zăpadă înfipt în orbita goală, începu să se topească.

UN SCURT PUNCT DE VEDERE DESPRE VOLUMUL „POEME TÂRZII” DE RAUL ANCEL

Nelu MIHĂILĂ

După un număr destul de mare de poezii apărute în diverse publicații românești din țară și de peste hotare, dar mai ales postări pe Facebook, Raul Ancel își ia inima în dinți și adună într-un volum poemele dumnealui gândite de-a lungul timpului, ca o încununare fericită de împliniri lirice a operei sale... căci putem vorbi deja de o operă literară.

Raul simte nevoia să se exprime în texte vaste, variate, pentru că are ce spune, îndemnându-l astfel pe cititor să continue în sufletul său demersul propus de scriitor. Aceste poeme conțin teme diferite, universal valabile, pe care le va judeca TIMPUL, acest vraci bătrân cât viața și moartea la un loc...

Oricât de exigent ar fi cititorul, este clar că avem de-a face cu o poemă interesantă care îndeamnă la lectură și apoi la meditație, multă meditație... și asta datorită harului scriitoricesc al autorului.

Întâlnim gânduri și cuvinte fundamentale peste tot, în cuprinsul acestor pagini frumoase în care Raul Ancel se exprimă în vers liber, mai puțin monoton, fără să părească, însă, versificația clasică (Dorințe pe hârtie, Viața într-un suspin etc).

Dragostea de frumos, de tot ce-i pământean și uman se află în permanență în atenția poetului. Poemele sale împletesc sentimente elegante ocazionate de experiențe personale, de trăiri majore ale memoriei, dar și de fantezii creatoare.

Lirica sa provoacă la lectură nu numai prin bogăția temelor abordate dar și prin stilul direct folosit. Originalitatea sa constă în puterea de plasticizare a limbajului, lipsit de cochetării stilistice. Poemele sale au bogăție de imagini și simțiri, farmec și culoare. Ele sunt rodul unui talent sensibil, ancorat în tot ce ne înconjoară... Parcurgând întregul traseu al poemelor, ai impresia că te deplasezi printr-o varietate de forme de relief, anotimpuri, stări sufletești diverse, cu o

penetrație de metafore de suprafață. Nu lipsesc imaginile componistice.

Recuperate după mulți ani sub formă de amintiri, ca și în proza sa, de altfel, gândurile și sentimentele din anii tineri formează materia unora dintre poeme care atestă permanența exercițiului. Lumea memoriei pe care a creat-o în multe pagini în care a ajuns să trăiască alte vieți, să viziteze pe îndelete locuri prin care a trecut prea repede, e frecventată cu asiduitate sub impactul implacabil al prezentului care modifică viața amintirilor.

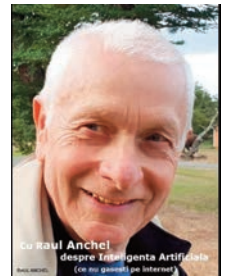
Implicarea timpului ne aduce în prim planul propriei existențe, întâi sentimentele încercate și apoi evenimentele. E o amintire distinctă, cea a fericirii trăită în copilărie, în paradisul populat cu ființe apropiate.

Locurile natale, copilăria, vârstele omului, elemente ale naturii sunt teme predilecte ale autorului. De unde și concluzia că, indiferent de tema propusă, își însușește caracteristicile de delectare ale cititorilor. Sunt câteva piese de rezistență care dau dreptul la viață tuturor poemelor, ca de exemplu: *Fălti, Întâlnirea, Meditație despre timp, Anotimpuri, Dragoste perpetuă, Jurnal intim, Mâzgăleli pe trotuar, Pierderea, Pesah, Liedul, Tango* etc, etc. Fiecare dintre ele transmit o emoție, greu de explicat, e vorba de experiența într-ale scrisului, acumulată până acum, care te îndeamnă să le admiri. E o poezie în care Raul face parte din ea. O poezie teribil de frumoasă, „Dispar culorile”, emoționează profund. Îmi permit, în final, să reproduc câteva versuri care m-au impresionat mult, din poemul „Liedul”: „*Viorile sfâșie văzduhul,/ Împreună cântați liedul,/ liedul iubirii./ Nu știi de timp, nici de clepsidră.../ Desăvârșită este urcarea//*”.

Mulumesc autorului, pentru încrederea acordată lecturării manuscrisului său, în prealabil. Las cititorilor, bucuria de a descoperi farmecul poemelor sale.

Notă:

Volumul de versuri „Poeme târzii” este o replică fidelă a volumului „Simțiri când rimate când ba!” (apărut la editura PIM, Iași, 2023)

SCRIITORUL NICOLAE BĂNICIOIU ÎN PLINĂ AVENTURĂ AMERICANĂ

Elena BUICA

Mă aflu în fața unei cărți mai apropiate de mine față de cele semnate anterior de scriitorul Nicolae Bănicioiu. Le-am apreciat și pe acelea, dar aceasta are ca subiect o lume în care îmi duc existența în ultimii 30 de ani. I-am străbătut toate paginile cu inima înfiorată, străduindu-mă să-mi

păstrez ochiul limpede.

Mărturisesc că rar mi-a fost dat să văd atâta râvnă, cum se zice în graiul nostru popular, în efortul de a cunoaște frumusețile Rotundului nostru, atât pe cele făcute direct de mâna Domnului, cât și pe cele realizate de mintea omenească, tot la îndemnul Său. Senectutea nu a putut să-l oprească din lupta cu monotonia care se strecoară pe furis și, din contră, l-a îndemnat să schimbe cercul activităților după cerințele interioare și după priceperea sa. Așa se explică temeinicia și frumusețea preocupărilor sale de a da naștere scrierilor cu precădere despre locuri și orașe cu poveștile lor, cu multe enigme și, adesea, cu drumuri nebănuite până la apariție sau de-a lungul timpului. Pasiunea aceasta lasă impresia că nu a simțit oboseala efortului pentru a străbate părți ale lumii noastre și pentru a le face cunoscute prin bogăția documentară și prin impresii publicate în mai multe volume, însoțite de imagini surprinse în nenumărate fotografii. Cu o caldă și aleasă prietenie, simțim cum autorul ne întinde o mână să pornim împreună să vizităm și să trăim momente de rare frumuseți și împliniri.

Visul de odinioară, atât de neclintit din speranța românilor, acela că „vin americanii” să ne izbăvească de prigoana comunistă, nerealizându-se, pentru scriitorul Nicolae Bănicioiu s-a împlinit abia în iunie 2023, prin vizita pe care a făcut-o pe pământul mult visat: „Căci demult aveam în plan, / Visul Nord-American”. După cum se vede, visul acesta încă dăinuie. Așa se explică cel de al doilea titlu dat cărții, pus între paranteze (Visul american).

Cu toate că evoluția mijloacelor de comunicare ne-a adus la îndemână apropierea celor mai îndepărtate locuri ale lumii noastre de parcă ar fi acum un sat mai mare, dorința de a călca pe întinsul altor zone

pământene, de a respira aerul altor zone geografice, de a-ți umple sufletul în mod direct cu altfel de frumuseți și realizări, e o dorință firească a fiecărui om de a fi realizată în cursul vieții. E mare diferența, să zicem, între imaginea cascadei Niagara văzută și descrisă la televizor și ceea ce ți se oferă la fața locului. Vuietul căderii de la mare înălțime a imensei cantități de apă, tremurul pământului sub picioare, apropierea cu barca de căderea apei, aerul încărcat de aburi, uneori câte două-trei curcubeie, mulțimea de oameni, nicăieri mai diferiți. atrași din toate colțurile lumii, sosiți să vadă această minunăție a lumii care te transportă parcă într-o altă lume, una nepământeană.

Am așteptat cu mult interes acest volum. Eram foarte curioasă să văd cu ce ochi privește Nicolae Bănicioiu această Lume Nouă, el fiind o persoană mai obiectivă decât mine, o persoană cu formație profesională de ofițer cu grad înalt și, pe deasupra, umblat prin lume.

Obiectivă încercând să fiu și eu în aprecieri, pot spune că și acest volum, ca și celelalte în care se relatează impresii din alte minunate călătorii, cred că poate sta într-un raft onorabil în oricare bibliotecă. În acest volum m-am regăsit în multe pagini care mi-au reîmprospătat trăiri, fapte, idei, mi-au umplut o parte din golul pe care îl urzesc obișnuința, rutina sau oboseala anilor, un gol care, treptat și în tăcere, decupează zone tot mai mari din sufletul nostru. Dar luând distanță și privind obiectiv în aprecieri, pot spune că, prin acest volum, a urcat încă o treaptă pe scara realizărilor.

În aceste câteva rânduri nu intenționez să merg pe firul narativ, intervenția comentariilor mele poate fi inutilă. Consider că frumusețea, importanta și unicitatea locurilor vizitate, e mai bine ca cititorul să le descopere în această „Lume veșnic nouă” direct din paginile cărții. Eu încerc să notez câte ceva din ceea ce mi s-a părut demn de remarcat. În primul rând, remarc o noutate. Pasionat de frumusețea folclorului nostru și cu ușurința versificației înnăscută, încă din volumele anterioare, autorul a înnobilit paginile sale de proză așezând, în cea de a doua parte a scrierilor, versuri de factură folclorică. În volumul de față, proza alternează cu versurile sale mult mai numeroase și mai bine ticluite. Frumusețea și vibrația versurilor sale, așa cum mărturisește autorul, adesea au izvorât la fața locului sau ca ecou al impresiilor trăite recent. „Și rulând autocarul”, străbătând spațiile largi între localitățile de pe traseu, mi-l imaginez trăind muzicalitatea și cadența versurilor care par că-i ies sfârâind cu multă ușurință printre degete. Astfel, descrierile sale în proză câștigă, pe lângă calmul și claritatea ce-l definesc, și un plus de farmec, de emoție, culoare, muzicalitate și viață, așa cum îi sunt hărăzite poeziei. Aprecierea folclorului l-a determinat

→ Continuare în pag. 34

Poezii

Alensis De Nobilis

Pelerin fără ochi

*Hop în ding de clopot, bat fiorii cuie,
Ard litanii nalte zori pe ciot de turlă,
Călători prin sine duc pe cap cucuie
Înnodând în vânturi fire de șopârlă.*

*Ancore cu lanțuri de temeri în moaște
Prind cu apucarea în iviri o șoaptă;
Din ninsori, abisul fruntea zilei paște,
Proiectând în iriși flori de cataractă.*

*Pulberi de memorii cern fărăme lucii,
Ca și cum fînța are fulgi să toarcă,
Arhitecți măsoară gândul ca năucii,
De la capăt poate vor să se întoarcă.*

*Trupurile-n lucruri par că-s hialine,
Sinele tresare fin din strop în strop,
Lumenii culorii duc, pe șei, coline
Zărilor golașe, ca-ntr-un fel de troc.*

→ Continuare din pag. 33

pe scriitorul Nicolae Bănicioiu să așeze la începutul volumului maxime și cugetări celebre din cultura nativilor aborigeni din America de Nord: „Viteazul moare o dată, lașul de multe ori!"; „Feriți-vă de omul care nu vorbește și de câinele care nu latră!"; „Dacă vrei să fii tare ca bizonul, nu mânca bizonul, ci...ceea ce mănâncă el!"; „Când ultimul copac este tăiat, ultimul râu este otrăvit, ultimul pește e prins, abia atunci omul va înțelege că banii nu pot fi mâncați!”.

Volumul capătă frumusețe chiar de la deschiderea propriu-zisă în care prezintă planul excursiei în versuri, urmat de proză cu o maximă așezată ca motto: „Călătoria este o aventură, iar descrierea ei este povestea care mângâie spiritul și-i devine balsam”.

Ca și celelalte volume anterioare, și acesta poartă amprenta iubirii și a admirației față de făuritorii de frumuseți pământene și spirituale. După ce îi închizi copertele, simți în continuare plăcerea unei lecturi învăluite în aura frumuseții izvorâte din limpezimea simplității pe înțelesul tuturor, la care se adaugă și delicatețea și frumusețea spirituală.

Admirația pentru Canada se poate întâlni chiar din primele rânduri, în cuvinte pline de vibrație: „«CANADA, O IUBIRE FĂRĂ MARGINI!». De ce i-am spus «O iubire fără margini»? Păi, cum să-i spun «Tărâmului» atât de îndrăgit și faimos din «Rotundu'-ndepărtat», cu atâtea frumuseți naturale, bogății și oameni deosebiți care au făurit o istorie legendară? Tărâmului grandios care

*Pe la mese albe beau tăceri tămâie,
Pictori de fantasme toarnă vin în ceară,
Numai fericirea, cam bătrână, suie
Fardurile-n cușcă. Ar pleca să moară...*

Letopiseț

*Tu-mi împleteai privirile-n andrele,
Eu zugrăveam fiori c-un trafalet;
Purtai ascuns un filament secret
Care te ține sclava mea, ma belle.*

*Te împungeam cu nesfârșirea-n ac
Să coasem palme, inimi între ele,
Loveai cu sfârșul tâmpole de stele
De după tivuri, pe furiș, pac-pac.*

*Ți-am adunat suspinul fără de preț
Să-l beau pe șolduri, mugur de ninsoare,
Văzduhul tremura de-ngrijorare
De te iubesc sau doar îți gust din floare.*

*La caii mării jar am dat – nutreț
Și te-am deschis din nou: letopiseț.*

Din volum „Dezlipirea de umbră”

ocupă locul al doilea în lume, dat în dar de Dumnezeu oamenilor cu atâta generozitate?”

Ajungând în USA, impresionat de multe dintre cele văzute, mai ales de mulțimea zgârie-norilor din New-York, dar și ai altor părți, relatează adesea într-un flux poetic curgător:

Căci zgârie-nori, mulțime,/ Nicăieri nu sunt în lume;/
O puderie-ancorată,/ Între Cer, Pământ și Apă!”

Cuvintele de apreciere pe care i le-am atribuit autorului Nicolae Bănicioiu, consider că sunt pe deplin meritorii, deoarece scrisul și publicarea lui și-au făcut loc în preocuparea sa prin anii mai târzii ai vieții, având curajul să-și așeze cuvântul pe altoiul dintre perseverență și speranță și, după cum se știe, viața e de partea celor curajoși. S-a împlinit acest dicton urcând câte o treaptă cu fiecare apariție a volumelor sale. Volumul acesta despre pământul Americii de Nord poate fi citit cu multă plăcere și interes inclusiv de locuitorii lui. Cu toții suntem stăpâniți de dorința de a gândi și de a trăi frumos, iar acest volum ne sugerează că putem face un pas mai aproape de împlinirea lui. Multe pagini, dar mai ales concluzia finală impresionează prin tonul care răspândește pace și o bună înțelegere a oamenilor, a faptelor și a locurilor de o rară frumusețe. Sunt pagini izvorâte din limpezimea gândurilor profunde, pagini ieșite la lumina adevărului dintr-o inimă mare care îl așază pe scriitorul Nicolae Bănicioiu pe acel podium înalt al înțelepților noștri strămoși. Nicolae Bănicioiu pe acel podium înalt al înțelepților noștri strămoși.

LA PORȚILE CERULUI

(secvență dintr-un roman
nenăscut)

Gruia COJOCARU

Ultima toamnă a regimului roșu în spațiul carpato-danubiano-pontic a tăbărât năprasnic peste Tudor. Sarcina Laviniei era o povară grea, ce se suprapunea peste dorința de a deveni student, năzuință care – știa bine – se putea materializa doar prin efort sisific. Culmea e că n-avea nici un deuseu – un suflet căruia să-i împărtășească drama, fără rechizitoriile de pe munte ori zeflemisirile de pe șes. Îi spunea uneori Zainei că existența îi e marcată de un fir roșu care-i contorsionează devenirea, însă nu putea dezvălui mai mult. Colega de bancă încerca subtil să prindă un capăt de ață, din care ar fi țesut lesne un petec de realitate, dar se izbea de un perete prea înalt pentru a-l escalada și prea dens pentru a-l străpunge. Tudor ridicase zidul de protecție, așa că Zaina se mulțumea să-l privească cu îngăduința unei puștoaice, topită după elucubrațiile adolescentului iubit, aflat în frenezia căutării identității.

Lavinia venea, de regulă, sâmbăta după-amiază la Tudor și pleca luna dimineață. Faptul că închiriasă o cameră cu intrare separată de la o văduvă, despre care-am mai făcut vorbire, era un avantaj semnificativ în împlinirea relației. Bătrâna era la curent cu peripețiile lui, însă, câtă vreme îi plătea chiria și nu-i producea stricăciuni în casă, n-o deranja. Sau poate c-o irita ușor, dar nu-i făcea nicio observație. De când soțul ei se spânzurase, în șopronul casei, devenise extrem de tolerantă. Se simțea într-un fel vinovată față de cel care, după niște ani de viață împreună, a strangulat călătoria pe Pământ și, din acest motiv, emana o bunătate necenzurată și o seninătate ruptă parcă din aura sfinților. Tudor a întrebă-o odată, când bătrâna i-a povestit câteva secvențe din tinerețe, ce l-ar fi putut determina pe soțul ei să întrerupă contractul cu Viața. Femeia l-a privit fix, metalic, cu asprime:

- Astfel de întrebări nu se pun, Tudor, dar ești prea

crud să mă supăr pe tine! Știi, urmă ea, alegându-și cuvintele, când două păsări se curtează și încep să fie împreună, femela e cea care dă semnalul pentru începerea cuibului.

Făcu o pauză lungă. Tudor o urmărea abia respirând.

Și mai e ceva, adăugă ea privind lung pe fereastră, tot ea îl păstrează intact. Dacă însă rătăcește drumul spre cuib, ușor-ușor se surpă legătura, iar masculul devine vulnerabil și poate fi capturat de prădători.

Tudor o privi uluit. În loc să adâncească subiectul, întrebă naiv:

- Ce profesie ați avut, doamnă?

- Profesoară de biologie, răspuse cu un aer modest. Hai, c-am plecat, avem treabă amândoi! rosti apoi, ieșind din camera lui.

Tudor văzu în făptura bătrânei ruinele unei femei focoase, însă evită să alunece cu gândul pe pajiștea presupunerilor. În plus, era capturat în năvodul propriu, unde se căznea steril să găsească rezolvări salvatoare.

„Am ridicat toată mobila din casă, dar n-am avut nimic în afară de dureri de spate”, îi spunea Lavinia, după ce se întâlneau. Tânăra văzuse o serie de filme în care o femeie gravidă, în urma unui efort prelungit, a unei căzături sau a unei lovituri în abdomen, pierdea sarcina. Firește că astfel de pelicule aveau o conotație educativă pentru lumea bolovănoasă a bărbaților, care aveau nevoie de cursuri intensive pentru a descoperi că o femeie însărcinată trebuie protejată, ocrotită, scutită de muncile dificile la care trudea înainte de a fi luminată cu o viață nouă. Lavinia însă nu era personaj de film, pentru ea realitatea din pânțele se rotunjea oricâte pietre de moară ar fi dislocat.

Apăsați de descătușarea realității, cei doi și-au creat o lume a lor. Relația s-a întărit așa cum, într-o fortăreață asediată, doi oameni își sudează legătura pentru a supraviețui asaltului inamic. Erau prinși într-o lavă care-i devora cu o forță ivită sălbatic, din disperare. Tudor o iubea cu delirul torențial al vârstei. Era prima femeie din viața lui care-i spintecase învelișul superficial al simțurilor, însemnând infinit mai mult decât damele pe care le-a avut când evada noaptea, pe șestache, de la internatul liceului pentru o coapsă fugară. Întrepătrunderea cu tot ce era Lavinia producea, desigur, o explozie de simțiri și de trăiri unice în felul lor, însă, în același timp, dezlega suma revelărilor din icoana sferei, pe care nu o mai devorase cu atâta intensitate niciodată.

Lavinia, în schimb, îl iubea în măsura în care iubești semințele pe care le arunci sub brazdă, ca să

ai holdă bogată mai târziu. Tudor fusese pentru ea o investiție la repezeală, ca atunci când, după ce te-ai fript cu o „conservă” infectă la un târg de mașini rulate, „geambașul” care te-a țepuit, deși nu-ți dă banii înapoi, e suficient de rezonabil încât să-ți ofere șansa să alegi o altă „cutie” din garaj.

Hai, ia alta și șterge-o cât sunt în dușuri bune! N-o poți evalua cu vreun mecanic, să-i vezi betesugurile, ori cât de strepeziți i-s „dinții” – o iei și vezi mai apoi ce și cum... Acasă o mai lustruiești, o mai bagi în service la o revizie, înnoiești consumabilele, setezi unghiul de fugă, direcția, mă rog, important e să scoți cât mai puțin „cașcaval” din traistă pentru a-i asigura funcționalitatea și anduranța.

Așadar, Lavinia era obligată să-și cultive „investiția”, pentru că de traiectoria sa depindea într-un fel viața ei și a copilului care-i creștea în pânțece. Iar ea învățase să fie o supraviețuitoare, permanent capabilă să se plieze eficient pe cercevelele prezentului. Momentan găsisse în Tudor vehiculul potrivit, care s-o menține într-o zonă socială suportabilă. Cine știe, poate că definitiv, orice era posibil.

Cu Audel Cățoi n-a ieșit pasiența. Ori poate c-a mers mai adânc decât și-a dorit. Doar ea știa. L-a căutat când a realizat că-i însărcinată.

- Hai, las-o baltă, tu crezi că ești prima târfă care mi vinde castraveți?! i-a răspuns Audel, privind-o disprețuitor.

- Cum, ce spui?! țipă ea, fără să țină cont că la barul la care luaseră o cafea erau destui cunoscuți. Tu crezi c-am venit la tine să mă aflu-n treabă, vierme ce ești!

S-a ridicat de la masă și i-a întors spatele, fără să mai aștepte vreun cuvânt de la cel prin care, în măruntaiele ei, se plămădise viața. A plâns, a urlat când a găsit un loc unde nu era cineva care să o vadă, însă realitatea din lăuntru ei nu putea fi ignorată. Așa că întâlnirea cu Tudor i s-a părut providențială.

„Nu poate fi mai rău decât neisprăvitul ăla, iar eu îl voi ajuta să evolueze!” și-a spus cu determinare, după ce s-a culcat cu Tudor. Chimia dintre ei era bună, excelentă chiar. Se întâlneau flămânzi pe orizontală, devorându-se cu voluptate, dar aveau conexiuni și dincolo de planul instinctual, grație consumului cultural destul de bogat.

Tudor avea de partea lui efervescența vârstei, Lavinia venea cu rafinamentul experienței, dublat de o spontaneitate seducătoare, ce dădea savoare și rotunjime relației. Femeia conducea ostilitățile, dar cu diplomație. Observase spiritul analitic al lui Tudor și nu voia să-l introducă într-un castel luminat. Ar fi citit prea mult din „cartea” ei, iar zona clădită în

așternutul Messalinei putea fi incitantă doar până la un punct... Așa că prefera umbra și penumbra, valsând controlat cu o spoială de naivitate. Nu întâmplător, pe plan sexual îi lăsase toată inițiativa lui Tudor, de parc-ar fi fost neprihănirea de la apelul zorilor. Sau al bocancilor, depinde de perspectivă.

- Să nu-mi spui că erai virgină? o întrebă Tudor într-o noapte vâscoasă.

- Ce importanță are?! Nu fac o bravură din asta!

Avea un mod sec, brutal de a te concedia, când nu-i plăcea subiectul. Simplu, dar fără să-ți strecoare în sânge culoarea ofensei. Deși putea fi precisă în zicere, utiliza fie un răspuns în doi peri, dacă i se părea c-ar fi vreo urmă de „năvod”, fie dispunea până la saturație de arta de a nu spune nimic, operând alambicat într-un plan simbolic, până te făcea să realizezi că ești un imbecil continuând tirul întrebărilor. Trucuri muieresti, până la urmă roata se rostogolește și acum după reperatele schițate de Eva.

- Totuși, ce facem cu sarcina ta? a întrebat-o Tudor în septembrie.

- Am o mătușă asistentă medicală pe ginecologie, la spitalul din Medgidia. I-am explicat povestea și i-am cerut ajutorul. Mi-a spus să merg acolo când am șapte luni de sarcină și doctorii vor provoca nașterea prematură. Nu va afla nimeni, adăugă ea liniștitor.

- Bun, și copilul?!

- Lasă asta acum, important e că am găsit soluția potrivită!

Tudor răsuflă ușurat. Se ridică din pat și vru să aprindă lumina. Pauză, regimul roșu, care se pregătea de al XIV-lea congres, strângea cureaua, deși Tovarășu’ anunțase din primăvară că ne-am eliberat de datorii.

- Băga-mi-aș picioarele! înjură el fără dedicație, bâjbâind prin întuneric, după ce-a luat mâna de pe întreprupător, iar au tăiat ăștia curentul!

- Da’ ce cauți?

- Cana pentru apă, pahare n-avem, vreau să luăm o gură de vin.

Luna licări timid dintre nori și-i dădu o mână de ajutor. Tudor luă sticla de vin adusă de Lavinia și turnă atent licoarea divină.

- N-am decât o cană, aș fi vrut să ciocnim, zise el întinzându-i-o.

- Bea primul, tu ești bărbatul, și-apoi eu nu mă dau în vânt după vin!

Tudor își apropie cana de față, inspiră adânc și luă o gură de vin pe care-o mestecă în gură cât mai delicat cu putință.

- Până iei tu o înghițitură de vin îmi trece setea! observă Lavinia.

- Vinul nu se bea de sete, are emoție, bucurie,

consistență și moarte în structura lui! Nu-mi place să-l dau peste cap ca pe-o bere ordinară, ori să-l port în gură de parcă m-aș clăti pe dinți.

- Cred că trebuie să iau lecții pe zona asta de la tine, zise tânăra ușor ironic.

Vinul adus de Lavinia avea arome florale de trandafir, prinse într-un buchet cu esențe de prune, smochine și cireșe amare, care întregeau rotund gustul aspru, robust de gutuie dansând în zeamă de piersici. Tudor era înnebunit după vin. Nu orice vin, îl prefera pe cel sec, roșu închis, de butuc, cu boabe alese atent, fără mucegai și, mai ales, fără sulfiți, alcool industrial și arome sintetice.

Când era copil, sărbătorile din an – prima zi din Noul An, una dintre zilele de Paști, hramul satului, Crăciunul, dar și unele zile de onomastică – le făcea împreună cu părinții la bunicii paterni și la niște unchi, care stăteau la o aruncătură de băț de casa în care venise tatăl său pe lume. Se-nțelege că pe masă, alături de diverse bucate odihnea, la loc de cinste, băutura: țuica de prune, rachiul de mere, de pere, de tescovină ori de sfeclă de zahăr și vinul. Tudor avea șase ani când i s-a pus primul pahar, alături de tacâmul de lângă farfurie. Când s-a ajuns la vin, s-au umplut toate paharele. Albăstrui, nu prea înalte, te duceau cu gândul la un individ butucănos, căruia i se revărsa un rând de grăsime peste cureaua care-i încingea mijlocul.

Lui Tudor îi scânteiară ochii, însă nu se atinse de licoare. Adulții toastară, atunci ridică și el paharul. Ciocni cu toată lumea și luă prima înghițitură. Ușor acidulat, cu un corp ușor, vinul avea gust picant, cu arome de iarbă și pământ, însă, când alunecă înăuntru, descoperi o căldură uleioasă care-l ispita. Mai luă o gură. Îi plăcu și mai mult. Când paharul se goli, copilul se întristă. Încă nu știa că ce-ți place mai mult piere ca o funie de fulger. Dar nu peste multă vreme, bunicul a făcut din nou „cărțile”. Și n-a pășit peste paharul nepotului. Nici moșul Vasile, unchi prin alianță, nu l-a ignorat pe Tudor. Țuică nu i-au dat niciodată, dar vin întotdeauna. Era acolo o conotație educativă, dincolo de efectele negative ale consumului de alcool la vârste fragede: ancorarea reală în sistemul social al familiei extinse.

- Ai spus că vinul are și moarte în structura lui – poți să explici?

Tudor trase din țigară adânc, dar nu se grăbi cu răspunsul. Întrebările Laviniei aveau greutate și ținte multiple: îi verificau profunzimea gândirii, îi lăsa sentimentul că-i interesată de setul lui de convingeri și, chiar dacă nu-și propusese, îl făceau să-și cultive cunoașterea de sine.

- Ca orice licoare cu alcool, vinul se bea pentru a

potența plăcerea. Firește că-i exclud pe cei dependenți de Băhus, făcu el o paranteză. Totuși, vinul legitimează o victorie...

- Fără să fiu expertă, auzisem de șampanie, îl întrerupse ea jucăuș.

- Da, însă șampania vizează cireașa de pe tort, momentul festiv când ești la patru ace și contempli triumful, pe covorul roșu eventual, pe când vinul semnifică bucuria lucrului împlinit, momentul imediat, profund al încheierii unui proiect. Ai încă transpirație pe corp sau în creier, și un poc al de vin desăvârșește actul creației. Iar momentul finalizării unei acțiuni are în plenitudinea ei conștiința morții. Ți-ai încheiat misiunea, soldatul grec – cel care-a anunțat victoria contra perșilor – e metafora supremă: „Am învins!” După care, am murit! Nu întâmplător, fără să fi urcat pe scara celebrității, bunicul dinspre mamă – Dumnezeu să-l odihnească în pace! – după ce termina vreo treabă oarecare, îmi spunea când savura un pahar de vin: „De-acum eu ce-am avut de făcut, am făcut! Pot să mor liniștit!”

- S-ar putea deduce că ai ceva studii în materie de vin, mai multe decât te-ar ajuta vârsta, urmă Lavinia, incitându-l ușor.

- N-aș zice că ies din tiparul zonei, în toată Moldova se muncește mult, adeseori fără prea multă socoteală, dar se bea strașnic, uneori și cu discernământ, deși pare greu de crezut, zise Tudor zâmbind, afundându-și gura în sânii bogății.

Noaptea își descătușa aromele, ziua creștea departe – clipa rostuită rotund pompa bezmetic energie. Porțile cerului erau deschise.

P.S. Pentru cei care mi-au urmărit materialele din ciclul „secvență dintr-un roman nenăscut”, am o mică precizare: în derularea firului epic voi păși peste o serie de evenimente, care generează (între altele) contorsiuni de destine, tensiuni și situații conflictuale cu o anume semnificație. Se vor regăsi însă în roman, în momentul în care-l voi publica. Motivul? A dezvălui totul în revistă înseamnă a deposeda cartea de energia ineditului. Așa că, în scopul limpezirii tabloului, vă voi invita să citiți romanul după momentul nașterii sale. Totuși, nu voi ieși din peisaj, ci voi continua seria „secvențelor”, într-o succesiune de planuri narative, care vor avea coerență în cartea tipărită.

IRONIE ȘI SPIRIT NASTRATINESC

Constantin MIU

Volumul de versuri **REVELAȚII din deasupra și din dedesubt** (Editura Bibliotheca, Târgoviște, 2013), semnat de domnul Ion Iancu Vale (director fondator al revistei **Climate culturale**) cuprinde – așa cum mărturisește autorul – creații mai vechi și mai noi, scopul declarat fiind „acela al jalonării drumului meu existențial, spiritual-metafizic, care, în vreme, a fost marcat de sinuozități...” (p. 13).

În prefața cărții – „**Revelații**” și **frondă** –, după ce mai întâi menționează că a fost remarcat încă din 1986 de către Constanța Buzea (la **Poșta redacției** revistei **Amfiteatru** – precizăm noi – C. MIU), apreciat de către Mircea Horia Simionescu și Cezar Ivănescu (în 1997), Theodor Codreanu vorbește despre **spiritul de frondă** al unui poet „care se încăpățânează să nu scrie precum colegii postmoderniști”, căci „Ironia se-ndreaptă către poetica postmodernistă, care se leapădă de literatura clasică și modernă, **cool** fiind să scrii <<poezie>> fiziologică, fără urmă de pudoare...” (p. 7, 8).

Sub aspect structural, cartea în discuție are trei secțiuni: partea cea mai amplă – **Recurs la hotărâre** (poezii cu vers liber, datate înainte și după Revoluția din 1989), **Percepție metafizică** (poezii în vers clasic, dar și în vers liber) și **Argumente** (aprecierile scriitorilor avizați, pomeniți mai sus, cu privire la creațiile dlui Ion Iancu Vale).

Noi apreciem **ironia în absurd, în maniera lui Urmuz**. Ilustrative, sub acest aspect, sunt **la papura verde** și, mai cu seamă, **năprasnica fobie a lui Policarp Resteu**. În cazul primei creații, **incipitul este descriptiv**: abundența detaliilor **chioșcului cochet** (pe dinafară) contrastează cu vidul din interior: „Un chioșc cochet, printre multe altele, din placaj/ și scândură geluită, vopsit în alb, pe ai cărui pereți/ o mână pricepută pictase ochiuri de lac din care, / printre nuferi, răsar mănunchiuri verzi de papură.” ; „Prin geamul de o curățenie îndoielnică se văd aliniat/ de-a lungul pereților rafturi goale/ ale căror încheieturi etalează lucrături/ savante de păianjeni.” (p. 19). Acum, se poate înțelege că volumul are la bază raportul **aparență/ esență**, deorece, așa cum spune poetul, avem de-a face cu o serie de **revelații din deasupra și din dedesubt**. La început, discuția dintre cumpărător – **un domn elegant, în vârstă** – și vânzătoare este verosimilă, însă din momentul când apare întrebarea în legătură

cu **nodurile gordiene**, aceasta alunecă pe panta ironiei în absurd: „<<Noduri gordiene aveți? >> (...)/ <<Dar ceva, așa, mai aparte, nu aveți?>>/ <<Ba da, cum să nu, avem câteva sortimente în culori/ foarte țipătoare, e o nebulie să știți>>/ <<Țipătoare, a nu, nu... mie îmi place liniștea>>./ <<Nu vă fie teamă, spune vânzătoarea, / sunt prevăzute cu antifoane de ultima oră>>/ <<Ei, atunci... și cum le dați, la bucată, la legătură? >>/ (...)<<Noi nu vindem nodurile decât la litru>>/ Cumpărătorul dă din mână împăciuitor>>: / <<În fine... dați-mi doi litri și o pungă>>.” (p. 20-21). Dacă până aici vânzătoarea e numai lapte și miere, încercând prin răspunsurile sale să câștige bunăvoința cumpărătorului, atunci când acesta o atenționează să nu-l mai ciupească la cântar, ca data trecută, femeia devine isterică și cere unui agent de poliție, aflat prin ăpreajmă, să-l pună la punct pe recalitrant: „<<Vă rog să luați măsuri, altfel o să mi se pună un nod în gât, / și o să fie cumplit pentru toți! >>.” (p. 22). Felul cum vorbește și acționează omul legii e specific milițianului **epocii de aur** (cf. p. 22). Finalul este unul deschis: urmează un **alt client elegant și în vârstă, alt sergent** care își face rondul în dreptul chioșcului, și comedia poate continua la nesfârșit.

A doua creație, de care aminteam, – **năprasnica fobie a lui Policarp Resteu** – relevă felul cum se va contamina un funcționar de la căile ferate, care asculta disertatia crainicului despre microbi. Accidentat în baie, în timp ce „vâna” muște, care ar fi fost purtătoare de microbi, protagonistul ajuns la o circă sanitară se vede nevoit să se răstească la felceriță: „Să nu puneți mâna pe mine până nu vă dezinfecțați, / acum, în fața mea, / toți sunteți îmbibați de microbi>>, continuă amplexul, / îmbrâncind-o pe biata fată...” (p. 31). Isteric se comportă și în dialogul cu chelnerul din restaurantul în care intrase, spre a-și potoli foamea: „Eroul nostru îi împinse cât colo mâinile de pe fața/ de masă, țipând furios: / <<Pleacă du-te și te spală-te imediat, altfel/ nu-ți permit să mă servești! >>” (p. 31, 32). Contaminarea e atât de puternică, încât protagonistul e afectat și în plan oniric: „Visase și se făcea că microbii, care în visul lui luaseră/ forme de monștri hidoși, imenși, / dansau în jurul lui cântând: / <<Eu sunt virusul dizenteriei și am să-ți fac praf/ și pulbere intestinele>> / <<Eu, al hepatitei și am să-ți distrug ficatul! >>” (p. 33). Obsesia atinge proporții paroxistice: „Terminând cu vasele din bucătărie, / veni rândul lenjeriei și al hainelor. / Goli șifonierul, sertarele toate, trase carpetele/ de pe pereți, adună covoarele de pe dușumea/ și, dezbrăcându-se până la piele, cum l-a făcut mă-sa, / grămădi totul în mijlocul casei. / Dădu drumul la robinete și începu să arunce sodă/ și apă fiartă peste tot acest talmeș-balmeș textil. / Spărgând turbata noapte. / zorile îl găsiră pe neobositul Policarp/ mutând, spălând, frecând...” (p. 33-34). Punctul culminant al fobiei protagonistului este atins în

momentul când urcat în salvare, vecinii care au sunat să-l ia văd cum acesta se apucă să frece de zor geamul mașinii, cu o cârpă. (cf. p. 34).

Atunci când abordează lumea rurală, ironia uzitată amintește de **spiritul nastratinesc al țăranilor** din seria **La lilieci** a lui Marin Sorescu. Aspectul acesta transpare din **povestea celestului zbor al lui Ion Lasămăverde și al nepotului său, larel**. Ca și la Marin Sorescu în volumul amintit, umanitatea rurală a lui Ion Iancu Vale este prezentată de un regizor discret, lăsând cititorului spectator impresia că această lume peștrită se prezintă singură. Spontaneitatea vorbirii și faptul că spectacolul se desfășoară sub ochii cititorului sunt încă o trăsătură a spiritului nastratinesc. Comportamentul deviant al unor personaje, cu apucături sau hobby-uri ciudate, contrastează cu normalitatea. Ceea ce este „normal” pentru ele e anormal pentru cititorii-spectatori. De aceea, putem situa asemenea personaje în galeria celor cu spirit nastratinesc, ele luând aparența drept esență. De aici și rizibilul situațiilor. Tonul narativ îi permite autorului realizarea unor situații ilare, paradoxale și absurde. Spre pildă, o bizarerie – semnalată de nepotul defunctului celor de la priveghi – anticipează aventurile ieșite din comun, de care vor avea parte, acestea nefiind decât secvențe ale unui **teatru în absurd**: „În casă toți tresăriră speriați/ când larel zise că unchiul mănâncă florile./ Priviră mortul cu ochii holbați și văzură cum buzele/ lui Ion se închid peste codița unei flori de lămâiță și/ atunci își dădură seama că buchetul de flori/ de pe pieptul lui se cam micșorase./ Cu ochii înțeptoșați de fumul usturător al lumânărilor/ gândiră că au cine știe ce vedenii...” (p. 45-46). Din momentul când convoiul mortuar pătrunde în curtea bisericii, un cârd de cerbi năvălește dinspre cimitir și se îndreaptă spre pădurea ce înconjură satul. Ei sunt „vestitorii” trezirii lui Ion din **somnul lui de piatră**: „Ion Lasămăverde „deranjat” din somnul lui de piatră/ se ridică în capul oaselor și striga tare/ ia biciul larel și mână boii să zburăm, / iar voi fraților așteptați-mă acasă că mă întorc să prăznuim.” (p. 48). După o lungă așteptare, cei adunați la praznic, după dorința protagonistului, se trezesc cu carul mortuar și spre dezamăgirea lor, în loc să le povestească despre aventura sa celestă, Ion vrea să se veselească: „Însă, chiar atunci, în strigătele de bucurie/ ale mesenilor, carul poposi lin în fața porții. / Din el sări Ion mai viu ca oricând, / intră în curte și se așeză pe scaunul pregătit / îndemnând să se toarne băutură și să se aducă mâncare./ (...) Cei prezenți începură să bea și să mănânce în tăcere/ așteptând ca „zburătorii” să înceapă să povestească. / Ion însă le strigă să fie mai veseli, / că doar e vorba și de o înviere, nu doar de o înmormântare...” (p. 49). În acordurile de vioară a lui Ghiță Șapteluni, sunt prezentați prietenii cei mai buni ai mortului/ înviatului, fiecare având o anecdotă năstrușnică (Viță Măgădău, Bică Belea, Lică Gurău, Bian

Brăduț, Vili Zgârți, File Speriatu – cf. p. 50-51). Povestea se complică a treia zi, când cheflii sunt treziți de **chiotul ciobănesc al lui Ion**. Acesta se precipită să prindă un fluture sângeriu și „intră pe ușa deschisă a camerei, din care/ cu trei zile în urmă Ion fusese scos din coșciug pentru/ a fi dus la groapă, iar Ion intră și el după fluture în casă.” (p. 54). Finalul are mai multe secvențe în absurd:

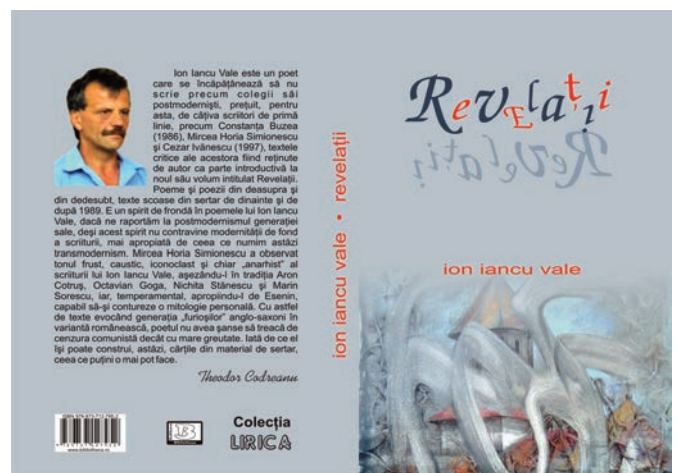
- „Cei de afară îl așteptară un timp bun, sperând/ ca acesta să le mai aducă băutură, setea lor devenind/ din ce în ce mai puternică. Acesta însă nu mai apărea.”;

- „Brică plecă după el, în camera de jos, să vadă ce face/ și îl găsi pe Ion întins pe masă, / cu mâinile încrucișate pe piept/ și cu ochii larg deschiși. / Între buzele strânse se întrezărea o aripă purpurie / de fluture”;

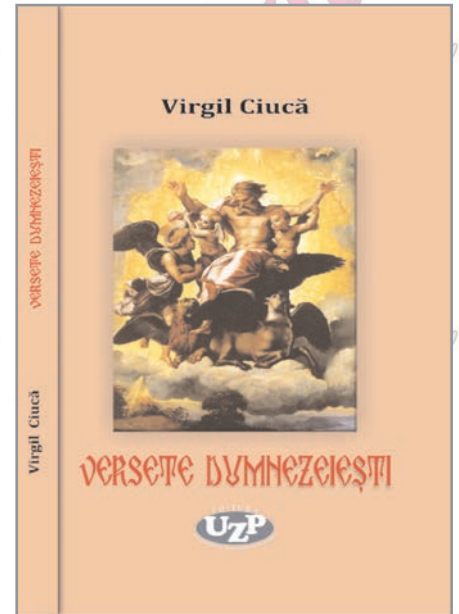
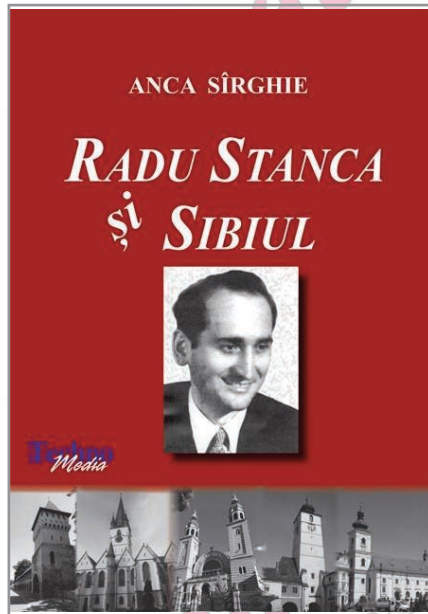
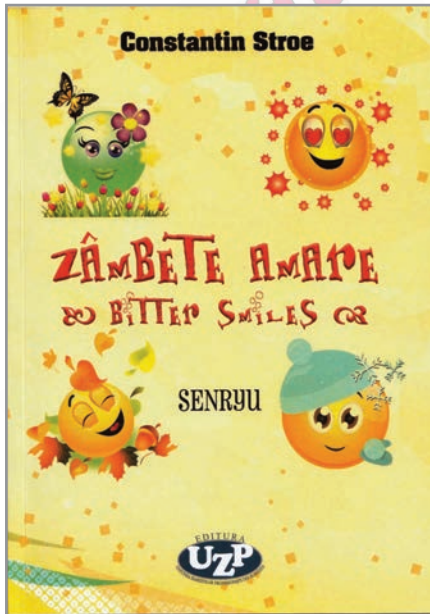
- „toți îl priveau zâmbind sceptici. / Erau convingși că e vorba de o nouă farsă, că Ion se va scula/ și își vor continua cheful”;

- „așa că începură să-l scuture, să-l gâdile, / să-i dea bobârnace, dar degeaba/ Ion era de data asta mort, ca morții.” Punctul culminant este unul paradoxal. În loc să rămână la priveghi, cei care până mai deunăzi chefuiseră lasă mortul singur, doar cu nepotul.

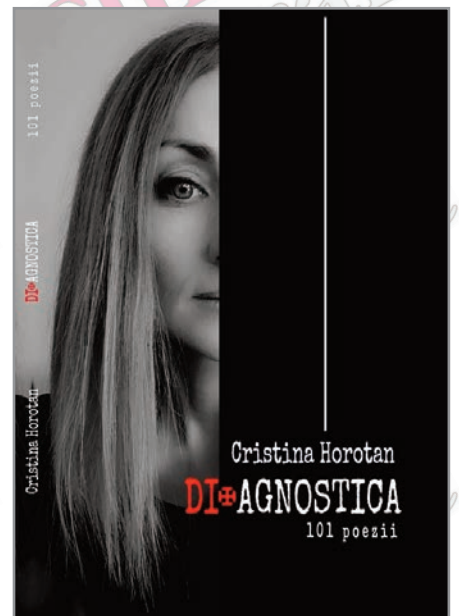
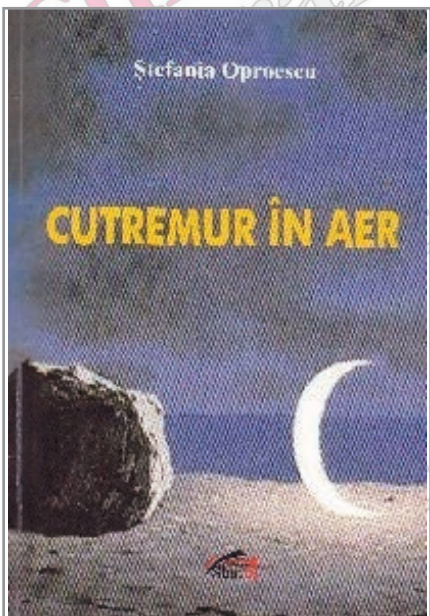
Din secțiunea **Percepție metafizică**, ne-a atras atenția poezia **zburătorii**, care având la bază motivele **zborului** și al **dublului**, pune în discuție, sub aspect metaforic, soarta creatorului, care aspirând spre înalt, spre perfecțiune, are un destin nefericit – aidoma **păsării frumoase**, cu aripa rănită, ce tânjește să zboare, poetul poatea avea parte și el de un zbor frânt, curmat de crudul destin: „O, pasăre frumoasă, ce milă mi-e de tine, / acum că într-un fel te-asemuiești cu mine, / la fel ca mine tu tânjești spre înălțare/ tot vrând să fii alături de veneratul soare. // Și nu știu care este cel mai nefericit/ tu c-ai pierdut zborul, sau eu că mi-a lipsit/ căci m-am născut cu dorul de a mușca din zare, / doar aripi n-am avut la gândul ăsta mare. // Dar hai la mine-n casă, te rog ca să primești/ tovarășă să-mi fii cât o să mai trăiești, / iar eu voi priveghea din viață să nu zbori/ și doi vom fi de-acum tereștri zburători.” (p. 142-1143).

Climate literare

Cărți din biblioteca revistei Climate literare

Cogito

„Să nu fi mai drept decât trebuie”

Contact: Tel. 0722 702578 ; e-mail: ioniancuvale@yahoo.com ;
web site: <http://climate.literare.ro>

